

รายงานสรุปกิจกรรมการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี

1 มกราคม 2564 – 31 ธันวาคม 2564

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สารบัญ

01

บทนำ

04

คณะที่ปรึกษา
ด้านการสอบบัญชี

08

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับการยกระดับคุณภาพ
รายงานทางการเงิน

19

ภาพรวมของวิชาชีพ
สอบบัญชีในประเทศไทย

37

ผลการตรวจคุณภาพ
งานสอบบัญชี
ก. ระดับสำนักงานสอบบัญชี
ข. ระดับงานสอบบัญชี

66

การวิเคราะห์เชิงลึก
ถึงสาเหตุของข้อสังเกต
ที่ควรปรับปรุง

73

แผนงานและเรื่องสำคัญ
ที่จะมุ่งเน้นในปี 2565

79

ข้อมูลสถิติที่สำคัญ

บทนำ

ตลาดทุนไทยมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน ในปีที่ผ่านมาตลาดทุนไทยเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“ก.ล.ต.”) จึงได้ให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในตลาดทุนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งพัฒนาตลาดทุนไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะสนับสนุนให้ตลาดทุนไทยเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน คือ การมีระบบการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลเพียงพอประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและน่าเชื่อถือของตลาดทุนไทย รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ ที่ผ่านมา ก.ล.ต. จึงได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (“stakeholders”) ที่สำคัญในระบบนิเวศของการจัดทำรายงานทางการเงิน (“financial reporting ecosystem”) สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินและการคุ้มครองผู้ลงทุน

ในปี 2564 ก.ล.ต. ได้สานต่อโครงการเดิม และริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เอื้อให้ตลาดทุนไทยสามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืน และยังคงให้ความสำคัญคุ้มครองผู้ลงทุนในระดับที่เหมาะสม โดย ก.ล.ต. ยังคงจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงินผ่านช่องทางออนไลน์อย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอ ทั้งในรูปแบบการประชุม การอบรม และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยสามารถจัดกิจกรรมกับ stakeholders ที่เกี่ยวข้องได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงรองรับผู้เข้าร่วมงานได้เป็นจำนวนมาก และจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ก.ล.ต. พบว่า ปัจจุบัน stakeholders ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการตรวจสอบได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงินมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากความร่วมมือระหว่าง ก.ล.ต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารและออกแนวปฏิบัติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ก.ล.ต. ได้ดำเนินโครงการสำคัญต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กเติบโตอย่างยั่งยืนและมีความพร้อมในการให้บริการงานสอบบัญชีแก่กิจการในตลาดทุน ซึ่งรวมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (“SMEs”) ที่ต้องการระดมทุนในตลาดทุน การร่วมดำเนินโครงการพัฒนาวิชาชีพบัญชีไทยกับสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (“สภาวิชาชีพบัญชีฯ”) การร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) ให้ความรู้แก่ผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานทางการเงินของกิจการ (“preparers”) และกรรมการตรวจสอบ การบูรณาการแผนงานในการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี (“โครงการ value of audit”) รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทั้ง ก.ล.ต. ยังได้พิจารณาปรับปรุงกฎเกณฑ์ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของวิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน และยกระดับการคุ้มครองผู้ลงทุนให้ทัดเทียมสากล

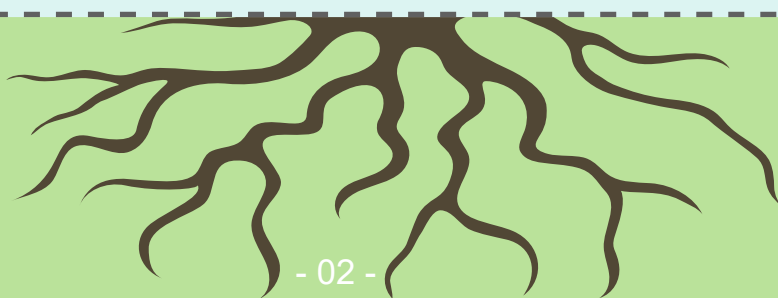
ภายใต้สถานการณ์ที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมา ทำให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนหลายแห่งนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติงานสอบบัญชีบางส่วนเป็นวิธีการตรวจสอบทางไกล (remote audit) โดยนำเครื่องมือการตรวจสอบที่ช่วยตรวจจับความผิดปกติมาสนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพมากขึ้น และใช้วิธีการสื่อสารและการรับส่งข้อมูลภายในทีมตรวจสอบและลูกค้างานสอบบัญชีผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบ new normal ในส่วนของ ก.ล.ต. สำหรับปี 2564 เป็นปีที่ครบรอบ 12 ปี นับตั้งแต่ ก.ล.ต. เริ่มเข้าตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี โดย ก.ล.ต. ยังคงดำเนินการตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีอย่างเข้มข้นทั้งก่อนและหลังการให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนอย่างสม่ำเสมอ โดยมุ่งเน้นการตรวจในเรื่องที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก.ล.ต. ได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงานในรูปแบบ remote inspection ตามเกณฑ์ risk based approach ส่งผลให้ ก.ล.ต. ยังคงรักษาคุณภาพการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีได้ตามมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ก.ล.ต. ยังจัดให้มีการสื่อสารเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ (เช่น พัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี และข้อสังเกตที่พบบ่งชี้จากการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี) ให้สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีในตลาดทุนรับทราบผ่านช่องทางออนไลน์อย่างสม่ำเสมออีกด้วย

สำหรับการตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีในรอบนี้ ก.ล.ต. ได้ยกระดับความเข้มข้นในการตรวจสอบเรื่องที่สำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการวิเคราะห์เชิงลึกถึงสาเหตุของข้อบกพร่อง (“root cause analysis”) และการจัดทำแผนการแก้ไขข้อบกพร่อง (“remediation plan”) ที่ชัดเจนและตรงประเด็น รวมทั้งการติดตามแก้ไขข้อสังเกตที่ได้รับจาก ก.ล.ต. อย่างตรงจุดและทันเวลา ซึ่งผลการตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีแสดงให้เห็นว่า สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนได้พัฒนาระบบควบคุมคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนร้อยละ 53 มีผลการประเมินระบบควบคุมคุณภาพในระดับดีถึงดีมาก และมีสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนที่ได้รับผลการประเมินในระดับดีมากถึง 7 แห่ง โดย 3 แห่งเป็นสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก ซึ่งถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญในอุตสาหกรรมสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กสามารถพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีให้ทัดเทียมสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ได้ และแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของแผนงานที่ ก.ล.ต. ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุนและยกระดับคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก นอกจากนี้ สำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ยังสามารถแก้ไขประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ เช่น การเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เพียงพอเพื่อจัดสรรปริมาณงานให้แก่หุ้นส่วน (“portfolio allocation”) อย่างเหมาะสม การปรับปรุงวิธีการพิจารณาและตอบสนองความเสี่ยงให้ครอบคลุมและรอบด้าน รวมถึงการจัดอบรมให้แก่พนักงานในเรื่องที่ ก.ล.ต. มีข้อสังเกต เป็นต้น

ในส่วนของการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน ก.ล.ต. พบว่า คุณภาพงานสอบบัญชีในรอบปัจจุบันดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับผลการตรวจในรอบหลายปีที่ผ่านมา โดยจะเห็นได้จากจำนวนผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. ซึ่งได้รับผลการประเมินในระดับดีถึงระดับดีมากมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 96 ในขณะที่สัดส่วนของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบ โดยมีข้อสังเกตให้ปรับปรุงข้อบกพร่องและมีเงื่อนไขการติดตามผลในงวดถัดไปมีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4 ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากความมุ่งมั่นของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีในการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในสังกัดอย่างต่อเนื่องประกอบกับที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดอบรมและสัมมนาออนไลน์ให้ความรู้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุน รวมทั้งการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องผ่านโครงการฮอตไลน์ให้คำปรึกษา ทั้งนี้ ในรอบการตรวจที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก.ล.ต. พบข้อสังเกตจากการตรวจทานกระดาษทำการของผู้สอบบัญชีในเรื่องการตรวจสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ และการตรวจสอบเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตส่งผลให้ผู้สอบบัญชีพบความท้าทายเกี่ยวกับการตรวจสอบความสมเหตุสมผลของข้อสมมติและที่มาของข้อมูลต่าง ๆ ที่กิจการนำมาใช้ในการจัดทำประมาณการตัวเลขทางการเงิน

จากการวิเคราะห์เชิงลึกถึงสาเหตุของข้อสังเกตที่พบจากการตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีในรอบการตรวจที่ 4 ก.ล.ต. พบว่า สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังสามารถปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้นได้อีก โดยการแก้ไขสาเหตุที่แท้จริงของข้อสังเกตที่สำคัญ เช่น การปรับปรุงวิธีการประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้สอบบัญชีให้เชื่อมโยงกับคุณภาพงานสอบบัญชีมากขึ้น การพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างการถือหุ้นของสำนักงานสอบบัญชีให้สามารถดึงดูดผู้ที่มีศักยภาพไว้กับสำนักงานสอบบัญชี และการปรับตัวของสำนักงานสอบบัญชีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างทันทั่วทั้งที่เป็นต้น

สำหรับแผนงานในอนาคตนั้น ก.ล.ต. ยังคงมุ่งมั่นในการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อสนับสนุนให้ financial reporting ecosystem มีความสมดุล และยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงินของกิจการในตลาดทุนไทยให้ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการสนับสนุนสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนให้มีความแข็งแกร่ง โดยดำเนินการผ่านกลไกทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การปลุกจิตสำนึกในการปฏิบัติ (self-discipline) การสร้างแรงผลักดันจากสังคม (market force) และการกำหนดกฎระเบียบขั้นพื้นฐาน (regulatory discipline) กล่าวคือ ก.ล.ต. จะสนับสนุนให้เกิดการสร้างแรงกดดันจากสังคมเพื่อผลักดันให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โดยในปี 2565 ก.ล.ต. จะให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี รวมทั้งแก้ปัญหาความกดดันด้านราคา (audit fee pressure) และการขาดแคลนผู้สอบบัญชี ประกอบกับสนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนเปิดเผยรายงานการตรวจระบบควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (“firm inspection report”) บนเว็บไซต์ของ ก.ล.ต. และสื่อสารให้กรรมการตรวจสอบคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจาก firm inspection report รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ลงทุนเห็นความสำคัญของการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นกลไกในการผลักดันให้บริษัทจดทะเบียนคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่เหมาะสมกับกิจการ นอกจากนี้ ก.ล.ต. จะยังคงสนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กเติบโตอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการปลุกจิตสำนึกในการปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสม โดยจัดอบรมและสื่อสารเกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญในวิชาชีพสอบบัญชี รวมทั้งสนับสนุนเครื่องมือที่ช่วยยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการลงทุนในระบบงานสำคัญเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงสามารถดึงดูดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านเข้ามาร่วมงานกับสำนักงานสอบบัญชี เพื่อรองรับกิจการในตลาดทุนที่มีการขยายตัวและมีความซับซ้อนมากขึ้น

คณะที่ปรึกษาด้านการสอบบัญชี

นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช

ตำแหน่ง:

- คณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี
- ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์และที่ปรึกษาคณะกรรมการสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการกำกับการประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กองทุนประกันชีวิต
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี คณะกรรมการพิจารณาการทุบตลาดและการอุดหนุน กระทรวงพาณิชย์
- กรรมการ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- กรรมการ คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
- กรรมการจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)
- กรรมการกลั่นกรองกรรมการรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)
- กรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำ มหาวิทยาลัยมหิดล
- กรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- กรรมการอิสระและประธานกรรมการตรวจสอบ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- กรรมการอิสระและประธานกรรมการตรวจสอบ และประธานคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บริษัท เคอร์รี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

ประวัติการทำงาน:

- ประธานกรรมการ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- ประธานกรรมการ คณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- กรรมการอิสระและประธานกรรมการตรวจสอบ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
- กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และประธานกรรมการ คณะทำงานพัฒนาสู่ความยั่งยืน บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และประธานกรรมการ สรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บริษัท ไทย โซลาร์ เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)
- ประธานกรรมการตรวจสอบ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- กรรมการที่ปรึกษาด้านการกำกับดูแลกิจการและนโยบายสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- กรรมการ IFRS Advisory Council , IFRS Foundation, London, United Kingdom
- นายกสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
- อุปนายกและประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
- กรรมการอิสระ บริษัท น้ำเห่งคอนกรีต (1992) จำกัด
- กรรมการบริหาร คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นายกสมาคมนิสิตเก่า คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไฟร์ชอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส จำกัด

การศึกษา:

- ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ปริญญาตรี การบัญชี (เกียรตินิยมอันดับสอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Ivey School of Business, University of Western Ontario, Canada Executive Management Program
- Harvard Business School, Boston, USA - Leading Professional Services Firms
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- ASEAN Chartered Professional Accountant

นางสาวจางจิตต์ หลีกภัย

นายณัฐเสกข์ เทพหัสดิน

ตำแหน่ง:

- อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- กรรมการตรวจสอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี

ประวัติการทำงาน:

- หัวหน้าสำนักงานดีล้อยท์ ฟูซ โธมัส ไซยศ
- อาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โปรแกรมเมอร์ University Computing Company, Birmingham, England

การศึกษา:

- ปริญญาโท การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปริญญาตรี การบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประกาศนียบัตรชั้นสูงการทางการสอบบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ตำแหน่ง:

- อนุกรรมการกลั่นกรองมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประวัติการทำงาน:

- หัวหน้าและประธาน ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย
- อาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา:

- บัญชีดุขภูบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Fellow of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales

นายอายุสม์ กฤษณามระ

ตำแหน่ง:

- ประธานคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขายผลิตภัณฑ์การลงทุนและการให้คำแนะนำการลงทุน สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- ประธานคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจจัดการกองทุนรวม ประเภทกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- อนุกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ ประเภทตราสารหนี้ ตราสารอนุพันธ์ และตราสารซับซ้อน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการกำกับตลาดทุน สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธนาคารแห่งประเทศไทย
- อุปนายก สมาคมนักสะสมตราไปรษณียากรแห่งประเทศไทย

ประวัติการทำงาน

- กรรมการบริหารความเสี่ยงและเลขานุการ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ รับผิดชอบสายการบัญชีและการเงิน และผู้จัดการบริหารความเสี่ยง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- กรรมการ บริษัท บัณฑิตวงเวียนเจอร์ส จำกัด
- กรรมการ The Asian Bankers Association (ABA), Taipei, Taiwan
- รองประธานกรรมการ บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัณฑิตวง จำกัด
- ประธานชมรม Basel สมาคมธนาคารไทย
- ประธานชมรม IFRS สมาคมธนาคารไทย
- ประธานชมรม Thai Forex (ACI)

การศึกษา

- ปริญญาโท MBA Pepperdine University, Los Angeles, U.S.A.
- ปริญญาตรี วิศวกรรมเคมี Lehigh University, Bethlehem, U.S.A.
- Advance Management Program : Harvard Business School, Boston, MA, U.S.A.
- หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่น 2547.
- หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงสถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.) รุ่นที่ 6

นางสุวรรณี ฐิริปัญญา

ประวัติการทำงาน:

- หุ้นส่วน บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพีเอส จำกัด
- ผู้อำนวยการ บริษัท คูเปอร์ส แอนด์ โลย์แบรนต์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด
- Financial Controller บริษัท บริสตอล-ไมเยอร์ สควิบ (ประเทศไทย) จำกัด
- ผู้จัดการ บริษัท คูเปอร์ส แอนด์ โลย์แบรนต์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด
- ผู้จัดการแผนกตรวจสอบภายใน บริษัท จอห์นสัน แอนด์ จอห์นสัน (ไทย) จำกัด
- Audit Supervisor บริษัท คูเปอร์ส (ไทย) จำกัด

การศึกษา:

- ปริญญาโท การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปริญญาตรี การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการสอบบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

นายปิยะพงศ์ แสงภัทรราชัย

ตำแหน่ง:

- ผู้บริหารงานผลิตภัณฑ์บริหารความเสี่ยงทางการเงิน ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- กรรมการและประชาสัมพันธ์ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประวัติการทำงาน:

- กรรมการบริหาร บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาค ไทย สอบบัญชี จำกัด
- ผู้จัดการแผนก CFO Advisory ประจำเมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน (IAS39/IFRS9/IFRS13)
- วิทยากรอบรมเกี่ยวกับ IFRS แก่ บริษัท สถาบันการเงิน หน่วยงานราชการ และสถานศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ

การศึกษา:

- Master in Professional Accounting, The University of Texas at Austin, U.S.A.
- Bachelor of Business Administration, The University of Texas at Austin, U.S.A.
- ASEAN Chartered Professional Accountant
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- ผู้แนะนำการลงทุนตราสารซับซ้อนประเภท 1
- Treasury Dealer Certification

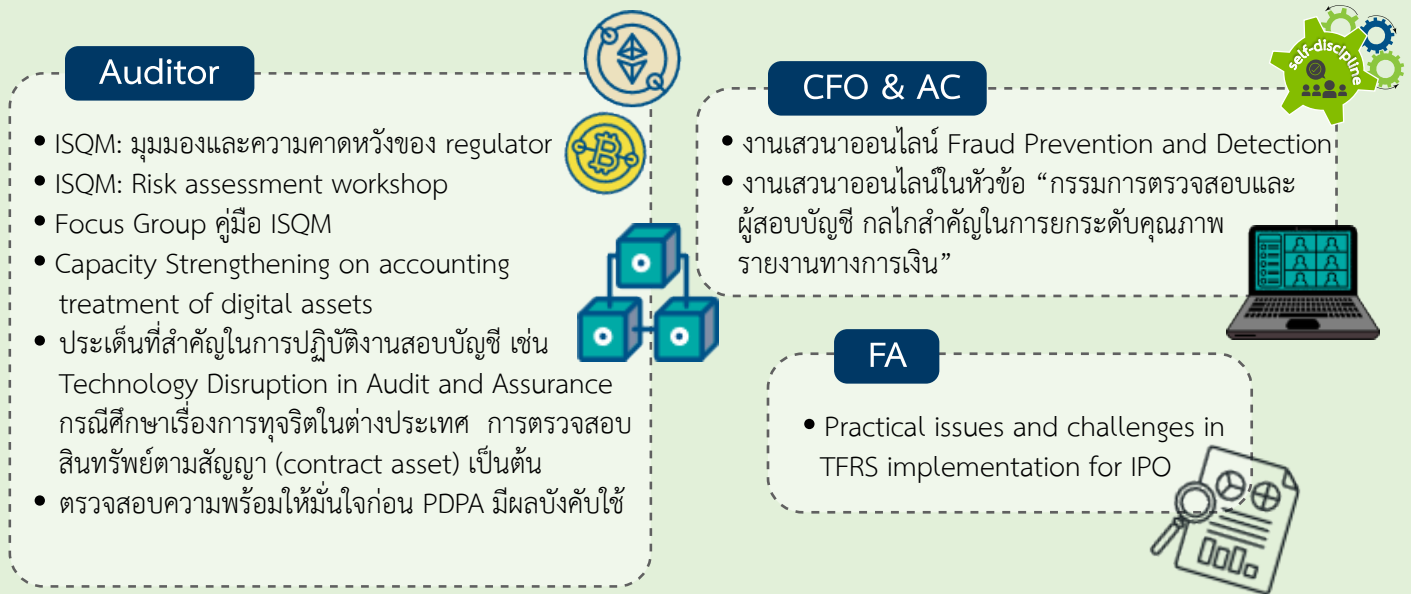
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงิน

สร้างความแข็งแกร่งให้กับ Stakeholders

ตลอดปี 2564 ก.ล.ต. ได้จัดอบรมและสัมมนาในเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เพื่อให้ stakeholders มีความรู้เพียงพอและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดหลักสูตรอบรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ stakeholders เช่น

“ก.ล.ต. ให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี จึงได้ร่วมกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) จัดงานเสวนาให้ความรู้และแบ่งปันประสบการณ์ผ่านช่องทางออนไลน์”

งานเสวนาออนไลน์ผ่าน facebook live ในหัวข้อ “Fraud : Prevention and Detection”

ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพบัญชี CFO และกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนร่วมเสวนาเกี่ยวกับกรณีการทุจริตที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยวิเคราะห์สัญญาณเตือนภัยของปัญหาสภาพคล่อง และการทุจริตภายในบริษัทจนนำไปสู่การล้มละลาย รวมถึงถอดบทเรียนและให้ข้อเสนอแนะ โดยแบ่งปันมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าฟังเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ CFO ผู้สอบบัญชี และ stakeholder ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

20 มกราคม 2564

17,578 views

งานเสวนาออนไลน์ผ่าน zoom webinar ในหัวข้อ “กรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชี กลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงิน”

กรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีร่วมเสวนาและแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อส่งเสริมการนำกลไกและเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้เพื่อยกระดับการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพและช่วยสนับสนุนให้งานสอบบัญชีและรายงานทางการเงินมีคุณภาพมากขึ้น โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ

13 กันยายน 2564

5,200 views

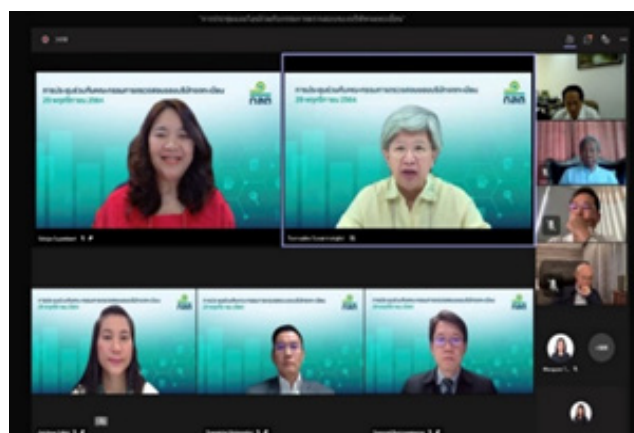

การประชุมร่วมกับประธานกรรมการตรวจสอบและกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียน ผ่าน MS teams

ก.ล.ต. สื่อสารความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบในการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลคุณภาพของการจัดทำรายงานทางการเงิน การคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพและการสื่อสารกับผู้สอบบัญชีอย่างเพียงพอ โดยให้ข้อมูลและเทคนิคที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ และแนวทางการสื่อสารกับผู้สอบบัญชี รวมถึงกลไกและเครื่องมือในปัจจุบันที่กรรมการตรวจสอบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

22 พฤศจิกายน 2564

497 participants

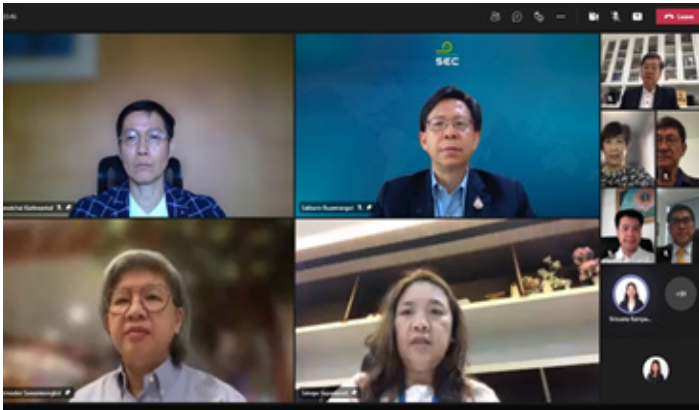

เสริมสร้างและพัฒนาตลาดทุนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

“ก.ล.ต. สานต่อโครงการเดิม และริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เอื้อให้ตลาดทุนไทยสามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืน และยังคงให้ความคุ้มครองผู้ลงทุนในระดับที่เหมาะสม”

1. ยกระดับคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีไทยในตลาดทุน

ก.ล.ต. ประชุมหารือกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสและความท้าทายของการปฏิบัติงานสอบบัญชีในตลาดทุนไทยภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้หารือแนวทางสนับสนุนการทำงานรวมทั้งแนวทางการพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมการเติบโตของสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนไทยอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ในปี 2564 ก.ล.ต. ได้สานต่อโครงการสำคัญและริเริ่มโครงการใหม่ เพื่อยกระดับคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีไทยในตลาดทุนอย่างต่อเนื่อง

โครงการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารคุณภาพงานสอบบัญชี (ISQM 1)

- ✓ เสวนาออนไลน์
- ✓ อบรมเชิงปฏิบัติการ
- ✓ focus group เกี่ยวกับคู่มือ ISQM 1

“ศูนย์ติดตามความก้าวหน้าและการพัฒนาคู่มือ ISQM และกิจการพิเศษ สภาวิชาชีพบัญชีฯ”

โครงการ hotline ให้คำปรึกษาด้านการบัญชีและการสอบบัญชี

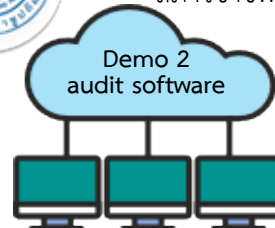
จำนวนผู้สอบบัญชีที่ขอคำปรึกษาผ่าน hotline ปี 2564

> 95 กรณี

โครงการสนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีไทยในตลาดทุนมี audit software และ audit tools

“ศูนย์ความรู้ด้านการสอบบัญชีในธุรกิจที่มีระบบ IT ที่ซับซ้อน สภาวิชาชีพบัญชีฯ”

สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีได้รับการสาธิตและทดลองการใช้ audit software สำเร็จรูปจำนวน 2 โปรแกรม

ปัจจุบันอยู่ระหว่างพิจารณา audit software สำเร็จรูปรายอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้สำนักงานสอบบัญชีพิจารณาเลือก audit software ที่เหมาะสมกับสำนักงานสอบบัญชีมากที่สุด

การบูรณาการแผนงานในการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

“คณะทำงานโครงการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ”

ศึกษาสาเหตุที่ทำให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องยังไม่เห็นคุณค่าของงานสอบบัญชีเท่าที่ควร เพื่อบูรณาการแผนงานและแนวทางในการส่งเสริมให้ stakeholders เห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

2. การเตรียมพร้อมด้านบัญชีและสอบบัญชีเพื่อรองรับการระดมทุนของ SMEs

SMEs รวมทั้งวิสาหกิจเริ่มต้น (“Startup”) มีบทบาทสำคัญ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ แต่อาจมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้สนับสนุนส่งเสริมให้ SMEs และ Startup สามารถระดมทุนจากผู้ลงทุนเป็นวงกว้างเป็นครั้งแรก (“SME-PO”) และนำหุ้นเข้าซื้อขายใน Live Exchange (SME Board)

งาน เสวนาออนไลน์ในหัวข้อ “SME-PO ทางเลือกใหม่ในการระดมทุนของ SMEs และ Startup” ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทางเลือกในการระดมทุนแบบ SME-PO การเข้าจดทะเบียน และหน้าที่ของบริษัทจดทะเบียน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของ SMEs และ Startup ในการระดมทุนผ่านหลักเกณฑ์ SME-PO และเข้าจดทะเบียนใน Live Exchange

การเตรียมพร้อมด้านบัญชีและสอบบัญชีเพื่อรองรับการระดมทุนของ SMEs

เพื่อสนับสนุนแผนการส่งเสริมให้ SMEs และ Startup สามารถระดมทุนในตลาดทุน ก.ล.ต. ได้ดำเนินการหลายด้าน ซึ่งรวมถึงการแบ่งปันประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อมด้านระบบบัญชีแก่ผู้ประกอบการ SMEs และ Startup และการสื่อสารกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กับผู้สอบบัญชีเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถรับงานสอบบัญชีของ SMEs และ Startup

ก.ล.ต จัดงานสัมมนา “หลักเกณฑ์รองรับการระดมทุนในวงกว้างและการจดทะเบียนในตลาดรองสำหรับ SME ซึ่งรวมถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับงบการเงินและผู้สอบบัญชี” โดยสื่อสารประสบการณ์แบบเจาะลึกในการเตรียมความพร้อมด้านระบบบัญชีให้กับผู้สอบบัญชี

3. ร่วมพัฒนาวิชาชีพบัญชีไทยกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ

ก.ล.ต. มีการประชุมร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ และส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อสานต่อความร่วมมือ รวมทั้งผลักดันแผนงานในการพัฒนาคุณภาพการรายงานทางการเงินและคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ระบบรายงานทางการเงินของไทยมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนที่มีต่อตลาดทุนไทย อันจะส่งผลให้ตลาดทุนไทย และเศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน

4. การประชุมร่วมกับตัวแทนของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (“Big 4 firms”)

ก.ล.ต. จัดประชุมร่วมกับผู้แทนของ Big 4 firms เพื่อสื่อสารและหารือเกี่ยวกับแนวทางการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เช่น การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบบัญชี การสื่อสารประเด็นข้อบกพร่องที่พบบ่อยในการตรวจทานกระดาษ์ทำการและงบการเงินในรอบปีที่ผ่านมา รวมทั้ง theme inspection และเรื่องที่ควรให้ความสำคัญในการตรวจสอบงบการเงิน เป็นต้น

5. ปรับปรุงกฎเกณฑ์ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะกับบริบทของวิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน

ก.ล.ต. ทบทวนหลักเกณฑ์ในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อกำหนดมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของวิชาชีพบัญชีในยุคปัจจุบัน รวมทั้งเพิ่มความยืดหยุ่นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ตลาดทุนได้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยในปี 2564 ที่ผ่านมาก.ล.ต. ได้แก้ไขหลักเกณฑ์และแบบฟอร์มต่าง ๆ ดังนี้

5.1 เสนอปรับปรุงพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ) เกี่ยวกับการจัดทำและนำส่งการเงินของบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี

โดยเสนอแก้ไข พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดทุนไทยในอนาคตเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินระหว่างกาล เช่น รูปแบบ ความถี่ และระยะเวลาในการจัดทำและนำส่งข้อมูลทางการเงินระหว่างกาล รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนไทยและยกระดับการคุ้มครองผู้ลงทุนให้ทัดเทียมสากล

ผลการเปิดรับฟังความคิดเห็น

การจัดทำและนำส่งการเงิน

เห็นด้วย 86%

การกำกับดูแลผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชี

เห็นด้วย 80 - 100%

5.2 ผ่อนปรนหลักเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน

1) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีจากเดิม 10 ปี เหลือ 7 ปี

2) จำนวนและลักษณะของกิจการที่จะต้องปฏิบัติงานสอบบัญชีจากเดิม 3 กิจการเป็น 2 กิจการ

3) เปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานของธนาคารพาณิชย์แต่ไม่มีประสบการณ์ลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นต่อการเงินด้วยตนเอง สามารถยื่นคำขอความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนได้

4) ผ่อนผันให้ผู้สอบบัญชีที่ไม่สามารถรักษาคุณสมบัติในเรื่องการดำรงตำแหน่งในสำนักงานสอบบัญชี มีระยะเวลาในการแก้ไขคุณสมบัติเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

การแก้ไขเกณฑ์ดังกล่าวไม่เป็นการลดคุณภาพของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน เนื่องจากยังคงมีกระบวนการกลั่นกรองคุณสมบัติและคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้ยื่นคำขอในระดับเดียวกับมาตรฐานสากลเช่นเดิม

บังคับใช้ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2564

5.3 ปรับปรุงแบบฟอร์มการขอความเห็นชอบและรักษาสถานภาพการเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนเพื่อลดภาระและต้นทุนการดำเนินการของผู้สอบบัญชี

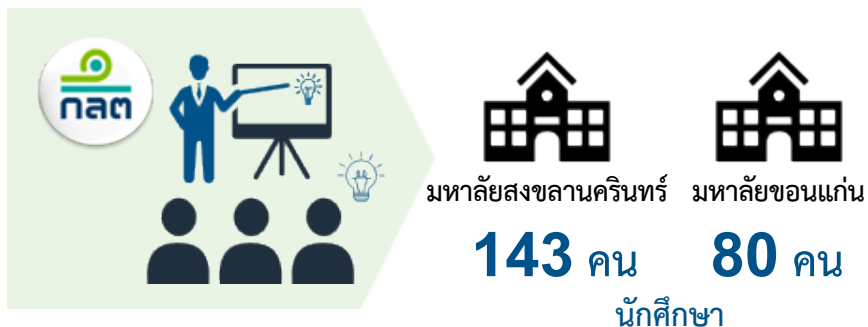

regulatory guillotine

- กระชับ
- ทันท่วงที
- ลดภาระ ลดการขอข้อมูลที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น
- ข้อมูลเพียงพอต่อการกำกับดูแลการสอบบัญชีในตลาดทุนให้มีคุณภาพ

6. กิจกรรมดึงดูดนักศึกษาให้สนใจในวิชาชีพบัญชี

เพื่อเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพบัญชีที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน และจูงใจให้นักศึกษามีความสนใจในการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในวิชาชีพสอบบัญชีในอนาคต

7. เตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เพื่อยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศไทย และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนระหว่างประเทศ ก.ล.ต. ได้จัดการประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ง. สภาวิชาชีพบัญชีฯ และผู้สอบบัญชีในตลาดทุน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและวิชาชีพบัญชี และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้สอบบัญชีเพื่อนำไปพิจารณากำหนดแนวปฏิบัติให้เหมาะสมต่อไป

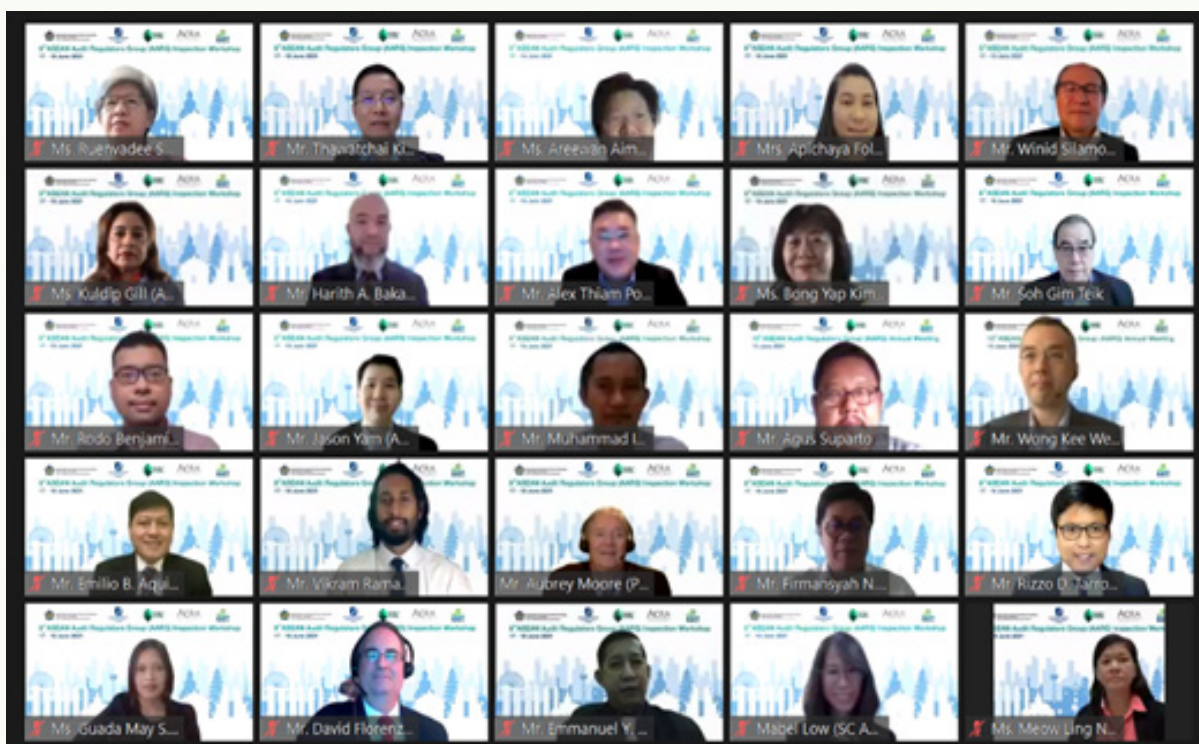

เติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ก.ล.ต. เป็นสมาชิก International Forum of Independent Audit Regulators (“IFIAR”) และ ASEAN Audit Regulators Group (“AARG”) ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีสมาชิกเป็นหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้สอบบัญชี โดยเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชี ทำให้มั่นใจได้ว่า ก.ล.ต. มีระบบการกำกับดูแลคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีมาตรฐานทัดเทียมสากล

- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี
- ความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานวิชาชีพ
- การพัฒนาทักษะให้พนักงานก้าวทันโลกยุคดิจิทัล
- ความท้าทายในการสอบบัญชีและการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีในสถานการณ์โควิด-19
- บทบาทของกรรมการตรวจสอบต่อการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี

ก.ล.ต. เป็นเจ้าภาพจัดประชุม AARG Annual Meeting with Audit Firms และ AARG Inspection Workshop ครั้งที่ 8 ในวันที่ 15 และ 17 - 18 มิถุนายน 2564 เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการสอบบัญชี รวมทั้งแนวทางการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีในภูมิภาคอาเซียน

นอกจากนี้ ผู้แทน ก.ล.ต. ยังเข้าร่วมใน International Organization of Securities Commissions Committee 1 Accounting, Auditing, and Disclosure (“IOSCO C1”) เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ และร่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ อย่างสม่ำเสมอ

การประชุมและสัมมนาระดับนานาชาติต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์

เพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์กร

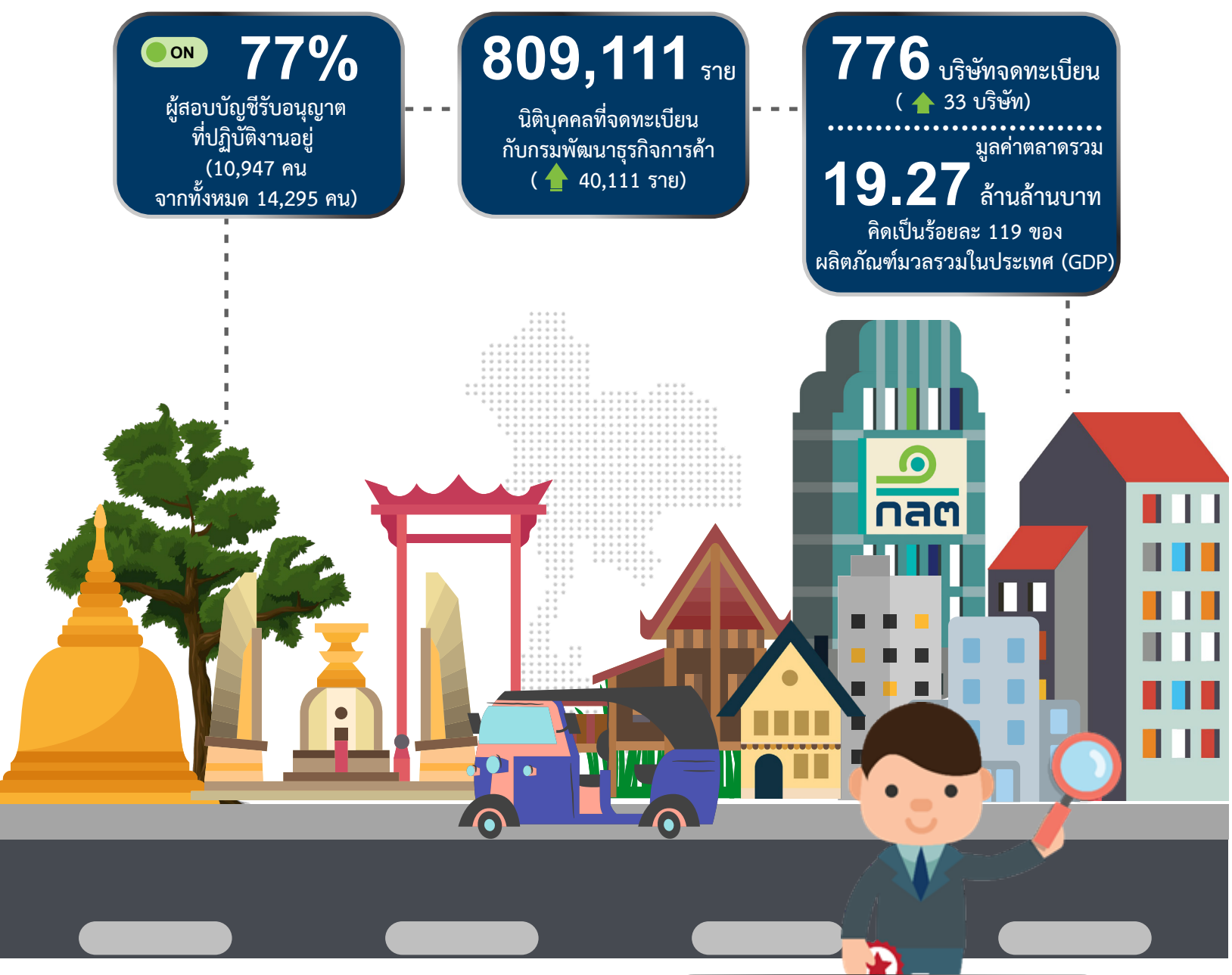
ก.ล.ต. พัฒนาศักยภาพและความรู้ความสามารถของบุคลากรภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ก.ล.ต. มีความรู้เท่าทันพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีและนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและกำกับดูแลการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทในตลาดทุนและการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในปี 2564 ก.ล.ต. ได้จัดอบรมพนักงานในหลายๆ ด้าน ตัวอย่างเช่น

- กรณีศึกษาเกี่ยวกับ ประเด็นทางบัญชี เช่น revenue recognition (การขายและการฝากขาย ต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญา การรับรู้รายได้ over time และ at a point in time) Business combination (under common control Reverse acquisition) ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ที่มีข้อกำหนดขายคืน การเปิดเผยข้อมูลสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา (contract asset) เป็นต้น
- มาตรฐานการรายงานทางการเงิน เช่น TFRS 15 TFRS 9 กฎเกณฑ์ที่ออกใหม่ เช่น ISQM1 หลักเกณฑ์รองรับการระดมทุนในวงกว้างและการจดทะเบียนในตลาดรองสำหรับ SMEs ซึ่งรวมถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเงินและผู้สอบบัญชี
- วิธีการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับ digital assets และการตรวจสอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล
- เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Governance Risk Compliance วิธีการพัฒนาซอฟต์แวร์ในรูปแบบ DevOps และ Cloud Computing เป็นต้น

ภาพรวมของวิชาชีพสอบบัญชีในประเทศไทย

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

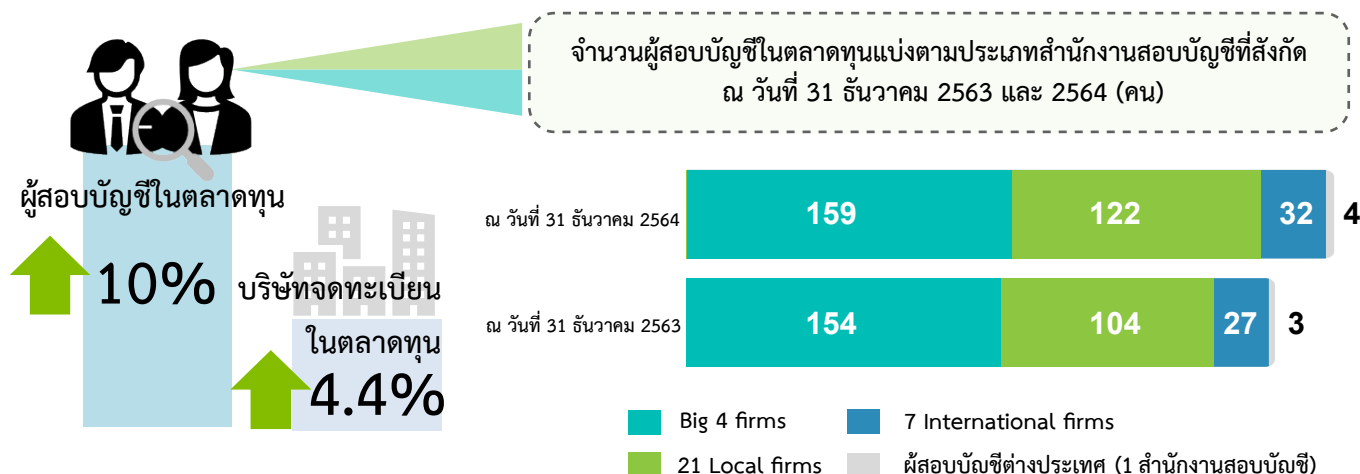
“ในปี 2564 แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ยังคงส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศต้องอยู่ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด และมีผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานในหลายธุรกิจ อย่างไรก็ตาม จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 บริษัทจดทะเบียนเพิ่มขึ้นถึง 33 ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของจำนวนบริษัทจดทะเบียนในปี 2563 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ออกมาตรการและนโยบายต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการเพิ่มจำนวนของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เพียงพอต่อความต้องการของบริษัทจดทะเบียนในอนาคต โดยที่ยังคงรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานสอบบัญชีเป็นสำคัญ”

ความเพียงพอของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ก.ล.ต. ทบทวนความเพียงพอของจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงออกมาตรการส่งเสริมให้มีผู้สอบบัญชีในตลาดทุนรายใหม่เพิ่มขึ้น อาทิ การปรับปรุงหลักเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่มีคุณภาพมีจำนวนเพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตของตลาดทุน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสามารถเข้ามาเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่มีคุณภาพในจำนวนที่มากพอที่จะรองรับการเติบโตของตลาดทุนได้ในอนาคต โดยข้อมูลของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและบริษัทจดทะเบียนสรุปได้ ดังนี้

อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

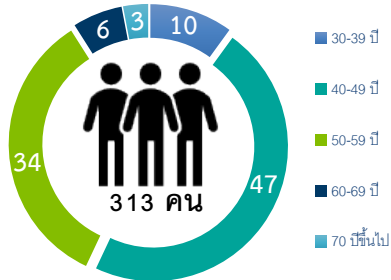
ในปี 2564 มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียน (จำนวน 33 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 4.4) โดยในปี 2564 ผู้สอบบัญชีแต่ละรายสามารถรับผิดชอบในการตรวจสอบงบการเงินโดยเฉลี่ยประมาณ 2 - 3 งบการเงิน จึงคาดว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีดังกล่าวจะสามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียนในอนาคตได้เพียงพอ ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กที่ไม่มีสำนักงานสอบบัญชีเครือข่าย (“local firms”) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62 ของผู้สอบบัญชีที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดในปี 2564

หมายเหตุ: International firms หมายถึง สำนักงานสอบบัญชีที่เป็นสมาชิกของสำนักงานสอบบัญชีต่างประเทศและใช้ชื่อสำนักงานสอบบัญชีเดียวกับสำนักงานสอบบัญชีต่างประเทศ รวมถึงปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติของสำนักงานสอบบัญชีต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอแต่ไม่รวมถึง Big 4 firms

ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนแบ่งตามช่วงอายุ

สัดส่วนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน (%) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

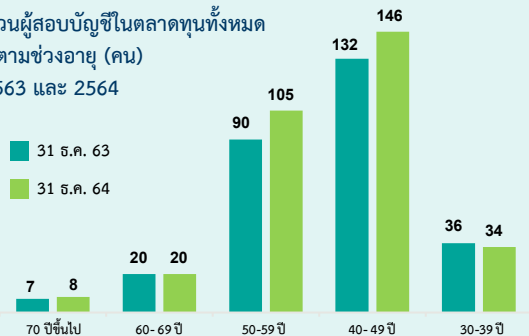

หากพิจารณาสัดส่วนอายุผู้สอบบัญชีในตลาดทุนในปัจจุบัน พบว่าผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่จะเกษียณอายุในอนาคตมีแนวโน้มค่อนข้างสูง (ช่วงอายุ 50-70 ปีขึ้นไป)

43% หรือ 133 คน

ร้อยละ/จำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่มีแนวโน้มจะเกษียณอายุ

จำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนทั้งหมด แบ่งตามช่วงอายุ (คน) ปี 2563 และ 2564

ผู้สอบบัญชีใหม่ในตลาดทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 (คน)

ขอใหม่ **+31**

เกษียณอายุ **-3**

ผู้สอบบัญชีไทยเพิ่มขึ้น **+28**

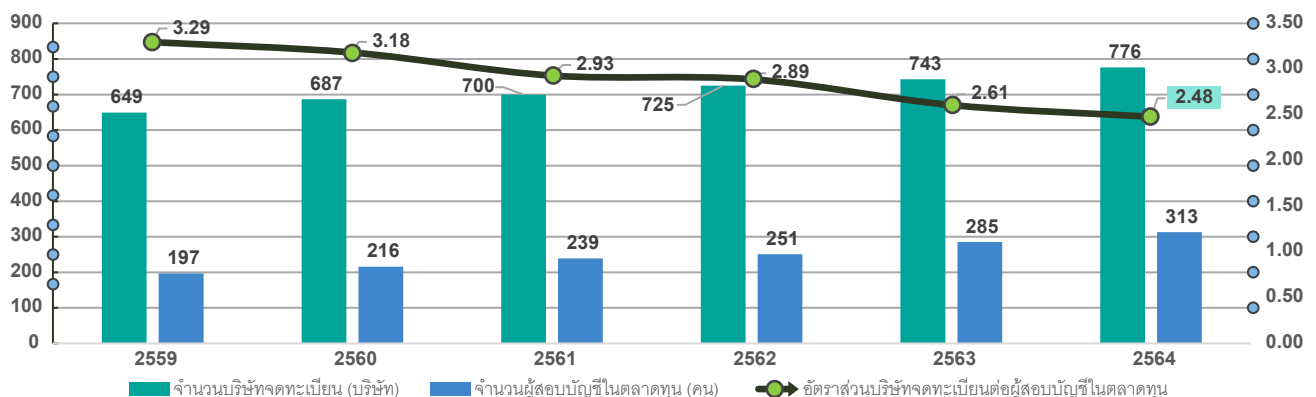
+1 ผู้สอบบัญชีต่างประเทศ

54%

อายุ 50-59 ปี

ในปี 2564 ผู้สอบบัญชีมีจำนวนเพิ่มขึ้นสุทธิ 28 ราย โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54 ของผู้สอบบัญชีที่ขอความเห็นชอบใหม่) อยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี อย่างไรก็ตาม ก.ล.ต. เชื่อมั่นว่า การแก้ไขหลักเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนจะช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพเข้ามาเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนมากขึ้น และยังคงสามารถรักษาระดับสัดส่วนของบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้มีความเหมาะสม รวมถึงรองรับการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียนและการขยายตัวของตลาดทุนในอนาคต

อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนปี 2559 ถึงปี 2564

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2564 สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันมีจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนเพียงพอที่จะสามารถรองรับการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้แก่บริษัทจดทะเบียนได้อย่างมีคุณภาพ

อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสำหรับปี 2564

ผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุน

1 คน

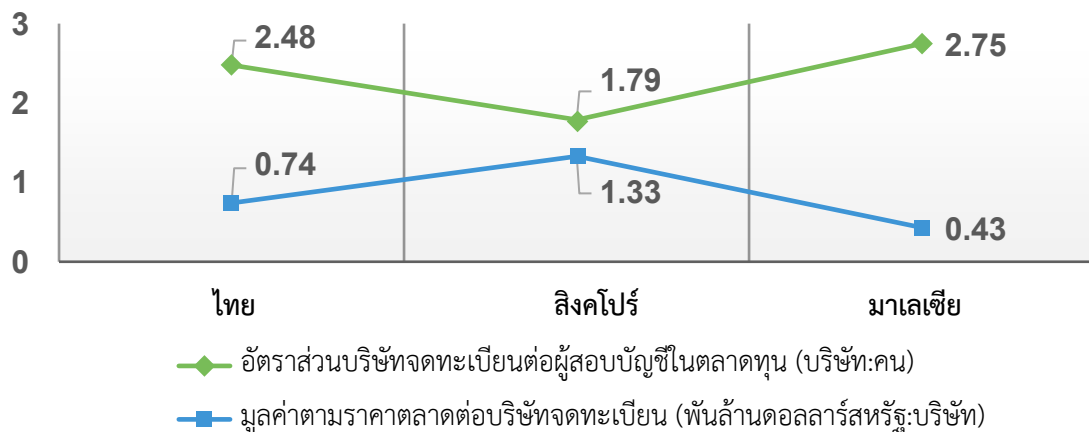

ดูแลบริษัทจดทะเบียน

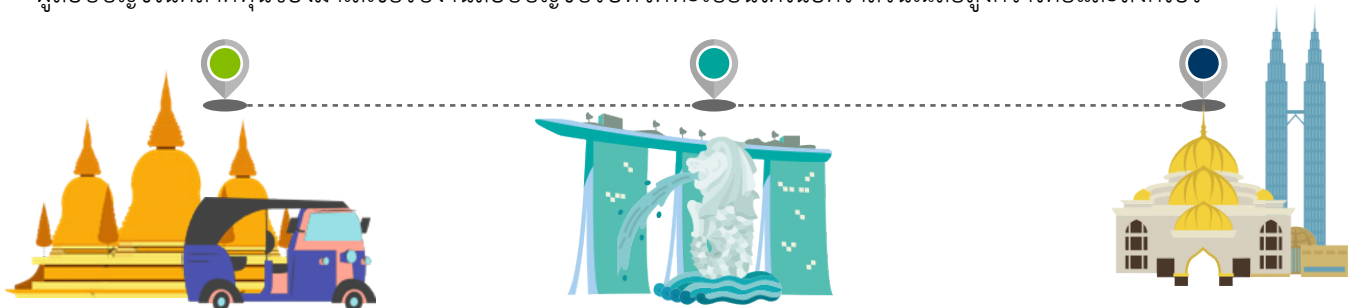
2.48 บริษัท

ทั้งนี้ หากอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนนี้สูงเกินไป อาจทำให้บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ต้องการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน (IPO) บางแห่งไม่สามารถหาผู้สอบบัญชีมาตรวจสอบงบการเงินได้ และอาจเป็นข้อบ่งชี้ของความไม่เพียงพอของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีจากการที่ผู้สอบบัญชีมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีวันสิ้นสุดบัญชีในช่วงเวลาเดียวกันทำให้ผู้สอบบัญชีมีเวลาในการตรวจสอบงบการเงินค่อนข้างจำกัดและอาจไม่เพียงพอที่จะสามารถรักษาคุณภาพงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

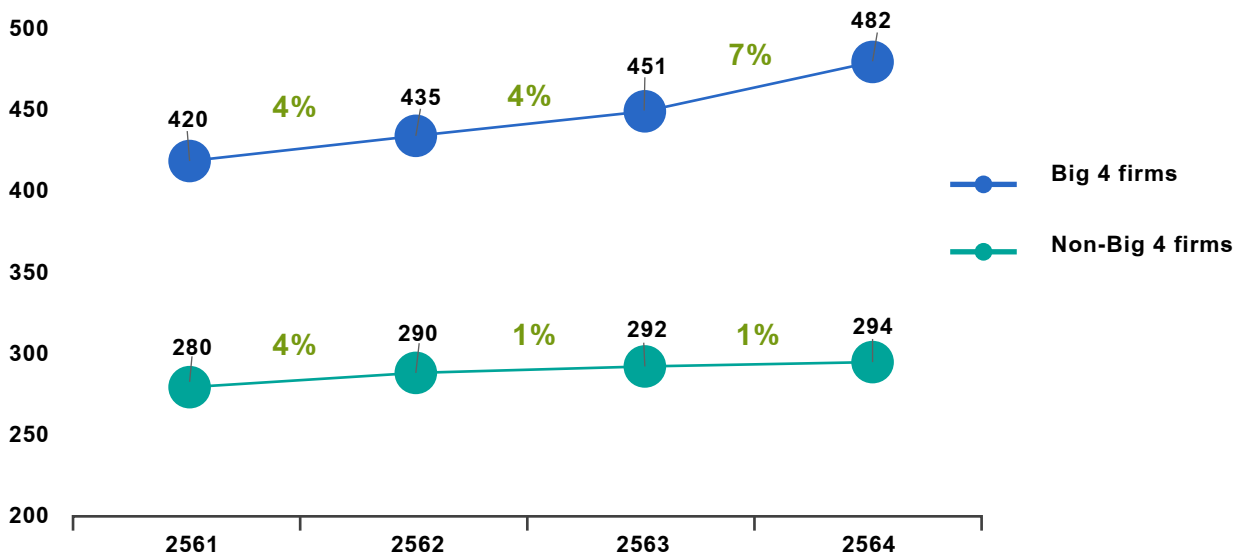
อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและมูลค่าตามราคาตลาดรวมของบริษัทจดทะเบียน (“market capitalization”) เฉลี่ยต่อบริษัทจดทะเบียนของไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย ณ สิ้นปี 2564

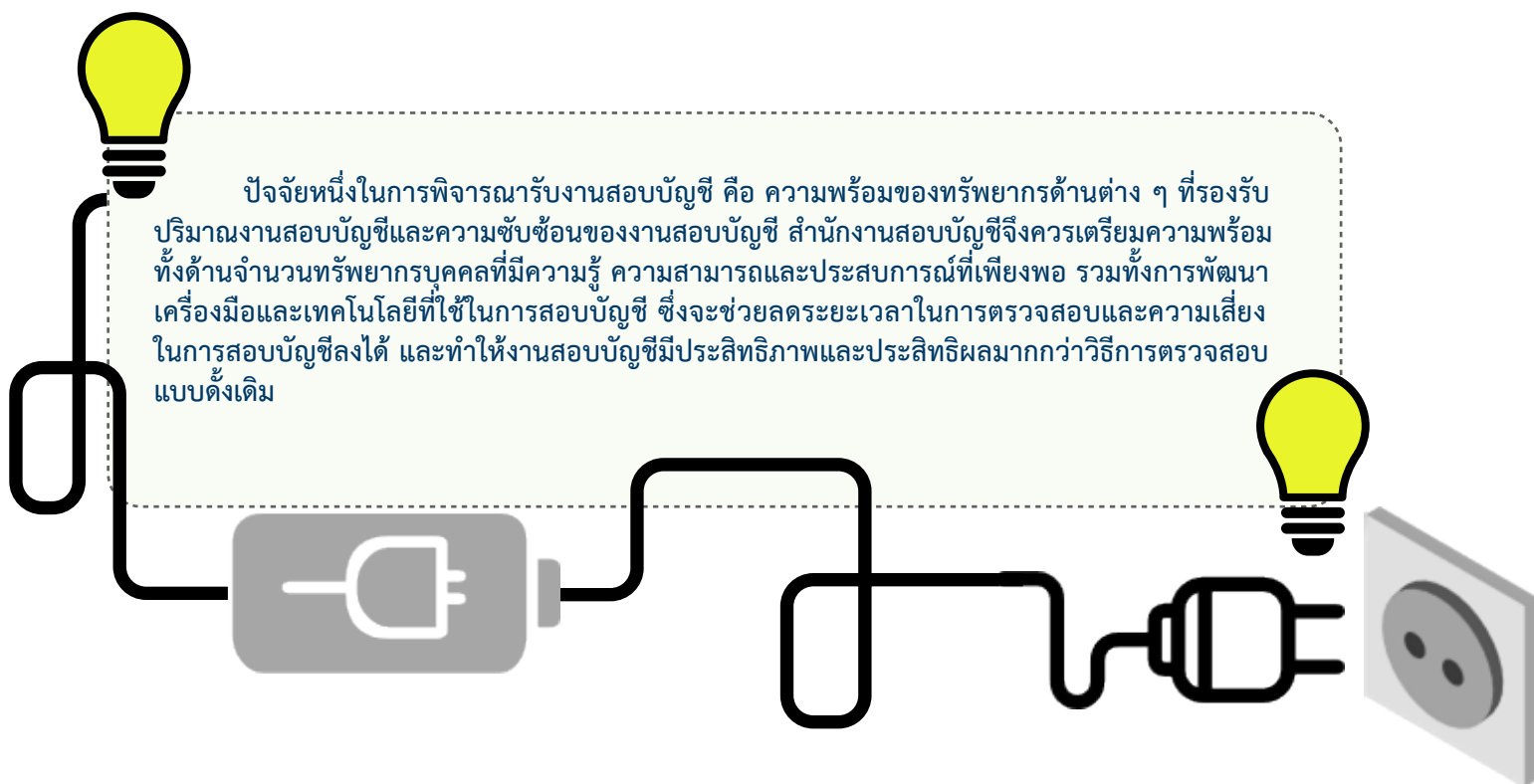
เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานสอบบัญชีต่อหุ้นส่วนกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ (1.79) และ มาเลเซีย (2.75) พบว่า มาเลเซียมีสัดส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสูงที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนหนึ่งคน ดูแลบริษัทจดทะเบียนถึง 2.75 บริษัท อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาปัจจัยแวดล้อมอื่นร่วมด้วย เช่น ขนาดของบริษัทจดทะเบียนตาม market capitalization พบว่า บริษัทจดทะเบียนในมาเลเซียมีขนาดโดยเฉลี่ย 0.43 พันล้านดอลลาร์สหรัฐซึ่งมีขนาดเล็กกว่าไทย (0.74 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และ สิงคโปร์ (1.33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ถึงร้อยละ 42 และ 68 ตามลำดับ ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของมาเลเซียจึงมีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในการตรวจสอบโดยเฉลี่ยต่อบริษัทจดทะเบียนน้อยกว่าผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของไทยและสิงคโปร์ จึงอาจส่งผลให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของมาเลเซียรับงานสอบบัญชีบริษัทจดทะเบียนได้ในอัตราส่วนเฉลี่ยสูงกว่าไทยและสิงคโปร์

จำนวนบริษัทจดทะเบียนที่ตรวจโดยผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่สังกัด Big 4 firms เทียบกับผู้สอบบัญชีที่สังกัด Non-Big 4 firms ในปี 2561 ถึง 2564

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ช่วง 4 ปีที่ผ่านมา Big 4 firms มีการรับงานบริษัทจดทะเบียนในจำนวนที่มากขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตประมาณปีละ 4 - 7% ในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก (Non-Big 4 firms) มีแนวโน้มในการรับงานสอบบัญชีบริษัทจดทะเบียนเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่คงที่ โดยในปี 2564 อยู่ที่ประมาณ 1%

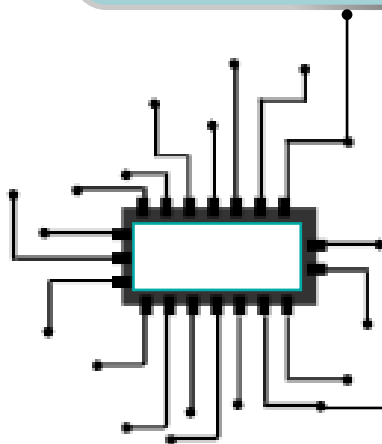

เทคโนโลยีที่สำนักงานสอบบัญชีนำมาใช้ในงานสอบบัญชี

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (technology disruption) รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ในช่วงที่ผ่านมา เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดการดำเนินธุรกิจเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า ทุกอุตสาหกรรมจึงวางแผนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับสำนักงานสอบบัญชีที่ได้นำเทคโนโลยีมาช่วยให้งานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงพัฒนาวิธีการตรวจสอบให้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านธุรกรรมใหม่ ๆ และความซับซ้อนของรายการที่เพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาแผนงานและวิธีการตรวจสอบของสำนักงานสอบบัญชีหลายแห่งในรอบการตรวจที่ผ่านมา คือการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือใหม่ ๆ มาปรับใช้ในขั้นตอนการตรวจสอบ

ช่วยเพิ่มโอกาสในการตรวจพบรายการที่ผิดปกติ และข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน

สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบ new normal โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารและการรับส่งข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น

ร้อยละ 53 ของ Non-Big 4 firms มีการนำเครื่องมือและเทคโนโลยีมาทดแทนการทำงานแบบดั้งเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบบัญชี

53%

ใช้ audit automation software/platform ทั้งแบบที่พัฒนาขึ้นเอง หรือซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการสอบบัญชี เพื่อใช้ในการวางแผน การประเมินความเสี่ยง และการปฏิบัติงาน รวมถึงเชื่อมโยงวิธีการตรวจสอบให้ตอบสนองต่อความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ประกอบกับช่วยในการสอบทานงาน และการสื่อสารภายในทีมตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ใช้ data analytic program เพื่อตรวจจับความผิดปกติของรายการ ซึ่งช่วยให้การวางแผนการตรวจสอบเป็นไปอย่างตรงจุดมากขึ้น

ในปี 2564 ก.ล.ต. ส่งผู้แทนเข้าร่วมในคณะทำงานศูนย์ความรู้ด้านการสอบบัญชีในธุรกิจที่มีระบบ IT ซับซ้อนของสภาวิชาชีพบัญชีฯ เพื่อสนับสนุนให้ Non-Big 4 firms มี audit software และ audit tools ช่วยในการปฏิบัติงานสอบบัญชี

TFAC

SEC

Non-Big4

Done

คณะทำงานฯ ได้พัฒนาโปรแกรม automate lead sheet เพื่อให้ผู้สอบบัญชีได้นำไปใช้แล้ว

In progress

ปัจจุบัน Non-Big 4 firms หลายแห่ง อยู่ระหว่างการสรรหาและทดลองใช้ audit software ที่สามารถตอบโจทย์การปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อาทิ

รวบรวมกระดาดำทำการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ได้อย่างครบถ้วน

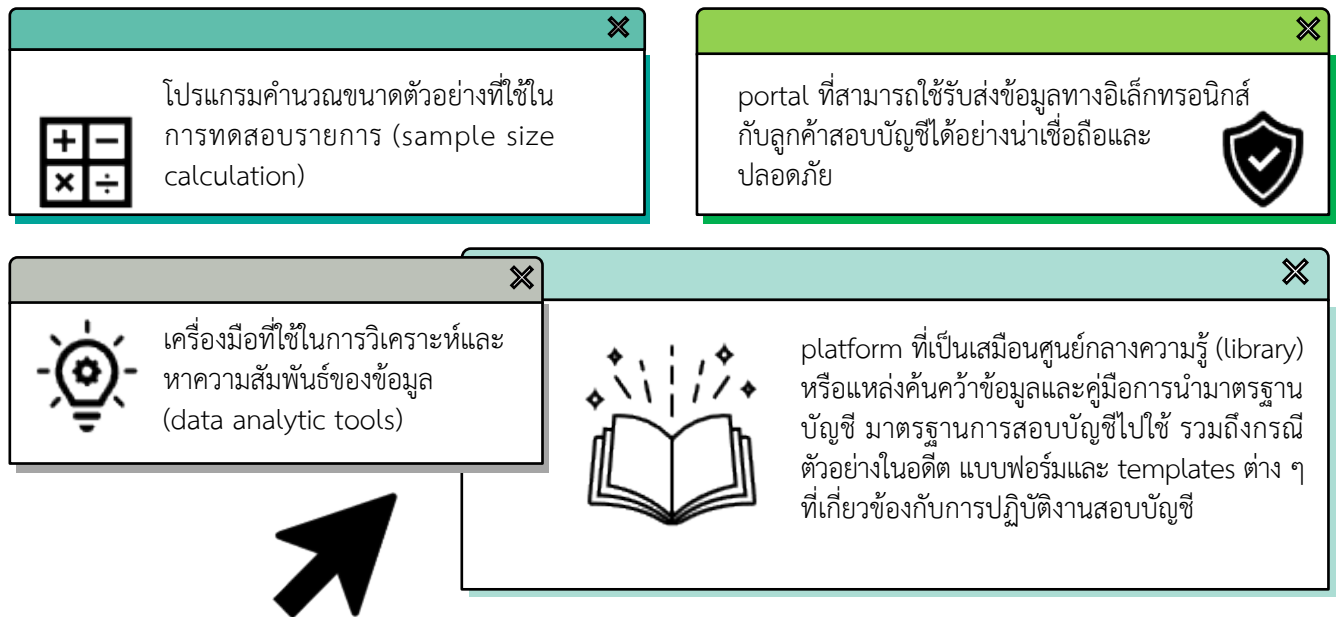

เชื่อมโยงกระบวนการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมการตรวจสอบเนื้อหาสาระ และการปฏิบัติงานตรวจสอบอื่น จนถึงการสรุปผลการตรวจสอบ

แสดงผลความคืบหน้าของงานตรวจสอบ เพื่ออำนวยความสะดวกผู้สอบทานงานในการติดตามงานและสามารถสอบทานงานสอบบัญชีระยะไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา

นอกจากนี้ Non-Big 4 firms ยังต้องการเครื่องมือและเทคโนโลยีอื่นที่ช่วยเสริมคุณภาพการตรวจสอบมากขึ้น เช่น

สำหรับ Big 4 firms ที่มีการใช้ audit software และ audit tools มาระยะหนึ่งแล้วนั้น ปัจจุบันได้พัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

ปัจจุบัน Big 4 firms ได้นำเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลมาช่วยในการตรวจสอบบัญชี ซึ่งสามารถเรียบเรียงและแยกประเภทข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแสดงผลข้อมูลออกมาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น กราฟ แผนภูมิ หรือรูปภาพ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบต่อไปได้ ตัวอย่างของการนำเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ มีดังนี้

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายกับข้อมูลแวดล้อมอื่น

- การแยกประเภทข้อมูล เช่น ยอดขายแยกตามประเภทสินค้าหรือแยกตามสาขา จะช่วยให้การวิเคราะห์ละเอียดและแม่นยำมากขึ้น ส่งผลให้ทีมตรวจสอบมีความเข้าใจลักษณะของรายการและนำผลลัพธ์ที่ได้มาระบุความเสี่ยงและวางแผนการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- วิเคราะห์ยอดขายรายเดือนกับวัฏจักรธุรกิจ (business cycle)
- วิเคราะห์ค่าที่ผิดปกติ (outlier) ของยอดขายในแต่ละช่วงเวลา

วิเคราะห์แนวโน้มการด้อยค่าของสินทรัพย์ (impairment)

โดยการประเมินข้อบ่งชี้จากข้อมูลแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงนำตัวแปรและสมมติฐานที่เกี่ยวข้องมาคาดการณ์มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ในหลายสถานการณ์ เช่น base case worst case และ best case รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ความอ่อนไหว (sensitivity analysis) เช่น หากอัตราคิดลดเพิ่มขึ้นจะกระทบต่อผลลัพธ์ในแต่ละสถานการณ์อย่างไร

การวิเคราะห์แนวโน้มและ
ความสัมพันธ์ของบัญชีต่าง ๆ

Dashboard ที่แสดงข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน

เช่น ราคาหุ้น และอัตราส่วนทางการเงิน โดยสามารถเลือกแสดงข้อมูลได้หลายมิติทั้งรายบริษัทและรายอุตสาหกรรมในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบ เช่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบและการประเมินความเสี่ยง เป็นต้น

Dashboard การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ในบัญชีต่าง ๆ เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีรายได้ และ บัญชีสินค้าคงเหลือ โดยระบุการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญระหว่างข้อมูลปัจจุบันกับข้อมูลในอดีต หรือการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีว่าสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายและลูกหนี้ว่า ผันแปรตามกันหรือมีความสอดคล้องกันหรือไม่
- การวิเคราะห์บัญชีต่าง ๆ เปรียบเทียบเป็นรายงวด หรือแยกตามแต่ละประเภทย่อย และหาเหตุผลเบื้องต้นจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลง ของบัญชีดังกล่าว เพื่อนำไปวางแผนการตรวจสอบต่อไป เช่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณหรือด้านราคาต่อหน่วย เป็นต้น
- การวิเคราะห์ความถูกต้องของบัญชีค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ โดยนำข้อมูลความเคลื่อนไหวของบัญชีสินทรัพย์ถาวรและอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกค่าเสื่อมราคา

ตรวจสอบข้อมูลในเอกสารต่าง ๆ ว่า ถูกต้อง ตรงกัน

เช่น การทำ 3-way matching เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลการขายจากแหล่งเอกสารที่ต่างกัน เช่น ใบสั่งซื้อ ใบแจ้งหนี้ และใบเสร็จรับเงินว่ามีข้อมูลสินค้า ปริมาณสินค้า และจำนวนเงินในแต่ละเอกสารถูกต้องตรงกัน รวมถึงระบุรายการซื้อที่ผิดปกติ เช่น การซื้อโดยไม่มีใบสั่งซื้อ กิจกรรมได้รับใบกำกับภาษีมาก่อนการจัดทำใบสั่งซื้อ หรือมีการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อ เป็นต้น

สอบทานการแบ่งแยกหน้าที่

การแบ่งแยกหน้าที่เหมาะสมหรือไม่ เช่น ผู้บันทึกบัญชีกับผู้อนุมัติรายการเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ ผู้บันทึกบัญชีและผู้อนุมัติรายการเป็นบุคคลที่สอดคล้องกับนโยบายของกิจการหรือไม่ เป็นต้น

สอบทานการเรียงกันของเลขที่เอกสาร

เพื่อยืนยันความครบถ้วนของเอกสารทางบัญชี หรือช่วยให้ตรวจพบเอกสารที่ไม่ได้นำมาบันทึกบัญชีอย่างครบถ้วน

วิเคราะห์ราคาขายว่าเป็นไปตามนโยบายของกิจการหรือไม่

ทีมตรวจสอบจะสามารถตรวจสอบในรายละเอียดได้ตรงจุดมากขึ้น

วิเคราะห์ความผิดปกติของขั้นตอนการทำงานหรือรายการทางบัญชี

การวิเคราะห์เพื่อหาความผิดปกติอื่น ๆ

- วิเคราะห์หารายการบัญชีที่บันทึกในวันหยุด หรือบันทึกบัญชีโดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต
- วิเคราะห์หารายการปรับปรุงที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นปกติของธุรกิจ
- วิเคราะห์หารายการบัญชีที่ผิดปกติไม่เป็นไปตามลักษณะของบัญชี เช่น บันทึกเดบิตรายได้และเครดิตค่าใช้จ่าย เป็นต้น
- ตรวจจบบัญชีที่น่าสงสัย เช่น มียอดรวมการบันทึกบัญชีด้านเดบิตหรือเครดิต ลงท้ายด้วย 999 หลายรายการ เป็นต้น

process mining

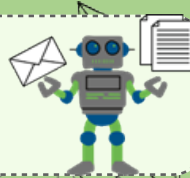
วิเคราะห์ business process แต่ละขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบโดยประมวลผลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยให้ทีมตรวจสอบสามารถเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจการได้ดียิ่งขึ้น และสามารถวางแผนการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวิเคราะห์วงจรรายได้ของกิจการว่า ประกอบด้วยกระบวนการใดบ้าง กิจกรรมใดบ้าง และระบุว่ามีกิจกรรมใดของกิจการที่เบี่ยงเบนไปจากขั้นตอนตามปกติหรือไม่

Robotic Process Automation (“RPA”) ที่พัฒนาขึ้นสำหรับงานตรวจสอบ*

RPA จัดส่งจดหมายยืนยันยอดลูกหนี้ เจ้าหนี้ และ
ออกรายงานสรุปผลให้ทีมตรวจสอบอัตโนมัติ

RPA ช่วยดึงข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการ
ที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทที่ทำการตรวจสอบ
บัญชีให้อัตโนมัติ

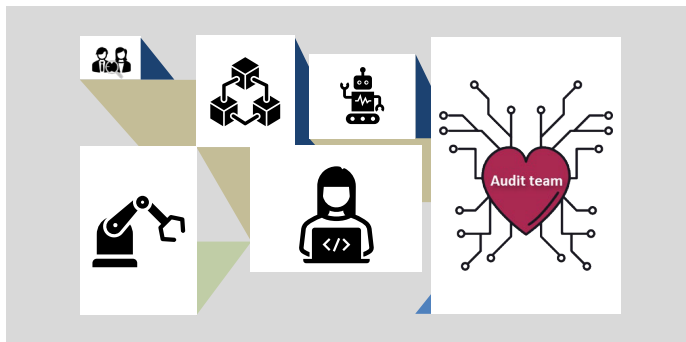
RPA ช่วยตรวจสอบรายการภาษี หัก ณ ที่จ่าย ว่า
มีการคำนวณตรงตามประเภทที่กำหนดไว้หรือไม่
และออกรายงานสรุปผลให้ทีมตรวจสอบ

Application ที่นำมาใช้ในการนับสินค้า
คงเหลือ

สามารถติดตามผลการนับสินค้าคงเหลือ
ได้แบบ real time ช่วยกระทบยอดบัญชี
สินค้าคงเหลือ และจัดทำรายการการนับ
สินค้าคงเหลือให้อัตโนมัติ

นอกจากนี้ สำนักงานสอบบัญชีหลายแห่งเริ่มมี
การปรับโครงสร้างทีมตรวจสอบ เพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยี
มากขึ้นในอนาคต โดยเพิ่มสัดส่วนบุคลากรที่มีความรู้เรื่อง
เทคโนโลยีในทีมสอบบัญชี เช่น data & analytics และ
IT audit เป็นต้น รวมถึงจัดให้มีการรวมศูนย์งาน หรือ
shared service center ที่จะช่วยประมวลผลข้อมูลสำหรับ
การตรวจสอบให้กับทีมตรวจสอบในสำนักงานสอบบัญชี

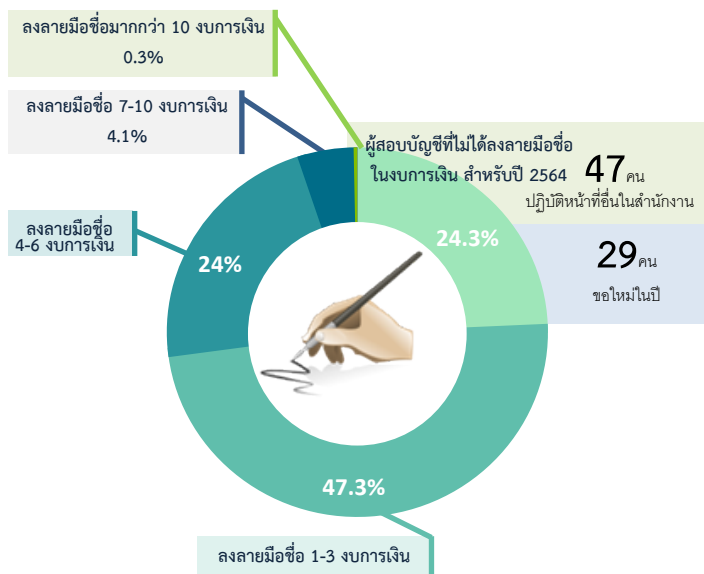
การนำเทคโนโลยีมาใช้ นอกจากจะช่วยลดเวลาในการประมวลผลข้อมูลที่มี
จำนวนมากแล้วยังช่วยให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วย
ลดความเสี่ยงในการสอบบัญชีลงได้ในอนาคตจึงคาดหวังว่า สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน
จะนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับงานตรวจสอบมากขึ้นกว่าเดิม เช่น
machine learning artificial intelligence และ blockchain เป็นต้น

* อ้างอิงจาก: บทความ เรื่อง การสอบบัญชีด้วยวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูล (Audit Data Analytics) และคลิปวิดีโอ
เรื่อง Accounting Technology Transformation - Future Ready! โดย สภาวิชาชีพบัญชี

ข้อมูลเชิงสถิติที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพงานสอบบัญชี (Audit Quality Indicators, “AQIs”)

จำนวนบริษัทจดทะเบียนที่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนลงลายมือชื่อ
แสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีในช่วงปี 2564

ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนทั้งสิ้น

237 คน จาก 313 คน

ลงนามในรายงานการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน

คิดเป็น **75.7%** ของจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน
ที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. ณ 31 ธันวาคม 2564

ผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุน

148 คน

คิดเป็น 47.3%
ของผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุน
ปี 2564

ลงลายมือชื่อแสดงความเห็น
ในรายงานการสอบบัญชี

1-3 งบการเงิน/ปี

ใกล้เคียงกับอัตราส่วน
บริษัทจดทะเบียนต่อ
ผู้สอบบัญชีในตลาดทุน
ปี 2564 (**2.48**)

อย่างไรก็ดี ยังมีผู้สอบบัญชีจำนวน 14 ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ณ 31 ธันวาคม 2564 ที่ลงลายมือชื่อแสดงความเห็นต่อการเงินตั้งแต่ 7 งบการเงินขึ้นไป ซึ่งมากกว่าอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนปี 2564 เป็นอย่างมาก สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีดังกล่าวสังกัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของการจัดสรรงานให้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้สอบบัญชีมีเวลาเพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รวมถึงรักษาคุณภาพของการตรวจสอบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

นอกจากนี้ จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า มีผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่ได้รับความเห็นชอบแต่ไม่ได้ลงลายมือชื่อในรอบระยะเวลาดังกล่าว จำนวน 76 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 24.3 ของจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ณ 31 ธันวาคม 2564 ประกอบด้วย ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบรายใหม่ในปี 2564 จำนวน 29 คนที่ยังไม่ได้ลงลายมือชื่อในรายงานการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน และผู้สอบบัญชีได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อื่นในสำนักงานสอบบัญชี ทั้งสิ้น 47 คน เช่น

ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน
("EQCR") สำหรับการตรวจสอบ
งบการเงินของบริษัทจดทะเบียน

ผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงิน
ของกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน
เช่น บริษัทหลักทรัพย์ และ
กองทุนรวม

ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร หรือ รับผิดชอบ
ในการดูแลระบบควบคุมคุณภาพ
ของสำนักงานสอบบัญชี
สำหรับองค์กรประกอบต่าง ๆ

อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

จำนวนงบการเงินบริษัทจดทะเบียนสูงสุดที่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนหนึ่งรายรับงานสอบบัญชีในปี 2564
แบ่งตามประเภทสำนักงานสอบบัญชี

Big 4 firms 9 งบการเงิน

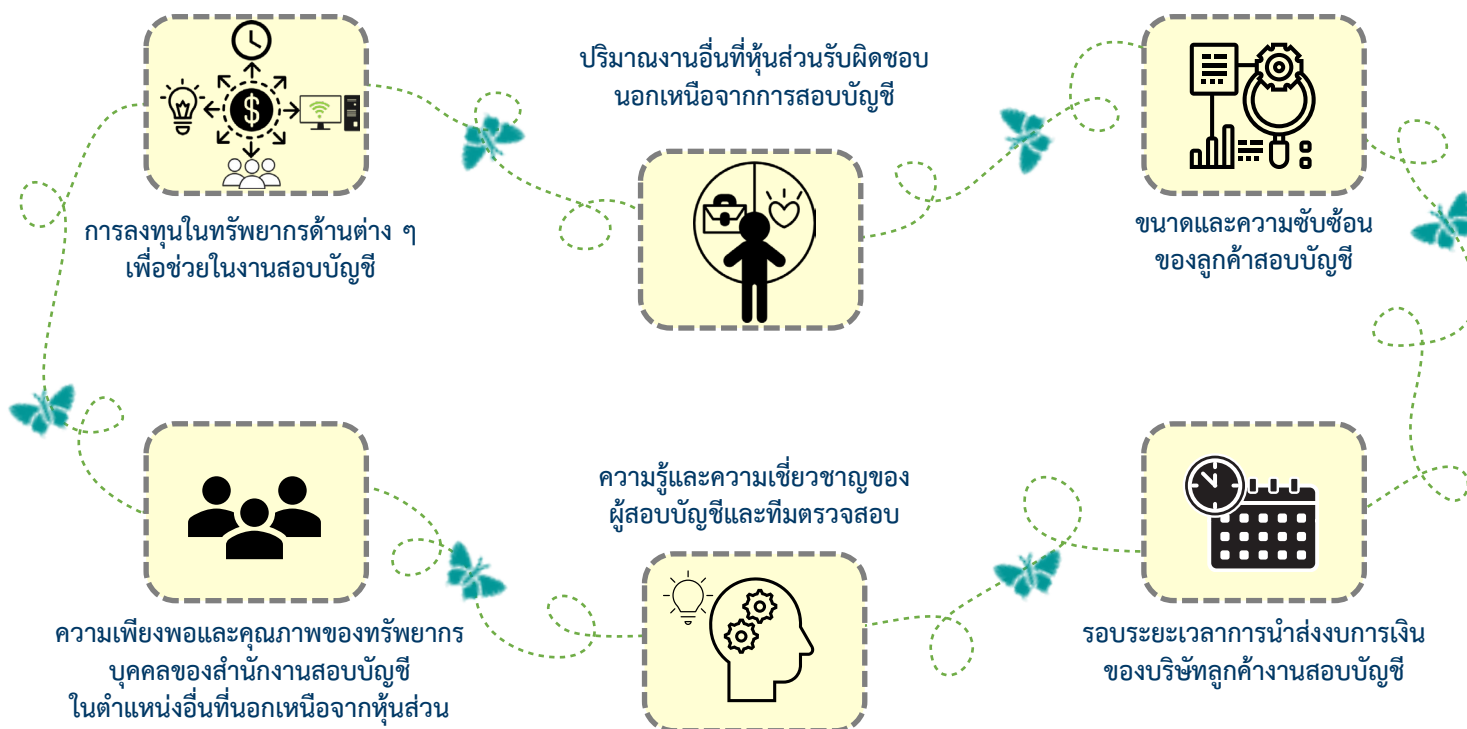

Non-Big 4 firms 13 งบการเงิน

จากข้อมูล พบว่า จำนวนงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนสูงสุดที่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนรับงานสูงกว่าอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนปี 2564 (2.48) หลายเท่า

อย่างไรก็ตาม การเทียบเพียงอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุน อาจจะยังไม่สามารถพิจารณาความเหมาะสมของปริมาณงานของผู้สอบบัญชีแต่ละสำนักงานได้ดีพอ สำนักงานสอบบัญชีควรต้องนำปัจจัยอื่น ๆ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงาน เช่น

“การพิจารณาปัจจัยแวดล้อมอย่างครบถ้วนเพื่อทำ portfolio allocation จะช่วยให้สำนักงานสอบบัญชีจัดสรรปริมาณงานให้แก่ผู้สอบบัญชีได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีมีเวลาเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ”

ความทั่วถึงในการดูแลพนักงานด้านการสอบบัญชี

สัดส่วนจำนวนพนักงานต่อหุ้นส่วน และสัดส่วนจำนวนพนักงานต่อผู้จัดการ โดยแบ่งตามประเภทสำนักงานสอบบัญชี

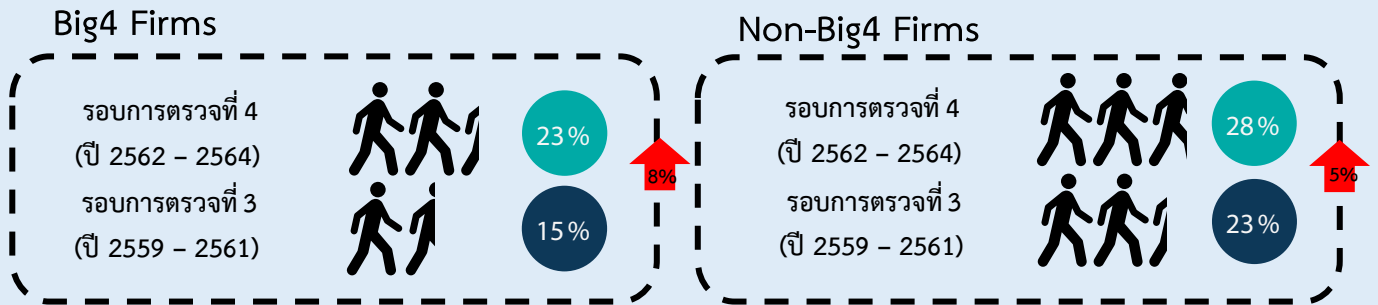

ทั้งนี้ สัดส่วนพนักงานต่อหุ้นส่วนที่ลดลงในช่วง 2 -3 ปีที่ผ่านมา อาจมีสาเหตุจากการที่ ก.ล.ต. สนับสนุนให้มีการเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสำนักงานสอบบัญชีเห็นความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในสังกัดเพื่อสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนด ด้านจรรยาบรรณในเรื่องการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีได้ รวมทั้งที่ผ่านมา ก.ล.ต. ยังเสนอแนะให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนดูแลให้หุ้นส่วนมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีอย่างเพียงพออีกด้วย อย่างไรก็ตาม สาเหตุอีกส่วนหนึ่งที่สัดส่วนพนักงานต่อหุ้นส่วนลดลง มาจากการที่อัตราการลาออกของพนักงานมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของความทั่วถึงในการดูแลพนักงานด้านการสอบบัญชี อาจมีปัจจัยแวดล้อมอื่นที่ควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น ประสิทธิภาพของพนักงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของหุ้นส่วนหรือผู้จัดการ หากโดยเฉลี่ยพนักงานมีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง หุ้นส่วนหรือผู้จัดการอาจใช้เวลาในการดูแลและควบคุมคุณภาพงานที่น้อยลงกว่าการดูแลพนักงานที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า

อัตราการลาออกของพนักงาน

อัตราการลาออกของพนักงานที่สังกัดสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนสำหรับรอบการตรวจที่ 3 และ 4 โดยแบ่งตามประเภทสำนักงานสอบบัญชี

อัตราการลาออกในรอบการตรวจที่ 4 เมื่อเทียบกับรอบการตรวจที่ 3 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้ง Big 4 firms และ Non-Big 4 firms

ทั้งนี้ อัตราการลาออกควรพิจารณาควบคู่ไปกับปัจจัยด้านอื่น เช่น ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพของพนักงานแต่ละตำแหน่งในสำนักงานสอบบัญชีและความทั่วถึงในการดูแลพนักงาน เป็นต้น

ในรอบการตรวจที่ 4
ระดับ Staff
อายุงานเฉลี่ย 3 ปี
(Junior and Senior)
มีส่วนการลาออกมากที่สุด
(ทั้ง Big 4 firms
และ Non-Big 4 firms)
ซึ่งอยู่ในวิสัยที่
สำนักงานสอบบัญชี
จะสามารถจัดหาบุคลากร
มาทดแทนได้

อย่างไรก็ดี หากในอนาคตสำนักงานสอบบัญชีมีอัตราการลาออกของพนักงานที่มีประสิทธิภาพสูงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นสัญญาณที่สำนักงานสอบบัญชีจะต้องเร่งแก้ไข

การรักษามูลค่าที่มีประสิทธิภาพไว้กับสำนักงานสอบบัญชีถือเป็นความท้าทายอย่างมาก โดยสำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการที่ช่วยในการดึงดูดพนักงาน และวางแผนล่วงหน้าในการสรรหาพนักงานทดแทนเพื่อรักษาสัดส่วนพนักงานในแต่ละระดับให้มีความเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี

ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ของพนักงานในแต่ละตำแหน่งเป็นอีกตัวชี้วัดคุณภาพที่สำคัญ ที่บ่งบอกถึงศักยภาพและความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคลของสำนักงานสอบบัญชีนั้น ๆ เนื่องจาก

- พนักงานที่มีประสบการณ์สูงจะมีความเชี่ยวชาญและสามารถจัดการกับงานที่มีระดับความซับซ้อนที่สูงขึ้นได้
- ความช่างสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (“professional skepticism”) มักจะเพิ่มมากขึ้นตามประสบการณ์ในงานสอบบัญชี

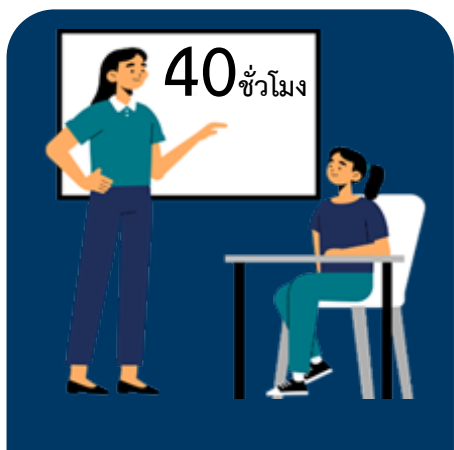
ดังนั้น คุณภาพงานสอบบัญชีจึงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเมื่อพนักงานในทีมตรวจสอบมีประสบการณ์ด้านการสอบบัญชีสูง ซึ่งจะทำให้ความเชื่อมั่นได้มากขึ้นว่าผู้สอบบัญชีจะสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทได้อย่างถูกต้องตามควรในสาระสำคัญ

ทั้งนี้ จากการสำรวจในปี 2564 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ของพนักงานในแต่ละระดับของ Big 4 firms และ Non-Big 4 firms ไม่แตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญ

ประสบการณ์เฉลี่ยของพนักงานแต่ละระดับสำหรับรอบการตรวจที่ 4 (ปี 2562 - 2564)

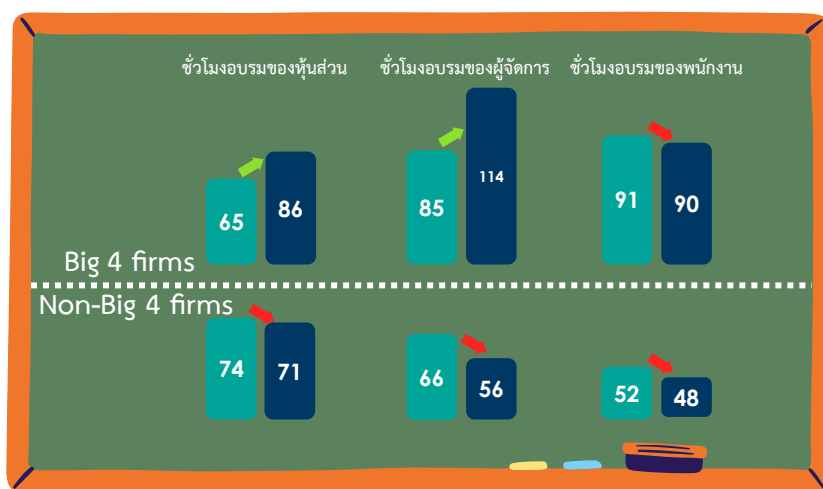

การจัดอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่พนักงานในแต่ละระดับ

ชั่วโมงการอบรมของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน มากกว่า ขั้นต่ำของจำนวนชั่วโมงพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของพนักงานทุกระดับ โดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดไว้ 40 ชม.

พนักงานสอบบัญชีเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างมากต่อการให้บริการงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชี โดยความรู้ความสามารถของบุคลากรส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพงานสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนทุกแห่งจึงมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถด้านวิชาชีพให้แก่พนักงานทุกระดับอย่างเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจได้ว่าพนักงานสอบบัญชีมีความรู้เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งของตนอย่างมีคุณภาพ

รอบการตรวจที่ 3
(ปี 2559-2561)

รอบการตรวจที่ 4
(ปี 2562-2564)

การเข้าอบรมพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2564 ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานวิชาชีพที่ผู้ประกอบการวิชาชีพจำเป็นต้องทราบเพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในปฏิบัติงาน เช่น

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9
ที่ปรับปรุงใหม่ เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน
(การปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง)

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16
ที่ปรับปรุงใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า
(การยินยอมลดค่าเช่าที่เกี่ยวข้องกับ COVID-19)

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 315
ที่ปรับปรุงใหม่ เรื่อง การระบุและประเมิน
ความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อ
ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

มาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่อง รหัส 4400
ที่เปลี่ยนแปลงไป เรื่อง งานที่ปฏิบัติ
ตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน

ชั่วโมงการปฏิบัติงานสอบบัญชี

ชั่วโมงเฉลี่ยของการปฏิบัติงานสอบบัญชีของพนักงานแต่ละระดับรอบการตรวจ
ปี 2562-2564 โดยแบ่งตามประเภทสำนักงานสอบบัญชี

Big 4 firms

Non Big 4 firms

partner

101-510 ชั่วโมง คิดเป็น 3.74%-13.60% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

49-1,299 ชั่วโมง

คิดเป็น 1.84%-7.5% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

EQCR

45-124
ชั่วโมง

คิดเป็น 1.36%-4.15% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

17-190 ชั่วโมง

คิดเป็น 0.39%-3.07% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

manager

242-1,200 ชั่วโมง

คิดเป็น 7.82%-24.27% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

93-4,746 ชั่วโมง

คิดเป็น 5.09%-25.48% ของชั่วโมงสอบบัญชีทั้งหมด

ชั่วโมงการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสมาชิกอาวุโสในทีมตรวจสอบแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีเพื่อที่จะให้คำแนะนำและดูแลทีมตรวจสอบตั้งแต่กระบวนการวางแผนและออกแบบวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ระบุไว้ได้อย่างเหมาะสมและตรงจุด ให้คำปรึกษาแก่ทีมงานสอบบัญชีในระหว่างการปฏิบัติงาน รวมถึงสอบทานงานของทีมตรวจสอบว่ามีการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างเพียงพอที่จะสามารถสรุปผลการตรวจสอบได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ หากสมาชิกอาวุโส ซึ่งมี professional skepticism ในระดับสูง มีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีในระดับที่เพียงพอจะช่วยให้สังเกตเห็นถึงรายการที่ผิดปกติในขณะปฏิบัติงานตรวจสอบและสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ทีมตรวจสอบได้อย่างทันท่วงที

ดังนั้น สัดส่วนชั่วโมงการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสมาชิกอาวุโสจึงเป็นอีกหนึ่งตัวชี้วัดคุณภาพงานสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่จึงได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีโดยเฉลี่ยไว้ ดังนี้

Engagement Partner (EP) และ Signing Partner (SP) ไม่ควรต่ำกว่า **40** ชม. หรือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ **5** ของชั่วโมงการสอบบัญชีทั้งหมด

Engagement Quality Control Review (EQCR) ไม่ควรต่ำกว่า **24** ชม. หรือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ **2** ของชั่วโมงการสอบบัญชีทั้งหมด

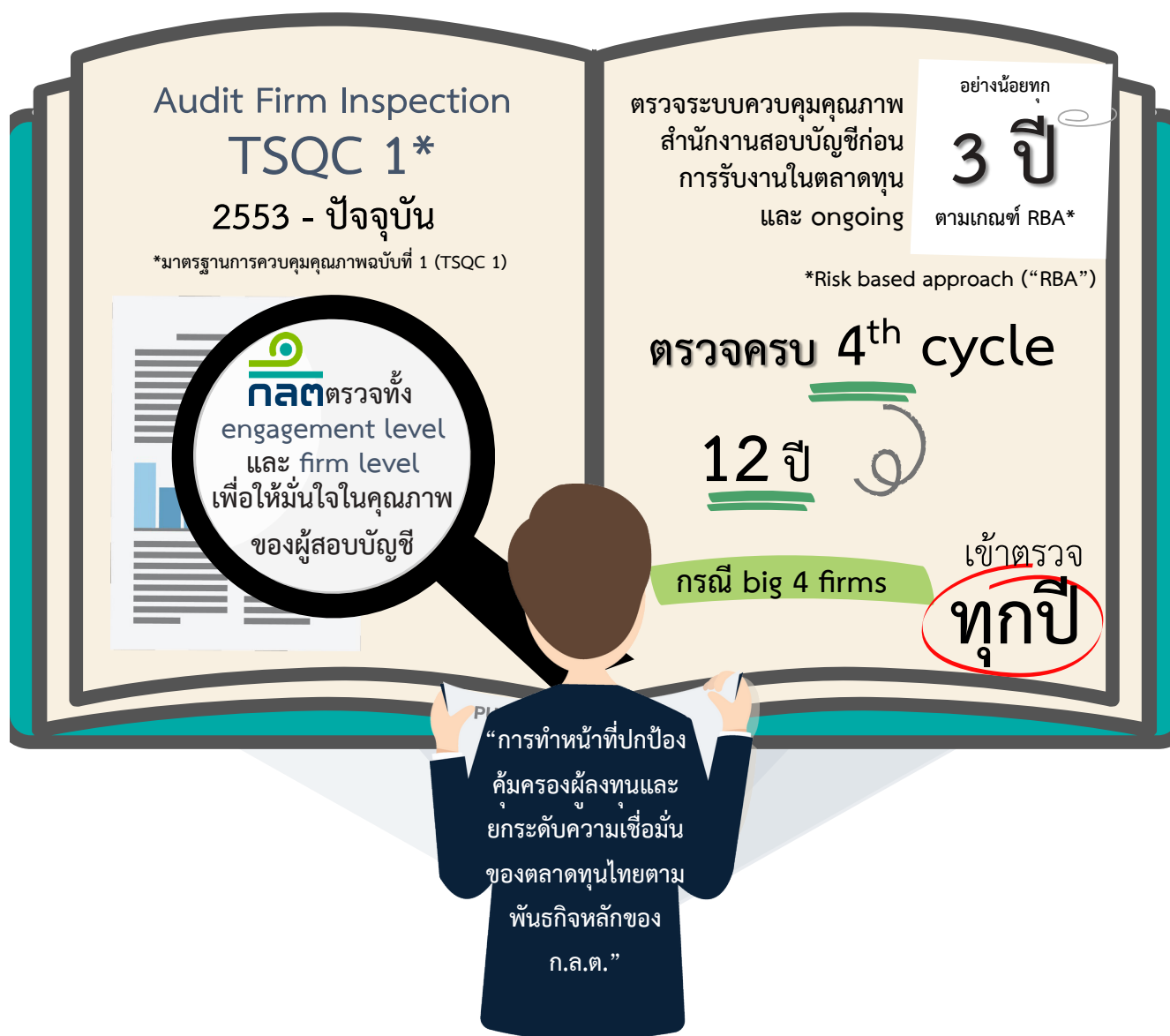
ในกรณีที่พบว่า ชั่วโมงการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสมาชิกอาวุโสต่ำกว่าที่ควรจะเป็น สำนักงานสอบบัญชีหรือคณะกรรมการตรวจสอบควรสอบถามถึงเหตุผล เพื่อพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีโดยรวมหรือไม่ โดยอาจพิจารณาควบคู่กับปัจจัยอื่น เช่น

- ลักษณะการประกอบธุรกิจและความซับซ้อนของธุรกรรมทางบัญชีของกิจการ
- ความเสี่ยงในธุรกิจ เหตุการณ์หรือรายการที่ไม่ปกติในรอบการตรวจสอบ
- ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมตรวจสอบในการตรวจสอบลูกค้าในอุตสาหกรรมนั้น
- ประสบการณ์และการมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของผู้ที่ทำหน้าที่สอบทานงานขั้นสุดท้ายในระดับรองลงมา
- การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน
- การมีผู้เชี่ยวชาญอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในงานสอบบัญชี

ผลการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี :

ก. ระดับสำนักงานสอบบัญชี

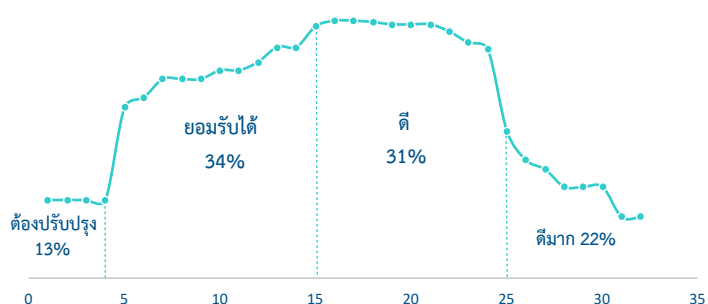
“การมีระบบควบคุมคุณภาพในระดับสำนักงานสอบบัญชีที่ดีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้งานสอบบัญชีแต่ละงานมีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน”

“ก.ล.ต. ให้ความสำคัญกับการตรวจกระดาษาทำการของผู้สอบบัญชีอย่างเข้มข้นก่อนการให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุน รวมทั้งยังมีการตรวจระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและกระดาษาทำการของผู้สอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เชื่อมั่นได้ว่า ผู้สอบบัญชีที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในตลาดทุนมีมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูงและสามารถรักษาคุณภาพการปฏิบัติงานไว้ได้อย่างต่อเนื่อง”

ผลการตรวจระบบควบคุมคุณภาพรอบล่าสุดของสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน 32 แห่ง

Theme inspection

LD

- การจ่ายผลตอบแทนแก่หุ้นส่วนที่เชื่อมโยงกับคุณภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชี
- การวางแผนการวางตำแหน่งทดแทนและการรักษาบุคลากร

ER

- การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีหลัก โดยพิจารณาในลักษณะ combination of role
- การรักษาความเป็นอิสระและการรักษาความลับของผู้ถือหุ้นซึ่งไม่ใช่ผู้ประกอบการวิชาชีพ
- การปฏิบัติตามเกณฑ์ ก.ล.ต. เรื่องการห้ามผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสังกัดสำนักงานสอบบัญชีมากกว่า 1 แห่ง
- การให้ความร่วมมือในการตอบหนังสือสอบถามมรรยาทจากผู้สอบบัญชีรายใหม่

AC

- การประเมินความเสี่ยงในการรับงานสอบบัญชี โดยเฉพาะในปัจจัยเรื่องความพร้อมของบุคลากรด้านบัญชี ระบบบัญชี และระบบการควบคุมภายในของกิจการ

HR

- การอบรมให้ความรู้กับบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานวิชาชีพฉบับใหม่
- การรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพให้อยู่กับสำนักงานสอบบัญชีได้ยาวนาน

EP

- การปรับปรุงคู่มือการสอบบัญชี แนวการสอบบัญชีและแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพปัจจุบัน และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานตามข้อสังเกตที่ได้รับจาก ก.ล.ต. เพื่อไม่ให้เกิดข้อบกพร่องซ้ำ

MO

- การทำ root cause analysis และการจัดทำ remediation plan ที่ชัดเจนและตรงประเด็น
- มีการติดตามแก้ไขข้อสังเกตที่ได้รับจาก ก.ล.ต. อย่างตรงจุดและทันเวลา

ผลคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามมูลค่าตลาดรวมของลูกค้างานสอบบัญชีในแต่ละองค์ประกอบ
ของ TSQC 1 ในรอบการตรวจที่ 4 เปรียบเทียบกับรอบการตรวจที่ 3

ก.ล.ต. พบว่า ผลการประเมินระบบ
ควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี
ในตลาดทุนในภาพรวมและในแต่ละ
องค์ประกอบของ TSQC 1 มีการพัฒนา
และรักษามาตรฐานระดับสูงไว้ได้อย่าง
ต่อเนื่องทุกองค์ประกอบ

รอบการตรวจที่ 4

1.12

1.13

1.06

1.07

1.90

1.12

รอบการตรวจที่ 3

1.38

1.40

1.60

1.06

2.36

1.41

คะแนนระดับ 1 = ดีมาก

คะแนนระดับ 5 = ไม่ผ่าน

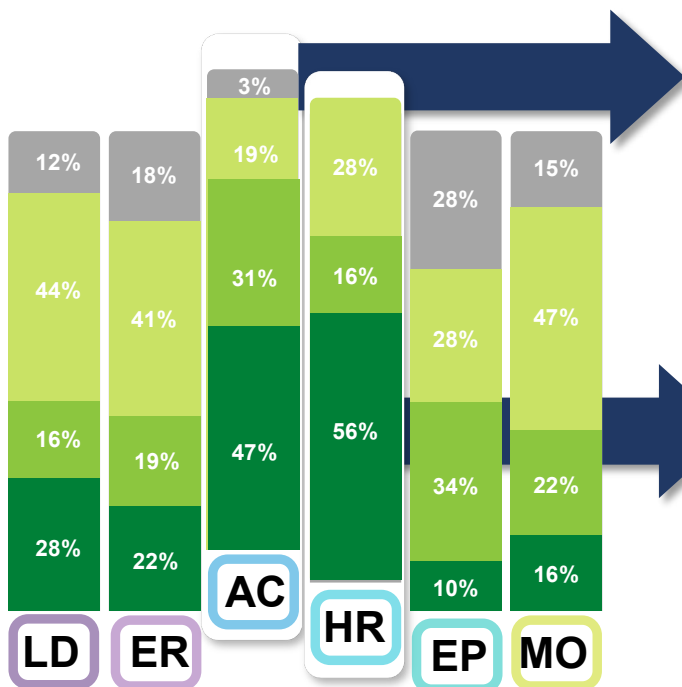
ผลคะแนนการตรวจในรอบที่ 4 เมื่อพิจารณาแยกในแต่ละองค์ประกอบของ TSQC 1

ดีมาก

ดี

ยอมรับได้

ต้องปรับปรุง

AC

สำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ 78%

ดี - ดีมาก

HR

สำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ 72%

ดี - ดีมาก

สำนักงานสอบบัญชีมีมั่งมั่นยกระดับระบบควบคุม
คุณภาพงานสอบบัญชีในทุกองค์ประกอบอย่างต่อเนื่อง
จึงช่วยส่งเสริมให้งานสอบบัญชีในตลาดทุนมีคุณภาพ
และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตที่แก้ไขได้เป็นผลสำเร็จในรอบการตรวจที่ 4

Done ✓

การเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน
ให้เพียงพอและจัดสรรปริมาณงานให้แก่
หุ้นส่วนอย่างเหมาะสม

การยืนยันการปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณและการเปิดเผย
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของพนักงาน

การปรับปรุงวิธีการพิจารณาและตอบสนอง
ความเสี่ยงให้ครอบคลุมและรอบด้าน

การจัดอบรมให้แก่พนักงาน
ในเรื่องที่ ก.ล.ต. มีข้อสังเกต

ปรับปรุงคู่มือและแนวการสอบบัญชี
รวมทั้งแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจสอบ
ให้ครบถ้วนและชัดเจนมากขึ้น

การปรับปรุง monitoring
program ให้ครบถ้วน

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้นและข้อสังเกตเพิ่มเติมในรอบการตรวจที่ 4

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การประเมินผลการปฏิบัติงานและการกำหนด
ค่าตอบแทนของหุ้นส่วน
- การสื่อสารและสร้างวัฒนธรรมในองค์กรให้
พนักงานตระหนักถึงคุณภาพ

LD

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีหลัก
- สัดส่วนค่าธรรมเนียมวิชาชีพของลูกค้ายรายใด
รายหนึ่งที่สูงเมื่อเทียบกับค่าสอบบัญชีทั้งหมด

ER

ข้อสังเกตที่พบเพิ่มเติม:

- นโยบายเกี่ยวกับการรายงานการถือหุ้นและดำรง
ตำแหน่งในสำนักงานสอบบัญชีอื่นของหุ้นส่วน

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน
- การฝึกอบรมพนักงาน

HR

ข้อสังเกตที่พบเพิ่มเติม:

- ความเพียงพอของอัตรากำลังคน

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การส่งจดหมายสอบถามมรรยาทถึงผู้สอบบัญชีรายเดิม

AC

ข้อสังเกตที่พบเพิ่มเติม:

- การทบทวนการประเมินความเสี่ยงในการรับงาน

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของ partner

EP

ข้อสังเกตที่พบเพิ่มเติม:

- ความเพียงพอของการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี
- การปรึกษาหารือ

ข้อสังเกตที่เกิดขึ้น:

- การทำ root cause analysis

MO

ข้อสังเกตที่พบเพิ่มเติม:

- ความละเอียดและครบถ้วนในการบันทึกผลการติดตามผล
- ความเป็นอิสระของผู้ทำหน้าที่ติดตามผล
- การกำหนดขอบเขตของการติดตามผล (hot review)

รอบการตรวจที่ 4
(ปี 2562 – 2564)

รอบการตรวจที่ 3
(ปี 2559 – 2561)

จำนวนสำนักงานสอบบัญชี
ที่ได้คะแนนในระดับ

ดีมาก

Big 4 firms

Non - Big 4 firms

รอบการตรวจที่ 4
(ปี 2562 – 2564)

รอบการตรวจที่ 3
(ปี 2559 – 2561)

-

จำนวนสำนักงานสอบบัญชี
ที่ได้คะแนนในระดับ

ดีมาก

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปรับปรุงระบบควบคุมคุณภาพ

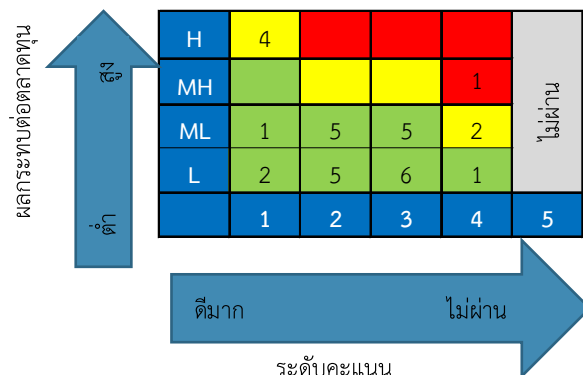
หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีให้ความสำคัญ
กับการแก้ไขข้อบกพร่อง และข้อสังเกต
ทุกประเด็น

การทำ root cause analysis ถึงสาเหตุของข้อสังเกตที่ควร
ปรับปรุงและจัดทำ remediation plan อย่างครบถ้วนและ
ตรงประเด็น

จัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
โดยมอบหมายอำนาจและเวลาที่เพียงพอ
ในการดำเนินการตามแผนให้สำเร็จลุล่วง

สื่อสารการปรับปรุงไปยังพนักงานทุกระดับอย่างทั่วถึง
รวมทั้งจัดให้มีกระบวนการควบคุมดูแลว่า บุคลากร
ได้ปฏิบัติตามนโยบายและวิธีปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

เมื่อนำผลคะแนนในรอบการตรวจที่ 4 มาพิจารณาประกอบกับสัดส่วนของลูกค้าย่อยบัญชีในตลาดทุนของแต่ละสำนักงาน
สอบบัญชี พบว่า ความถี่ในการเข้าตรวจสำนักงานสอบบัญชีแต่ละแห่งตามหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง (Risk based approach
“RBA”) เป็นดังนี้

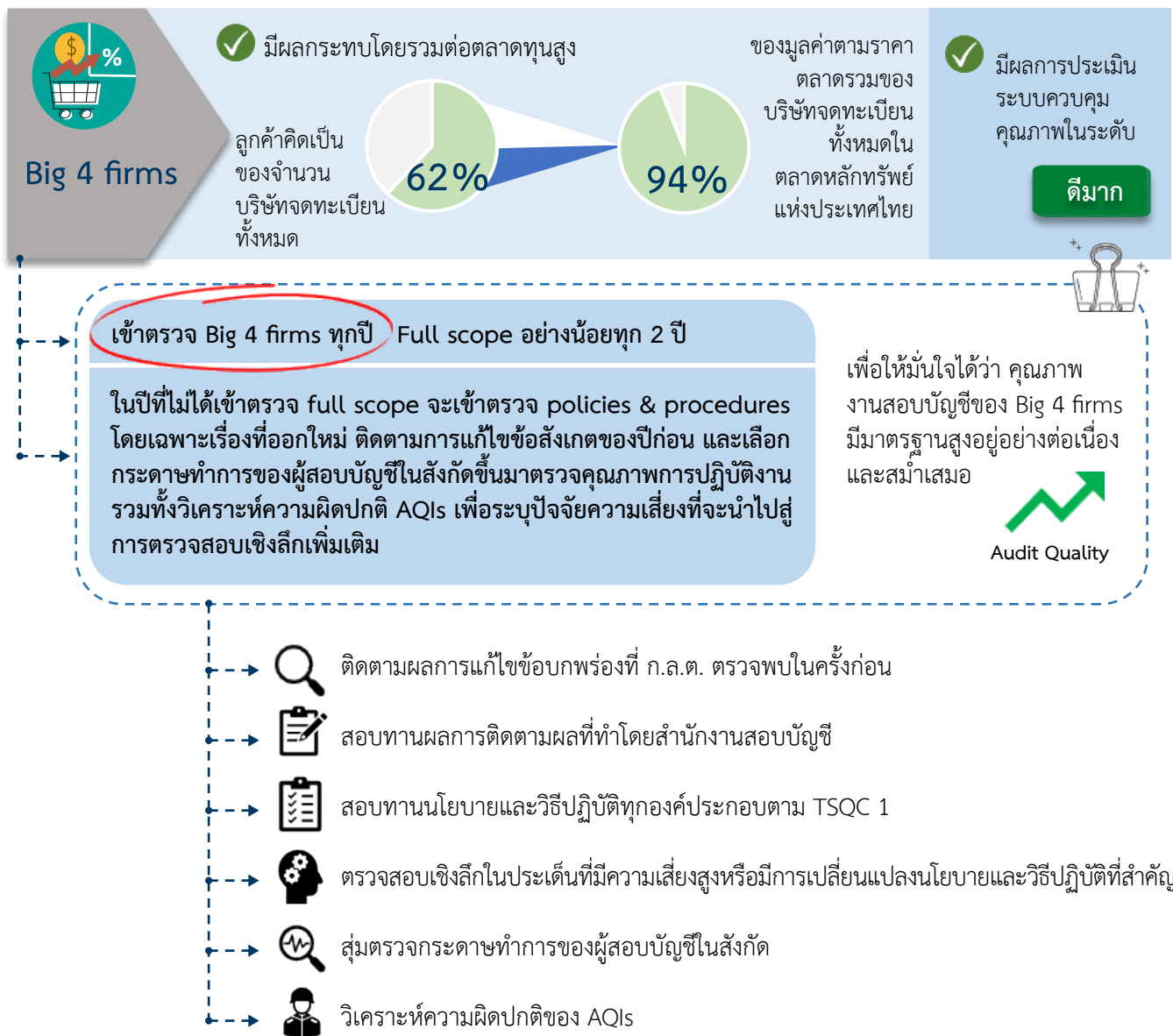
RBA Results

ตรวจทุกปี

ตรวจทุกสองปี

ตรวจทุกสามปี

- H: มีผลกระทบโดยรวมต่อตลาดทุนสูง
- MH: มีผลกระทบโดยรวมต่อตลาดทุนปานกลางค่อนข้างสูง
- ML: มีผลกระทบโดยรวมต่อตลาดทุนปานกลางค่อนข้างต่ำ
- L: มีผลกระทบโดยรวมต่อตลาดทุนต่ำ

ในส่วน of สำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับผลการประเมินระบบควบคุมคุณภาพในระดับที่ต้องปรับปรุง ก.ล.ต. มีมาตรการกำกับดูแลและช่วยเหลือสำนักงานสอบบัญชีกลุ่มดังกล่าวอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สามารถปรับปรุงระบบควบคุมคุณภาพให้ดีขึ้นได้โดยเร็วและตรงจุด ยกตัวอย่างเช่น

ทำ root cause analysis (“RCA”) & remediation plan ทุกประเด็นข้อบกพร่อง	ส่ง RCA & remediation plan ทุกองค์ประกอบที่ได้คะแนนระดับต้องปรับปรุง	รายงานผลการปฏิบัติตาม remediation plan ทุกไตรมาสจนกว่าจะแก้ไขสำเร็จ
สรรหาบุคลากรภายนอกทำหน้าที่ technical committee และ monitoring team	สอบทานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีก่อนออกรายงานการสอบบัญชี (“hot review”)	จำกัดการรับงานสอบบัญชีของลูกค้ารายใหม่

1. ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน (Leadership Responsibilities)

“หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพเป็นอันดับแรก โดยจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ และดูแลให้สำนักงานสอบบัญชีมีระบบควบคุมคุณภาพที่ดีอยู่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ”

ในรอบการตรวจที่ผ่านมา สำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ได้เพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน (listed partner) และจัดทำ portfolio allocation อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นแล้ว

สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน

	รอบการตรวจที่ 4	รอบการตรวจที่ 3
ค่าเฉลี่ยจำนวนบริษัทจดทะเบียนต่อ listed partner	2.48	2.93
จำนวนบริษัทจดทะเบียนต่อ listed partner (ต่ำสุด - สูงสุด)	0 - 14	0 - 20

การที่สำนักงานสอบบัญชีพิจารณารับงานสอบบัญชีและจัดสรรงานให้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนแต่ละท่านในปริมาณที่เหมาะสม จะช่วยสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีในสังกัดสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลด้านล่างที่แสดงให้เห็นว่า สำนักงานสอบบัญชีที่มี portfolio allocation ที่เหมาะสม จะได้คะแนนในองค์ประกอบการปฏิบัติงานที่ดีกว่า

จำนวนบริษัทจดทะเบียน / listed partner

	ค่าเฉลี่ยคะแนนในองค์ประกอบ การปฏิบัติงาน	จำนวนสำนักงานสอบบัญชี
มากกว่า 3 บริษัท 	3.13 	8 สำนักงาน
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 บริษัท 	2.55 	20 สำนักงาน

2. ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง (Ethical Requirement)

“สำนักงานสอบบัญชีต้องมีนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ทำให้มั่นใจได้ว่า สำนักงานสอบบัญชีและบุคลากรสามารถปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรักษาความเป็นอิสระและการรักษาความลับของลูกค้า ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี”

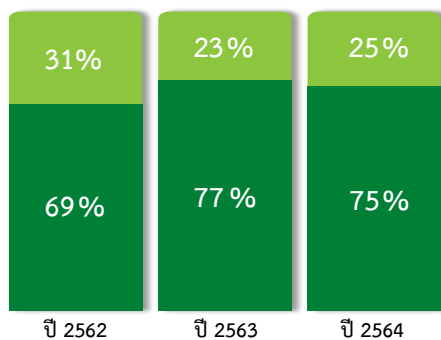
สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนได้เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะมีผลบังคับใช้ในปี 2565 แล้ว ทำให้เชื่อมั่นได้ว่า ข้อมูลของลูกค้าและบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้สอบบัญชีได้รับมาในระหว่างการปฏิบัติงานจะถูกนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์และเก็บรักษาอย่างเหมาะสมตามข้อกำหนดของกฎหมาย

PDPA Preparation

- ✓ สื่อสารทำความเข้าใจและจัดอบรมแก่พนักงาน
- ✓ กำหนดสิทธิเข้าถึงข้อมูลงานสอบบัญชีอย่างเหมาะสม

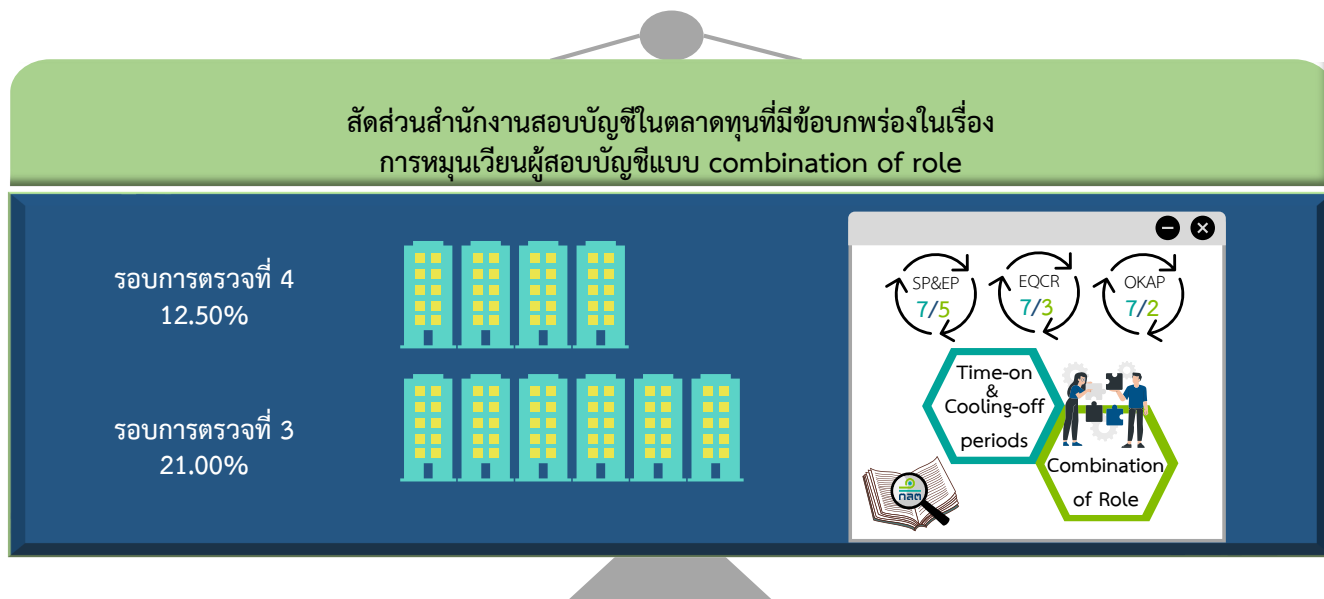
นอกจากนี้ สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนในสังกัดให้มีจำนวนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีในเรื่องการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีหลักได้อย่างต่อเนื่อง

- จำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนน้อยกว่า 4 คน
- จำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนตั้งแต่ 4 คน ขึ้นไป

ในปี 2564 สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนจำนวน 24 แห่ง จาก 32 แห่ง (ร้อยละ 75) มีจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป

สำหรับรอบการตรวจที่ 4 ก.ล.ต. เห็นพัฒนาการของสำนักงานสอบบัญชีในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ในเรื่องการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีหลัก แม้สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูลการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีโดยคำนึงถึง การปฏิบัติงานของ key audit partner ในลักษณะ combination of role คือพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีทุกหน้าที่ (engagement partner, engagement quality control reviewer และ other key audit partner) รวมกัน อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ดี สำนักงานสอบบัญชีที่มีข้อบกพร่องในลักษณะดังกล่าวมีจำนวนที่ลดลงจากรอบก่อนเป็นอย่างมาก

ข้อสังเกตที่พบในรอบการตรวจที่ 4

- นโยบายเกี่ยวกับการรายงานการถือหุ้นและการดำรงตำแหน่งในสำนักงานสอบบัญชีอื่นของหุ้นส่วนไม่ครบถ้วน สำนักงานสอบบัญชีบางแห่ง จึงขาดข้อมูลในการพิจารณา ความเป็นอิสระ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และการปฏิบัติตามประกาศว่าด้วยการให้ความเห็นชอบ ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของ ก.ล.ต.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- กำหนดนโยบายและสื่อสารให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนเข้าใจว่าสำนักงานสอบบัญชีไม่อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสังกัดสำนักงานสอบบัญชีมากกว่า 1 แห่ง โดยระบุในนโยบายให้ชัดเจนว่า การสังกัดสำนักงานสอบบัญชีมากกว่า 1 แห่ง หมายความว่ารวมถึงการถือหุ้นในระดับที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ การเป็นผู้บริหาร กรรมการ พนักงานประจำ หรือลงนามแสดงความเห็นต่อการเงินในนามสำนักงานสอบบัญชีอื่น ทั้งนี้ สำนักงานสอบบัญชีอาจกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ในสัญญาจ้างงานหรือ partnership agreement เพิ่มเติมก็ได้
- กำหนดให้ผู้สอบบัญชีในสังกัดเปิดเผยข้อมูลการถือหุ้น การดำรงตำแหน่ง และการปฏิบัติงานอื่น เป็นประจำทุกปี และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสำนักงานสอบบัญชีมีข้อมูลในการพิจารณาความเป็นอิสระ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์และการปฏิบัติตามประกาศว่าด้วยการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของ ก.ล.ต.

3. การตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า (Client Acceptance and Continuance)

“กระบวนการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงและส่งเสริมคุณภาพงานสอบบัญชี โดยสำนักงานสอบบัญชีจะต้องประเมินความเสี่ยงและความซับซ้อนของงานสอบบัญชี ควบคู่ไปกับการพิจารณาความรู้ความสามารถและความเพียงพอของทรัพยากรในสำนักงานสอบบัญชี รวมถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ผู้สอบบัญชีและทีมตรวจสอบจะสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีคุณภาพตามที่มาตรฐานวิชาชีพกำหนด รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม”

ข้อสังเกตที่พบในรอบการตรวจที่ 4

- การทบทวนการประเมินความเสี่ยงในการรับงาน ไม่มีการทบทวนความเสี่ยงของลูกค้าเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นหลังจากการประเมินความเสี่ยงในการรับงานขั้นต้น ซึ่งอาจทำให้สำนักงานสอบบัญชีรับงานสอบบัญชีที่มีความเสี่ยงเกินกว่าที่จะสามารถบริหารจัดการได้

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- กำหนดให้ทีมงานสอบบัญชีมีการพิจารณาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังอย่างครบถ้วน ซึ่งจะช่วยให้สำนักงานสอบบัญชีมั่นใจได้ว่าสำนักงานสอบบัญชีจะสามารถออกแบบวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยง และข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

4. ทรัพยากรบุคคล (Human Resource)

“การบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ โดยคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมให้การอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้พนักงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทนที่จูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพไว้กับองค์กรได้ในระยะยาว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานสอบบัญชีมีคุณภาพ”

ก.ล.ต. ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนในองค์ประกอบการปฏิบัติงาน (Engagement Performance “EP”) และอัตราการหมุนเวียนพนักงาน (staff turnover rate) พบว่า เมื่อสำนักงานสอบบัญชีมี staff turnover rate สูง คุณภาพงานสอบบัญชีจะลดลงและส่งผลให้คะแนนในองค์ประกอบ EP แย่ลง สำนักงานสอบบัญชีจึงควรทบทวนกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพและประสพการณ์ไว้กับงานสอบบัญชีได้ยาวนาน

ข้อสังเกตที่พบในรอบการตรวจที่ 4

ความเพียงพอของอัตราค่าจ้างคน

- staff turnover ในบางสำนักงานสอบบัญชีค่อนข้างสูง โดยเฉพาะพนักงานในระดับ manager และ assistant manager
- การมีส่วนร่วมในบางงานสอบบัญชีของพนักงานในระดับ manager ไม่เพียงพอ

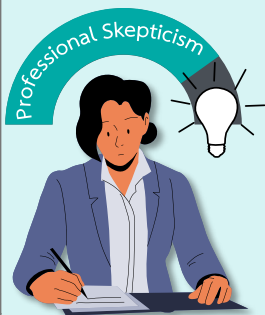
ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- สำนักงานสอบบัญชีควรจัดหาพนักงานในระดับ manager และ assistant manager อย่างเพียงพอในการควบคุมการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้มีคุณภาพก่อนที่ partner จะสอบทานงานขั้นสุดท้าย ทั้งนี้ บทบาทและหน้าที่ของ manager และ partner มีความแตกต่างกัน การที่ partner ปฏิบัติหน้าที่แทน manager จึงอาจทำให้ไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่สอบทานงานขั้นสุดท้าย

5. การปฏิบัติงาน (Engagement Performance)

“การที่สำนักงานสอบบัญชีจัดทำนโยบายและวิธีปฏิบัติงานสอบบัญชี ซึ่งรวมถึงคู่มือการตรวจสอบ แนวการตรวจสอบ และแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจสอบ ที่ครบถ้วนชัดเจน ประกอบกับการมอบหมายงานที่เหมาะสม ตลอดจนการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงานโดยผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์สูงอย่างใกล้ชิดในทุกขั้นตอนที่สำคัญ และการมีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาหารือในประเด็นที่ยากและซับซ้อน จะช่วยส่งเสริมให้งานสอบบัญชีทุกงานมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ก.ล.ต. พบว่า ประสิทธิภาพของ partner เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้คะแนนในองค์ประกอบการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

- ✓ Professional Skepticism สูง
- ✓ วางแผนและให้คำแนะนำทีมงานได้ดี
- ✓ ใช้ professional judgement เหมาะสม

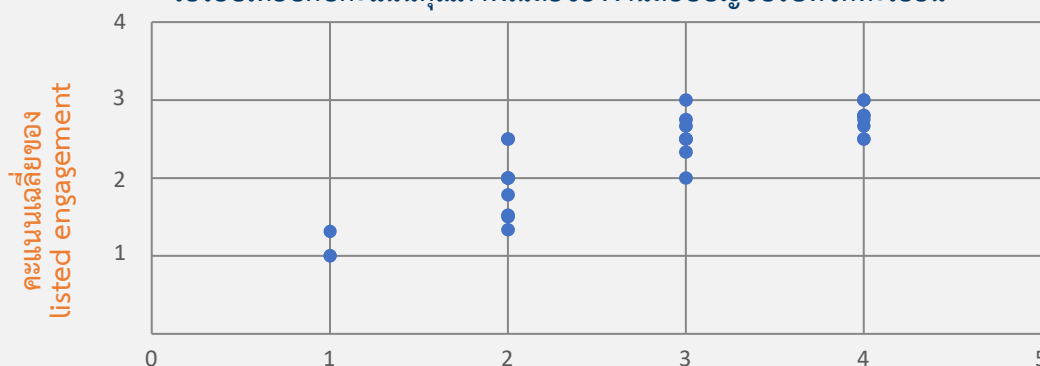
ประสิทธิภาพเฉลี่ยของหุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้คะแนน EP แต่ละระดับ

คะแนน EP	ประสิทธิภาพเฉลี่ยของหุ้นส่วน (ปี)
ระดับ 1 (ดีมาก)	27.0
ระดับ 2 (ดี)	26.3
ระดับ 3 (ยอมรับได้)	25.1
ระดับ 4 (ต้องปรับปรุง)	22.8

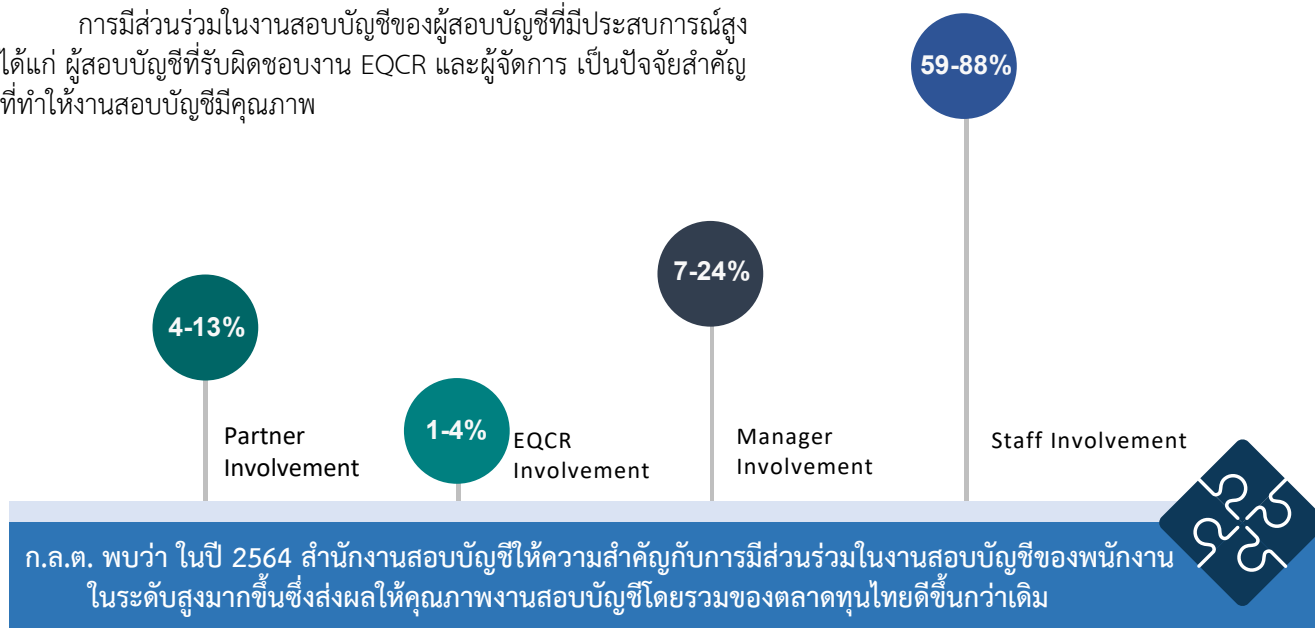
คะแนนในองค์ประกอบการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับคะแนนคุณภาพเฉลี่ยของงานสอบบัญชีแต่ละงาน กล่าวคือ สำนักงานสอบบัญชีที่มีระบบควบคุมคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบที่ดี อาทิ มีคู่มือการตรวจสอบ แนวการตรวจสอบ แบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจสอบ การมอบหมายและควบคุมงาน รวมทั้งกระบวนการปรึกษาหารือที่ได้มาตรฐานจะช่วยสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีในสังกัดสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีคุณภาพ

คะแนน EP ในรอบการตรวจที่ 4 ของสำนักงานสอบบัญชี 28 แห่ง
เปรียบเทียบกับคะแนนคุณภาพเฉลี่ยของงานสอบบัญชีบริษัทจดทะเบียน

คะแนน EP 1 = ดีมาก 4 = ต้องปรับปรุง

การมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์สูง
ได้แก่ ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน EQCR และผู้จัดการ เป็นปัจจัยสำคัญ
ที่ทำให้งานสอบบัญชีมีคุณภาพ

การมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน

ปี	1-24 ชม.	25-48 ชม.	49-144 ชม.	>145 ชม.	<1 %	1-5 %	5-10 %	>10 %
2564	0 %	2 %	98% 45 %	53 %	0 %	69 %	31 %	0 %
2563	4 %	4 %	48 %	44 %	0 %	48 %	38 %	14 %
2562	2 %	13 %	55 %	30 %	2 %	73 %	21 %	4 %

สัดส่วนชั่วโมงการมีส่วนร่วมของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน

สัดส่วนร้อยละการมีส่วนร่วมของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนต่อชั่วโมง
การทำงานทั้งหมด

การมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของ EQCR

ปี	1-12 ชม.	13-24 ชม.	25-48 ชม.	>49 ชม.	<1%	1-3 %	3-5 %	> 5 %
2564	0 %	4 %	96% 48 %	48 %	45 %	43 %	10 %	2 %
2563	15 %	10 %	37 %	38 %	38 %	41 %	19 %	2 %
2562	26 %	40 %	21 %	13 %	68 %	30 %	2 %	0 %

สัดส่วนชั่วโมงการมีส่วนร่วมของ EQCR
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน

สัดส่วนร้อยละการมีส่วนร่วมของ EQCR
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนต่อชั่วโมง
การทำงานทั้งหมด

การมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีของผู้จัดการ

ปี	1-48 ชม.	49-144 ชม.	145-360 ชม.	>360 ชม.	<5%	5-10%	10-20%	> 20 %
2564	0 %	5 %	31 %	64 %	10 %	33 %	43 %	14 %
2563	4 %	16 %	37 %	43 %	12 %	29 %	49 %	10 %
2562	4 %	15 %	43 %	38 %	13 %	32 %	55 %	0 %

สัดส่วนชั่วโมงการมีส่วนร่วมของผู้จัดการ
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน

สัดส่วนร้อยละการมีส่วนร่วมของผู้จัดการ
ในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนต่อชั่วโมง
การทำงานทั้งหมด

ข้อสังเกตที่พบในรอบการตรวจที่ 4

- ความเพียงพอของการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี
บางงานสอบบัญชีไม่ได้ปฏิบัติตามคู่มือและแนวการสอบบัญชี
ที่ปรับปรุงใหม่อย่างครบถ้วน รวมทั้งไม่ได้รวบรวมหลักฐาน
การสอบบัญชีอย่างเพียงพอ
- การปรึกษาหารือ ข้อเท็จจริงประกอบการปรึกษาหารือ
บางกรณีไม่ครบถ้วน และการอ้างอิงมาตรฐานการบัญชี
ที่นำไปสู่การสรุปผลการปรึกษาหารือไม่ชัดเจนเพียงพอ
- การกำหนดหัวข้อเรื่องที่ควรมีการปรึกษาหารือในคู่มือ
การสอบบัญชียังไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน
มีมาตรฐานในการพิจารณาเรื่องที่ต้องยกขึ้นมาปรึกษา
หารือแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- สำนักงานสอบบัญชีควรสื่อสารและอบรมให้พนักงานเข้าใจ
คู่มือและแนวการสอบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ เพื่อนำไปใช้
ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนดูแลให้พนักงานปฏิบัติ
ตามคู่มือดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และดูแลให้ผู้สอบบัญชี
ที่มีประสบการณ์สูงมีส่วนร่วมในงานสอบบัญชีอย่างเพียงพอ
- สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดหัวข้อเรื่องที่จำเป็นต้อง
มีการปรึกษาหารือให้ละเอียดและชัดเจนตลอดจน จัดทำ
แบบฟอร์มกระดาษทำการปรึกษาหารือที่เป็นมาตรฐาน
และสื่อสารให้พนักงานทราบอย่างทั่วถึง โดยกำหนดให้มี
การบันทึกรายละเอียดของข้อเท็จจริง ความคิดเห็น มาตรฐาน
วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อสรุปอย่างชัดเจนเพียงพอ
ในกระดาษทำการปรึกษาหารือ และมอบหมายให้ทีมงาน
ติดตามผลตรวจทานการปฏิบัติตามนโยบายในเรื่องนี้
เป็นพิเศษ

6. การติดตามผล (Monitoring)

“การจัดให้มีกระบวนการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพและละเอียดเพียงพอ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามผลสามารถตรวจพบข้อบกพร่องที่สำคัญได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา รวมทั้งสำนักงานสอบบัญชีสามารถนำข้อบกพร่องไปวิเคราะห์ถึงสาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม”

ข้อสังเกตที่พบในรอบการตรวจที่ 4

- ความละเอียดและครบถ้วนในการบันทึกผลการติดตามผล ผู้ทำหน้าที่ติดตามผลจดบันทึกข้อสังเกตที่พบไม่ละเอียดและครบถ้วนเพียงพอ

- ความเป็นอิสระของผู้ทำหน้าที่ติดตามผล ผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ ในแต่ละองค์ประกอบของระบบควบคุมคุณภาพ ทำหน้าที่เป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามผลด้วย ซึ่งถือเป็นการสอบทานงานตนเอง

self-review ON

- การกำหนดขอบเขตของการติดตามผล สำนักงานสอบบัญชี ยังไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการเลือกบัญชีที่สำคัญในแต่ละงานสอบบัญชีขึ้นมาทำ hot review

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

- กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ติดตามผลปรับปรุงการบันทึกข้อสังเกตที่พบ และข้อสรุปให้ละเอียดและครบถ้วนมากขึ้นในกระดานทำการติดตามผล โดยบันทึกเหตุผลประกอบในกรณีที่ผู้ติดตามผลตัดสินใจ ไม่ยกประเด็นที่ตรวจพบขึ้นเป็นข้อสังเกต เพื่อเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ติดตามผลได้ทำหน้าที่อย่างมีคุณภาพโดยสมบูรณ์แล้ว
- สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรการที่ทำให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการติดตามผลเป็นไปอย่างอิสระและเป็นธรรม โดยมอบหมายงานให้บุคคลซึ่งไม่ได้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติของแต่ละองค์ประกอบของระบบควบคุมคุณภาพงานเป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามผล
- สำนักงานสอบบัญชีที่มีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรบุคคล อาจใช้วิธีการว่าจ้างบุคลากรภายนอกซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ตลอดจนมีความเป็นอิสระมาทำหน้าที่ดังกล่าว อย่างไรก็ดี สำนักงานสอบบัญชีควรได้รับหลักฐานของการติดตามผลจากบุคลากรภายนอก ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยแนวการติดตามผล ขอบเขต และวิธีการติดตามผล ตลอดจนข้อสรุปของการติดตามผล เพื่อให้สำนักงานสอบบัญชี และ ก.ล.ต. สามารถประเมินความครบถ้วน และคุณภาพของการติดตามผลโดยบุคลากรภายนอกได้
- สำนักงานสอบบัญชีควรระบุเกณฑ์ในการเลือกบัญชีที่จะใช้ในการติดตามผลในแต่ละงานสอบบัญชีให้ครอบคลุมประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญของงานสอบบัญชีแต่ละงาน เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามผลจะได้ปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนและบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำ hot review

ผลการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี :

ข. ระดับงานสอบบัญชี

ภาพรวมของการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชีในรอบการตรวจที่ 4 (ปี 2562 - 2564)

ผู้สอบบัญชีที่ยื่นขอความเห็นชอบ
เป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนต้องผ่าน
กระบวนการกลั่นกรองคุณสมบัติ
และคุณภาพงานสอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนต้องมีคุณสมบัติ
ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และสังกัด
สำนักงานสอบบัญชีที่มีระบบการควบคุม
คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

ก.ล.ต. ติดตามดูแลคุณภาพ
การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุนอย่างสม่ำเสมอ
ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
ในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี

ก.ล.ต. จะเลือกตรวจกระดาดำทำการเพื่อคัดกรองคุณภาพงานก่อนให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุน
ดังนั้น ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนจึงมีมาตรฐานการทำงานในระดับสูง โอกาสที่ผู้สอบบัญชีจะปฏิบัติงานบกพร่อง
จึงต่ำกว่าระบบที่อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีใด ๆ เข้ามาทำงานในตลาดทุนโดยไม่มีการคัดกรองก่อน

จำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน
ณ 31 ธันวาคม 2564

313 คน

เพิ่มขึ้นจากรอบการตรวจที่สาม
(31 ธันวาคม 2561)

จากสำนักงาน
สอบบัญชี

32 แห่ง

74 คน หรือ 31%

อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยของผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุนในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา
(2562-2564)

9% ต่อปี

จำนวนงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน
ที่เลือกมาตรวจสอบในรอบการตรวจที่ 4

249 งาน

ประกอบด้วย
งานสอบบัญชี
ของปี 2564

72 งาน

คิดเป็นสัดส่วนต่อ
มูลค่าตลาดรวม

จากผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุน

69 คน

หรือ **22%**

จำนวนผู้สอบบัญชีที่ได้รับ
ความเห็นชอบในปี 2564

79 คน

ขอใหม่ **31** คน | ต่ออายุ **48** คน

ผลการตรวจการปฏิบัติงานสอบบัญชีรายบุคคลย้อนหลัง 3 ปี
แยกตามคะแนนการให้ความเห็นชอบ

ระดับ/ปี	2564	2563	2562
ผ่านระดับ1	75%	77%	79%
ผ่านระดับ2	21%	16%	11%
ผ่านระดับ3	4%	7%	10%

หมายเหตุ:

ผ่านระดับ 1 = ผ่านโดยไม่มีข้อสังเกต

ผ่านระดับ 2 = ผ่านโดยมีข้อสังเกตให้ผู้สอบบัญชีปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ผ่านระดับ 3 = ผ่านโดยมีข้อบกพร่องที่ผู้สอบบัญชีต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนโดย ก.ล.ต. จะติดตามผลในงวดถัดไป

ผลการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชีในปี 2564 เปรียบเทียบกับผลการตรวจที่ผ่านมา พบว่า สัดส่วนของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบ โดยมีข้อสังเกตให้ปรับปรุงข้อบกพร่องและมีเงื่อนไขการติดตามผลในงวดถัดไป (ผ่านระดับ 3) มีสัดส่วนที่ลดลง แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของสำนักงานสอบบัญชีในการดูแลมิให้เกิดข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานที่สำคัญของผู้สอบบัญชีในสังกัด

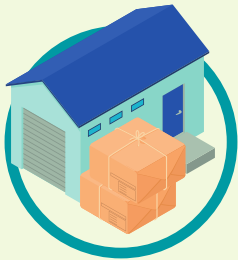
ก.ล.ต. ได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรมและสัมมนาออนไลน์ให้ความรู้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุน การให้คำปรึกษาหารือประเด็นปัญหาด้านการบัญชี การสอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีแก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุน (โครงการ hotline) เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนไทยพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพเทียบเท่าสากล

สัดส่วนข้อสังเกตที่พบในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานสอบบัญชีจากการตรวจทานกระดาดำการในปี 2564

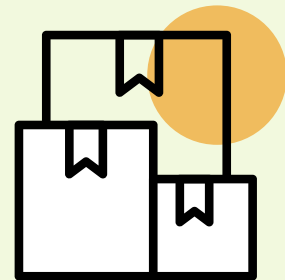
หมายเหตุ: สัดส่วนข้อสังเกตที่พบในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน คิดเป็น % ของงานสอบบัญชีที่มีข้อสังเกตในปี 2564

ประเด็นข้อสังเกตหลักที่พบจากการตรวจงานสอบบัญชีสำหรับปี 2564

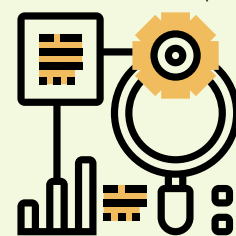
การตรวจสอบ
บัญชีสินค้ายคงเหลือ
และต้นทุนขาย
19%

- ไม่พบการประเมินความเหมาะสมของนโยบายการตั้งค่าเพื่อการลดมูลค่าของสินค้ายคงเหลือ
- การตรวจสอบหรือพิจารณามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของวัตถุดิบและงานระหว่างทำไม่เพียงพอเหมาะสม
- ไม่พบการพิจารณาประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้าให้เสร็จและต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้าได้ในการพิจารณามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ
- การสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้ายคงเหลือไม่เพียงพอเหมาะสม
 - ไม่พบการตรวจสอบหลักฐานการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญในบัญชีสินค้ายคงเหลือนับจากวันที่เข้าสังเกตการณ์การตรวจนับไปจนถึงวันสิ้นงวด
 - ไม่พบที่มาของการกำหนดจำนวนสาขาและการเลือกสาขา เพื่อสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้ายคงเหลือ
 - ไม่พบการบันทึกข้อมูลการติดตามหาสาเหตุของผลต่างที่ตรวจพบจากการสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้ายคงเหลือ
- ไม่พบการตรวจสอบความเหมาะสมของการคำนวณต้นทุนมาตรฐาน

การประเมิน
ความเสี่ยง
18%

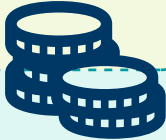
- ประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องในภาพรวมของแต่ละบัญชีเท่านั้น แต่ไม่พบการประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับ assertion ของแต่ละบัญชี
- ไม่พบการจดบันทึกที่มาของผลการประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องว่า ได้พิจารณาถึงโอกาสและผลกระทบอย่างไร
- การประเมินความเสี่ยงไม่เหมาะสม เช่น กำหนดให้ความเสี่ยงจากการควบคุมอยู่ในระดับต่ำทั้งที่ไม่ได้ทดสอบการควบคุม หรือไม่ได้กำหนดให้ความเสี่ยงสืบเนื่องอยู่ในระดับสูงทั้งที่บัญชีนั้นมีความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ
- ในการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต ไม่พบการระบุสิ่งที่สามารถผิดพลาดได้ (what can go wrong) อย่างชัดเจนและเพียงพอว่า กิจกรรมอาจทำการทุจริตในรายการประเภทใด ในลักษณะใด ด้วยวิธีใด ส่งผลให้วิธีการตอบสนองความเสี่ยงจากการทุจริตเป็นวิธีการตรวจสอบทั่วไปที่ไม่ได้ออกแบบวิธีการเฉพาะเพื่อตรวจสอบรายการผิดปกติ

การตรวจสอบ การรับรู้รายได้ 8%

- ไม่พบการพิจารณาเนื้อหาสาระทางเศรษฐกิจที่แท้จริงตามสัญญาที่ทำกับลูกค้าเกี่ยวกับภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญาและการเสร็จสิ้นของภาระที่ต้องปฏิบัติโดยเฉพาะรายการที่ซับซ้อน
- ไม่พบการตรวจสอบความเหมาะสมของการรับรู้รายได้ตามสัญญาด้วยวิธีอัตราขั้นความสำเร็จของงาน รวมทั้งการทดสอบรายละเอียดของประมาณการต้นทุน (budget cost)
- ไม่พบการพิจารณาถึงผลกระทบของการใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่เหมาะสมในการรับรู้รายได้

การกำหนดความมีสาระสำคัญ ในการตรวจสอบ 7%

- ไม่พบการจดบันทึกที่มาและเหตุผลของการเลือกใช้ข้อมูลอ้างอิงที่ใช้ในการคำนวณระดับความมีสาระสำคัญ เช่น เป็นข้อมูลที่สะท้อนผลประกอบการของกิจการ หรือรายการที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจเป็นพิเศษ เป็นต้น
- การคำนวณระดับความมีสาระสำคัญสำหรับการเงินโดยรวมไม่เหมาะสม เช่น ข้อมูลอ้างอิงที่ใช้ในการคำนวณระดับความมีสาระสำคัญ หรืออัตราร้อยละในการคำนวณไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants (“IFAC”)) เป็นต้น

การทดสอบ การควบคุมภายใน 7%

- ไม่พบการทำความเข้าใจจุดควบคุมที่สำคัญ เช่น การรับรู้รายได้ตามสัญญา การคำนวณต้นทุนมาตรฐาน เป็นต้น
- ทดสอบการควบคุมภายในรวมกันโดยไม่ได้แบ่งประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มย่อยตามการควบคุมภายในที่ต่างกัน
- ไม่พบที่มาหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง รวมทั้งวิธีการเลือกตัวอย่างในการทดสอบการควบคุมภายในไม่เหมาะสม เช่น ไม่ได้คำนึงถึงความเสี่ยงของการเกิดขึ้นของรายการ หรือใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นต้น
- ไม่ได้บันทึกวิธีการทดสอบเพื่อประเมินความมีประสิทธิภาพของการควบคุมในช่วงเวลาที่เหลืออยู่หลังการทดสอบการควบคุมในระหว่างปี (roll-forward period)
- ไม่พบการทดสอบการควบคุมภายในเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ กรณีที่กิจการพึ่งพิงระบบสารสนเทศและมีจำนวนธุรกรรมค่อนข้างมาก

หมายเหตุ: สัดส่วน (%) ของประเด็นข้อสังเกตหลักที่พบจากการตรวจงานสอบบัญชี คิดเป็นอัตราร้อยละของงานสอบบัญชีที่มีข้อสังเกตในปี 2564

ข้อสังเกตสำคัญที่พบจากการตรวจงานสอบบัญชีในปี 2564 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

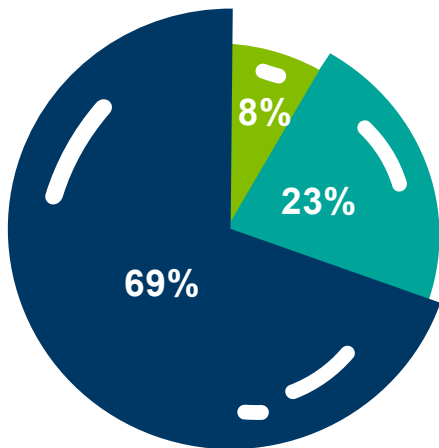

แต่ละอุตสาหกรรมมีลักษณะเฉพาะและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกข้อสังเกตที่พบจากการตรวจงานสอบบัญชีในปี 2564 ตามประเภทอุตสาหกรรม ก.ล.ต. พบว่า หลายอุตสาหกรรมมีข้อสังเกตที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ ข้อสังเกตในการตรวจสอบค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นส่วนมากพบในธุรกิจการเงิน ข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีสินค้าคงเหลือมักพบในอุตสาหกรรมที่มีรายการสินค้าคงเหลือเป็นรายการหลักและมีความเสี่ยงเกี่ยวกับมูลค่าของสินค้าคงเหลือ ข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีรายได้มักพบในอุตสาหกรรมที่มีวิธีการรับรู้รายได้ที่ซับซ้อน เช่น อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างหรือบริการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตบางเรื่องอาจพบได้ในหลายอุตสาหกรรม ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำรายการทางธุรกิจของแต่ละบริษัท เช่น การตรวจสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมและการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อยในบริษัทที่มีการรวมธุรกิจที่มีสาระสำคัญ หรือการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือความเสี่ยงจากการทุจริตที่มักพบในทุกอุตสาหกรรม ซึ่งผู้สอบบัญชีควรทำความเข้าใจลักษณะธุรกิจและสภาพแวดล้อมของกิจการที่ตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการประเมินความเสี่ยง ตลอดจนการวางแผนและการกำหนดขอบเขตการตรวจสอบมีความเพียงพอและเหมาะสมตามมาตรฐาน

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ในการรับงานสอบบัญชีสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมนั้น ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาถึงความจำเป็นในการมีทีมตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ อย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถประเมินความเสี่ยง รวมทั้งวางแผนและการกำหนดขอบเขตการตรวจสอบ ตลอดจนรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีและแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีได้อย่างเหมาะสม

สาเหตุของข้อบกพร่องที่พบจากการตรวจงานสอบบัญชีในปี 2564

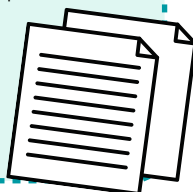
■ Audit Manual และแนวการสอบบัญชียังไม่ครบถ้วนและชัดเจนเพียงพอ

■ การไม่ปฏิบัติงานตาม Audit Manual และแนวการสอบบัญชี

■ ความเพียงพอของการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี

ความเพียงพอของการรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชี เช่น

- ไม่ได้ทำความเข้าใจธุรกิจและพิจารณาเนื้อหาสาระที่แท้จริงของรายการบัญชี
- ไม่ได้บันทึกผลการตรวจสอบข้อมูลหรือเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับรายการบัญชี
- ไม่ได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีจากแหล่งข้อมูลภายนอกที่น่าเชื่อถือกว่าการใช้วิธีการสอบถามผู้บริหารของบริษัท
- การรวบรวมหลักฐานจากการตรวจสอบระบบควบคุมภายในไม่เหมาะสม เช่น ขนาดตัวอย่างไม่เพียงพอ ไม่ได้ทดสอบจุดควบคุมที่สำคัญ เป็นต้น
- ขนาดตัวอย่างในการตรวจสอบเนื้อหาสาระไม่เพียงพอ เช่น ไม่ได้คำนึงถึงความเสี่ยงหรือระดับความมีสาระสำคัญ เป็นต้น
- ไม่ได้รวบรวมหลักฐานหรือข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินความสมเหตุสมผลและสอบทานที่มาของข้อสมมติต่าง ๆ ที่ผู้บริหารใช้ในการประมาณการ

การไม่ปฏิบัติงานตาม Audit Manual และแนวการสอบบัญชี เช่น

- การกำหนดขนาดตัวอย่างไม่เป็นไปตาม Audit Manual
- วิธีการตรวจสอบไม่เป็นไปตามแนวการสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนด

Audit Manual และแนวการสอบบัญชียังไม่ครบถ้วนและชัดเจนเพียงพอ เช่น

- ไม่มีแนวการสอบบัญชี (audit program) สำหรับการตรวจสอบในเรื่องที่มีความยากและซับซ้อน เช่น การตรวจสอบประมาณการต้นทุนงานก่อสร้าง การตรวจสอบขั้นความสำเร็จของงาน การตรวจสอบประมาณการทางบัญชีที่สำคัญ การตรวจสอบงบการเงินของกลุ่มกิจการ การตรวจสอบการรวมธุรกิจ และค่าความนิยม เป็นต้น
- ไม่มีการยกตัวอย่างในเรื่องที่ต้องใช้ดุลยพินิจ และ professional skepticism
- ไม่ได้กำหนดให้นำเรื่องที่ซับซ้อนหรือต้องใช้ดุลยพินิจมาปรึกษาหารือกับ technical teams

ประเด็นข้อสังเกตสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ที่มีผลบังคับใช้ในรอบที่ผ่านมา

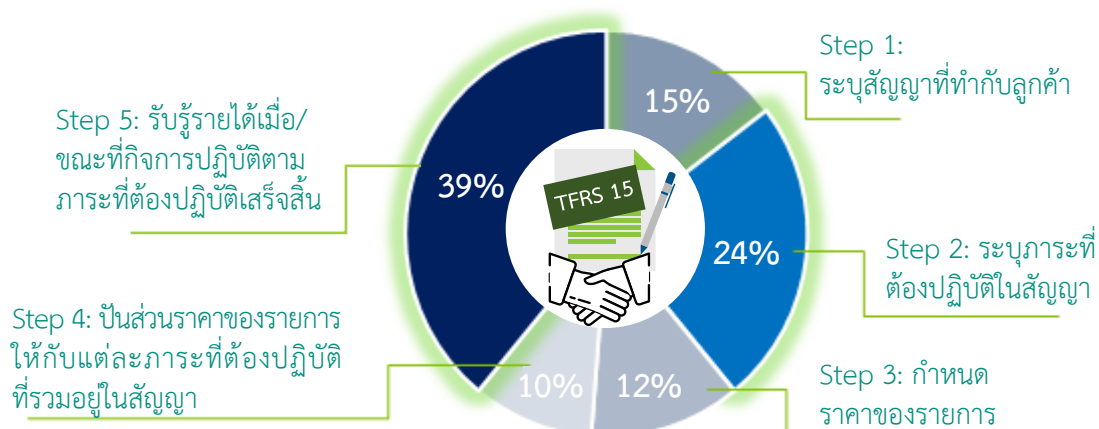
ในรอบการตรวจที่ 4 ก.ล.ต. ยังคงมุ่งเน้นสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูง โดยเน้นสอบทานรายการบัญชีที่สำคัญและมีความซับซ้อนหรือมีประเด็นที่ต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมาก รวมทั้งรายการบัญชีที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ โดยในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา มีมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ โดยเฉพาะมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งจากการสอบทานงานสอบบัญชี ก.ล.ต. พบประเด็นข้อสังเกตที่สำคัญที่ผู้สอบบัญชีควรให้ความสนใจและระมัดระวังในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ดังนี้

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (“IFRS 15”)

IFRS 15 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2562 (งบการเงินที่มีรอบระยะเวลาเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป) ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวมีข้อกำหนดที่ซับซ้อนมากขึ้นกว่ามาตรฐานฉบับเดิม และส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อวิธีการพิจารณาการรับรู้รายได้ของกิจการ โดยกิจการจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลตาม 5 ขั้นตอนที่สำคัญ (“5-steps model”) ตามที่ IFRS 15 กำหนด ทั้งนี้ จากการตรวจทานกระดาษทำการของผู้สอบบัญชีในรอบที่ผ่านมา ก.ล.ต. พบว่าประเด็นข้อสังเกตที่พบส่วนใหญ่ในการพิจารณาการรับรู้รายได้ตาม 5-steps model ได้แก่

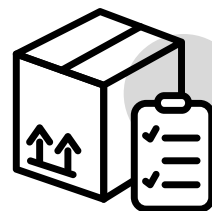
- ขั้นตอนที่สอง: ระบุภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญา
- และขั้นตอนที่ห้า: รับรู้รายได้เมื่อ (หรือขณะที่) กิจการปฏิบัติตามภาระที่ต้องปฏิบัติเสร็จสิ้น ดังนี้

สัดส่วนข้อสังเกตที่พบจำแนกตาม 5-steps model ตาม IFRS 15

ขั้นตอนที่สอง: ระบุภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญา

การระบุภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญาถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการพิจารณารับรู้รายได้ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้กิจการสามารถปันส่วนราคาของรายการให้แต่ละภาระได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้กิจการสามารถระบุได้ว่า ภาระที่ต้องปฏิบัตินั้นเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นตลอดช่วงเวลาหนึ่ง หรือ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้กิจการสามารถรับรู้รายได้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งตาม TFRS 15 กำหนดว่า ณ วันเริ่มต้นของสัญญา กิจการต้องประเมินลักษณะสินค้าหรือบริการที่สัญญาว่าจะให้ในสัญญาที่ทำกับลูกค้าและต้องระบุเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงแต่ละข้อที่กิจการจะส่งมอบให้แก่ลูกค้าด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (1) สินค้าหรือบริการที่แตกต่างกัน (หรือสินค้าหรือบริการที่ขายแบบรวมกันไป) หรือ (2) ชุดของสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะเชิงเนื้อหาโดยส่วนใหญ่เหมือนกัน และมีรูปแบบการส่งมอบให้ลูกค้าเหมือนกัน

ในปัจจุบันกิจการมีรูปแบบสัญญาที่ทำกับลูกค้าหลากหลาย ซึ่งในแต่ละสัญญาอาจมีเงื่อนไขและข้อตกลง (promises) ที่มีความซับซ้อนซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังในการระบุ ว่า กิจการมีภาระที่ต้องปฏิบัติทั้งหมดกี่ภาระ เช่น สัญญาจ้างผลิตแม่พิมพ์และฉีดขึ้นงาน สัญญาขายอสังหาริมทรัพย์พร้อมของแถม สัญญาจ้างวิจัยและพัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์ยา/อาหารเสริม เป็นต้น

สัญญาจ้างผลิตแม่พิมพ์และฉีดขึ้นงาน – สัญญาที่ทำกับลูกค้าอาจระบุเงื่อนไขการผลิตและกำหนดราคาของแม่พิมพ์และชิ้นงานแยกจากกันอย่างชัดเจน หรือบางกรณีอาจไม่มีการทำสัญญาจ้างผลิตแม่พิมพ์ที่ชัดเจน แต่มีเงื่อนไขที่แสดงให้เห็นว่า ลูกค้ามีอำนาจควบคุมในแม่พิมพ์ที่กิจการต้องสร้างขึ้นเพื่อใช้ฉีดขึ้นงาน เช่น แม่พิมพ์ดังกล่าวใช้สำหรับฉีดขึ้นงานตามคำสั่งของลูกค้าเท่านั้น และไม่สามารถนำแม่พิมพ์ดังกล่าวไปใช้ฉีดขึ้นงานเพื่อขายให้ลูกค้ารายอื่นได้ เป็นต้น กรณีเช่นนี้พิจารณาได้ว่า กิจการมีภาระที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา 2 ภาระ ได้แก่ (1) การผลิตแม่พิมพ์ และ (2) การฉีดขึ้นงาน

สัญญาขายอสังหาริมทรัพย์พร้อมของแถม – การขายอสังหาริมทรัพย์โดยให้ของแถมแก่ลูกค้า หากเป็นของแถมที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์และส่งมอบให้ลูกค้าไม่พร้อมกันกับอสังหาริมทรัพย์ เช่น บริการตกแต่งต่อเติมบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า สิทธิในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลาง หรือเป็นของแถมที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว เช่น ทองคำแท่ง อาจพิจารณาได้ว่าของแถมถือเป็นอีกหนึ่งภาระที่กิจการต้องปฏิบัติตามสัญญา โดยกิจการมีภาระที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา นอกเหนือจากการขายอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ การขายของแถม และการให้บริการ

สัญญาจ้างวิจัยและพัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์ยา/อาหารเสริม – การทำสัญญารับจ้างวิจัยและพัฒนาสูตรการผลิตและรับจ้างผลิตยา/อาหารเสริมตามสูตรดังกล่าวนั้น หากลูกค้ามีอำนาจควบคุมสูตรการผลิตยา/อาหารเสริม และได้รับประโยชน์จากสูตรการผลิตดังกล่าวแยกต่างหากจากการผลิตผลิตภัณฑ์ยา/อาหารเสริม ลูกค้าสามารถนำสูตรการผลิตดังกล่าวไปจ้างโรงงานอื่นผลิตให้ได้ พิจารณาได้ว่า การวิจัยและพัฒนาสูตรการผลิตยา/อาหารเสริมนั้น แยกต่างหากจากสัญญารับจ้างผลิต กิจการจึงมีภาระที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา 2 ภาระ ได้แก่ (1) การวิจัยและพัฒนาสูตรการผลิตยา/อาหารเสริม และ (2) การรับจ้างผลิตยา/อาหารเสริม

ผู้สอบบัญชีจึงจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจประกอบการพิจารณาเนื้อหาสาระที่แท้จริงของรายการอย่างครบถ้วน และพิจารณาว่า กิจการได้ระบุภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญาอย่างเหมาะสมและเป็นไปตาม TFRS 15 กำหนดแล้วหรือไม่

อย่างไรก็ดี จากการตรวจทานกระดาษ์ทำการของผู้สอบบัญชี ก.ล.ต. พบว่า ในบางกรณีผู้สอบบัญชียังไม่ได้รวบรวมข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในเรื่องดังกล่าวอย่างเพียงพอ เช่น ไม่พบการพิจารณาถึงเนื้อหาสาระที่แท้จริงของรายการว่า กิจกรรมมีภาระที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงใดบ้าง และสินค้าหรือบริการที่สัญญาว่า จะให้กับลูกค้านั้น ถือว่า มีความแตกต่างกัน (distinct) หรือไม่ เป็นต้น

สินค้าหรือบริการ ถือว่า แตกต่างกัน (distinct) หากเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

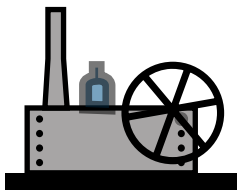
- 1) ลูกค้าได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการนั้น ๆ โดยตรง หรือได้รับประโยชน์เมื่อนำไปใช้ควบคู่กับทรัพยากรอื่นที่มีพร้อมต่อลูกค้า และ
- 2) ข้อตกลงของกิจการที่จะส่งมอบสินค้าหรือบริการให้ลูกค้าสามารถระบุได้ว่าแยกจากข้อตกลงอื่นในสัญญานั้นได้ (กล่าวคือ ข้อตกลงที่จะส่งมอบสินค้าหรือบริการนั้น มีความแตกต่างกันตามเนื้อหาของสัญญา)

ขั้นตอนที่ห้า: รับรู้รายได้เมื่อ (หรือขณะที่) กิจการปฏิบัติตามภาระที่ต้องปฏิบัติ

TFRS 15 กำหนดให้กิจการต้องรับรู้รายได้เมื่อกิจการปฏิบัติตามภาระที่ต้องปฏิบัติเสร็จสิ้น โดยการโอนอำนาจควบคุมในสินค้าหรือบริการนั้นไปยังลูกค้า ซึ่งอำนาจควบคุมสินทรัพย์ หมายถึงความสามารถในการสั่งการการใช้งานและการได้รับประโยชน์ที่เหลืออยู่จากสินทรัพย์นั้น รวมถึงความสามารถในการกีดกันไม่ให้กิจการอื่นสั่งการการใช้งานและได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น โดย ณ วันเริ่มต้นของสัญญา กิจการต้องกำหนดว่า ภาระที่ต้องปฏิบัติที่กิจการมีต่อลูกค้าเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นตลอดช่วงเวลาหนึ่ง (“over time”) ซึ่งต้องรับรู้รายได้แบบ over time หรือไม่ ถ้าไม่ใช่ จะถือว่าเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (“point in time”) ซึ่งต้องรับรู้รายได้แบบ point in time

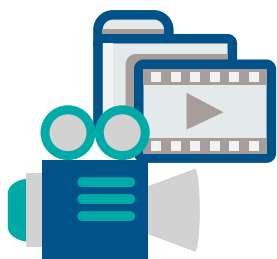
ในบางอุตสาหกรรมอาจมีเงื่อนไขและภาระที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ซับซ้อน ทำให้แต่ละกิจการอาจมีวิธีการรับรู้รายได้ที่แตกต่างกันได้ เช่น ธุรกิจรับจ้างผลิตแม่พิมพ์และฉีดขึ้นงาน ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจผลิตสื่อและรายการ เป็นต้น

ธุรกิจรับจ้างผลิตแม่พิมพ์และฉีดขึ้นงาน – การผลิตแม่พิมพ์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงตามรูปแบบที่ลูกค้ากำหนดในสัญญา โดยที่กิจการต้องใช้แม่พิมพ์ดังกล่าวผลิตสินค้าให้ลูกค้าแต่เพียงผู้เดียวตลอดระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา กล่าวคือ ไม่สามารถนำแม่พิมพ์ไปผลิตสินค้าให้ลูกค้ารายอื่นได้พิจารณาได้ว่า สัญญาจ้างผลิตแม่พิมพ์ดังกล่าว เข้าเงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง – ในการดำเนินการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินของลูกค้า โดยลูกค้ามีการตรวจรับงานระหว่างก่อสร้างเป็นระยะและมีการจ่ายชำระเงินเป็นงวด รวมทั้งกิจการมีสิทธิได้รับชำระเงินจากลูกค้าในส่วนงานที่กิจการได้ทำไปแล้ว หากลูกค้ายกเลิกสัญญาด้วยเหตุผลอื่นที่นอกเหนือจากความผิดของกิจการที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา (enforceable right to payment) พิจารณาได้ว่า สัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าวเข้าเงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time

ธุรกิจผลิตสื่อและรายการ – สัญญารับจ้างผลิตรายการบางสัญญาอาจเข้าเงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time หากลูกค้ามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนการผลิตรายการ เช่น การให้ข้อเสนอแนะหรือการสั่งให้กิจการแก้ไขปรับปรุงในระหว่างการผลิต เป็นต้น รวมทั้งกรรมสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทที่เกิดจากการสร้างสรรค์งานตามสัญญาจะตกเป็นของลูกค้าแต่เพียงผู้เดียวนับตั้งแต่วันที่งานได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้น และลูกค้ามีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะนำเอางานดังกล่าวไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปดัดแปลง เผยแพร่ โอน ขาย จำหน่าย ให้เช่า หรือใช้ประโยชน์อื่นใด และกิจการมีสิทธิได้รับชำระเงินจากลูกค้าตามส่วนงาน

ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องพิจารณาว่า ภาระที่ต้องปฏิบัติที่กิจการมีต่อลูกค้าเข้าเงื่อนไขของภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นแบบใด และการรับรู้รายได้ของกิจการเป็นไปตามที่ TFRS 15 กำหนดแล้วหรือไม่

จากการตรวจทานกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี ก.ล.ต. พบว่า ในบางกรณีผู้สอบบัญชียังไม่ได้พิจารณาเนื้อหาสาระและข้อตกลงตามสัญญาเกี่ยวกับภาระที่ต้องปฏิบัติที่กิจการมีต่อลูกค้าว่า เข้าเงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time ตามที่ TFRS 15 กำหนดหรือไม่ ก่อนที่จะสรุปผลว่า การรับรู้รายได้แบบ point in time ที่กิจการบันทึกบัญชีอยู่นั้นถูกต้องเหมาะสมแล้ว

เงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time

- 1) ลูกค้าได้รับและใช้ประโยชน์จากการปฏิบัติงานพร้อมกันของกิจการทันทีที่กิจการได้ปฏิบัติงาน หรือ
- 2) การปฏิบัติงานของกิจการสร้างหรือทำให้สินทรัพย์ของลูกค้าเพิ่มขึ้นซึ่งลูกค้ามีอำนาจควบคุมเมื่อสินทรัพย์เกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้น เช่น การก่อสร้างอาคารบนที่ดินของลูกค้า เป็นต้น หรือ
- 3) กิจการไม่มีทางเลือกอื่นในการนำไปใช้ (ไม่ว่าจะโดยข้อจำกัดของสัญญาหรือลักษณะของสินทรัพย์เอง) และกิจการมีสิทธิที่สามารถบังคับให้จ่ายชำระสำหรับการปฏิบัติงานที่เสร็จสิ้นถึงปัจจุบัน (หากมีการยกเลิกสัญญา) เช่น สินค้าที่มีลักษณะเฉพาะไม่สามารถเอาไปขายให้กับลูกค้ารายอื่นได้ หากลูกค้ายกเลิกสัญญากิจการมีสิทธิบังคับให้จ่ายชำระสำหรับงานที่แล้วเสร็จ เป็นต้น

หากภาระที่ต้องปฏิบัติดังกล่าว ไม่เข้าเงื่อนไขการรับรู้รายได้แบบ over time จะถือว่าเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้น ณ เวลาใด เวลาหนึ่ง และรับรู้รายได้แบบ point in time

นอกจากข้อสังเกตในขั้นตอนที่สองและขั้นตอนที่ห้าแล้ว ก.ล.ต. ยังพบข้อสังเกตสำคัญที่ผู้สอบบัญชีควรระมัดระวังในการพิจารณารับรู้รายได้ตาม TFRS 15 เช่น การพิจารณาว่า บริษัทเป็นตัวการหรือตัวแทน (principal/agent) การรับรู้ต้นทุนส่วนเพิ่มในการได้มาซึ่งสัญญา (incremental costs of obtaining a contract) การเปิดเผยข้อมูลรายการสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา (contract asset) เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการตรวจสอบการรับรู้รายได้ของแต่ละกิจการ ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องทำความเข้าใจวิธีการรับรู้รายได้ของกิจการตามหลักการที่ TFRS 15 กำหนด โดยรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีที่แสดงให้เห็นว่า วิธีการรับรู้รายได้ของกิจการมีความถูกต้องและเหมาะสมแล้ว

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (“IFRS 16”)

IFRS 16 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2563 (งบการเงินที่มีรอบระยะเวลาเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป) ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวถือว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับเดิมค่อนข้างมาก และส่งผลกระทบต่อ งบการเงินของกิจการที่เป็นผู้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินสำหรับสัญญาเช่า กล่าวคือ รับรู้สิทธิในการใช้สินทรัพย์อ้างอิง ที่เช่า (“right-of-use asset”) และหนี้สินตามสัญญาเช่า (“lease liability”) ที่แสดงถึงภาระผูกพันที่ต้องจ่ายชำระตาม สัญญาเช่า ขณะที่การบันทึกบัญชีสำหรับด้านผู้ให้เช่านั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยจากการ ตรวจสอบกระดาดำทำการในรอบที่ผ่านมา ก.ล.ต. พบประเด็นข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบเรื่อง สัญญาเช่าตาม IFRS 16 ดังนี้

การระบุสัญญาเช่า

IFRS 16 กำหนดว่า ณ วันเริ่มต้นของสัญญา กิจการต้องประเมินว่า สัญญาเป็นสัญญาเช่าหรือประกอบด้วยสัญญาเช่า หรือไม่ กล่าวคือ สัญญานั้นเป็นการให้สิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์ที่ระบุสำหรับช่วงเวลาหนึ่งเพื่อการแลกเปลี่ยนกับ สิ่งตอบแทน ทั้งนี้ ผู้เช่าต้องรับรู้ right-of-use asset และ lease liability สำหรับสัญญาเช่าทุกสัญญา ยกเว้นสัญญาเช่า ที่มีระยะสั้น หรือสัญญาเช่าซึ่งสินทรัพย์อ้างอิงมีมูลค่าต่ำ

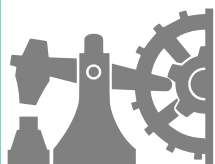
การพิจารณาว่า สัญญานั้นเป็นการให้สิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์ที่ระบุ หรือไม่ (right to control)

- 1) ลูกค้านั้นได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเกือบทั้งหมดจากการใช้สินทรัพย์ตลอดระยะเวลาการใช้สินทรัพย์ เช่น จากการใช้ จากการครอบครอง หรือจากการให้เช่าช่วงสินทรัพย์ และ
- 2) ลูกค้านั้นมีสิทธิในการกำกับการใช้สินทรัพย์ที่ระบุ เช่น สิทธิในการสั่งการว่า สินทรัพย์จะถูกใช้อย่างไร และถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดตลอดระยะเวลาการใช้สินทรัพย์

ในปัจจุบัน กิจการอาจมีการทำสัญญาหรือรายการทางธุรกิจที่ซับซ้อน เช่น การติดตั้งอุปกรณ์และให้บริการสัญญาณ อินเทอร์เน็ต การรับจ้างผลิตและฉีดขึ้นงาน เป็นต้น ซึ่งผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องพิจารณาว่า สัญญาหรือรายการทางธุรกิจ ดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าหรือประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือไม่

อย่างไรก็ดี จากการตรวจสอบกระดาดำทำการของผู้สอบบัญชี ก.ล.ต. พบว่า ในบางกรณีผู้สอบบัญชียังไม่ได้พิจารณา เงื่อนไขและเนื้อหาของสาระที่แท้จริงของสัญญาที่กิจการทำกับลูกค้าว่า มีองค์ประกอบของสัญญาเช่า ตามที่ IFRS 16 กำหนดไว้ หรือไม่ รวมทั้งไม่พบการพิจารณาเงื่อนไขของสัญญาเช่าว่า เข้าเงื่อนไขที่จะสามารถใช้ข้อยกเว้นในการรับรู้รายการตาม IFRS 16 ได้หรือไม่

การรับจ้างผลิตและฉีดขึ้นงาน – กิจการรับจ้างผลิตและฉีดขึ้นงานโดยใช้แม่พิมพ์ที่มีลักษณะทั่วไป ซึ่งเป็น สินทรัพย์ของกิจการ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างระยะเวลาของสัญญา กิจการมีข้อตกลงกับลูกค้าที่ทำให้ ไม่สามารถนำแม่พิมพ์ไปผลิตสินค้าให้ลูกค้ารายอื่นได้ และลูกค้านั้นมีสิทธิในการสั่งให้กิจการผลิตสินค้า จากแม่พิมพ์ดังกล่าวได้ตามที่ต้องการ เมื่อสิ้นสุดสัญญากิจการจึงจะสามารถนำแม่พิมพ์ดังกล่าวไปใช้ผลิต และฉีดขึ้นงานให้ลูกค้ารายอื่นได้ จึงถือได้ว่า สัญญาดังกล่าวมีองค์ประกอบของสัญญาเช่าตาม IFRS 16 กำหนดไว้ เนื่องจากสัญญาให้สิทธิลูกค้าในการควบคุมการใช้แม่พิมพ์ ซึ่งกิจการต้องพิจารณาปันส่วนรายได้ จากการขายสินค้ามารู้เป็นรายได้ค่าเช่าด้วย

อายุสัญญาเช่า

IFRS 16 กำหนดว่า กิจการต้องกำหนดอายุสัญญาเช่า (lease term) ตามระยะเวลาที่บอกเลิกไม่ได้ของสัญญาเช่า (non-cancellable period) โดยให้รวมระยะเวลาต่อไปนี้ด้วย

- 1) ระยะเวลาตามสิทธิเลือกในการขยายอายุสัญญาเช่า (option to extend the lease) หากมีความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลที่ผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกนั้น และ
- 2) ระยะเวลาตามสิทธิเลือกในการยกเลิกสัญญาเช่า (option to terminate the lease) หากมีความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลที่ผู้เช่าจะไม่ใช้สิทธิเลือกนั้น

ในการประเมินว่า ผู้เช่ามีความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ที่จะใช้สิทธิเลือกในการขยายอายุสัญญาเช่าหรือที่จะไม่ใช้สิทธิเลือกในการยกเลิกสัญญาเช่า กิจการต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ทำให้เกิดสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจสำหรับผู้เช่าในการใช้สิทธิเลือกหรือไม่ใช้สิทธิเลือกนั้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่คาดไว้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ตั้งแต่วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผลจนถึงวันที่ใช้สิทธิเลือก

ทั้งนี้ ในการพิจารณาอายุสัญญาเช่าจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลแวดล้อมเพื่อประเมินระยะเวลาที่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะเลือกต่ออายุสัญญาเช่า และต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาสมมติฐานว่า เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลแล้วว่า ผู้เช่าจะใช้สิทธิอย่างไร ผู้สอบบัญชีจึงควรรวบรวมหลักฐานประกอบการพิจารณาที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ

อย่างไรก็ดี จากการตรวจทานกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี ก.ล.ต. พบว่า ในบางกรณีผู้สอบบัญชียังไม่ได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการประมาณการอายุสัญญาเช่าที่กิจการใช้ในการบันทึกรายการสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า และไม่พบการพิจารณาว่า การขยายอายุสัญญาเช่านั้น เป็นไปตามที่ IFRS 16 กำหนดไว้หรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น

สัญญาเช่าที่ดินและเช่าสินทรัพย์บนที่ดินดังกล่าว ในบางกรณีกิจการอาจกำหนด lease term สำหรับการเช่าที่ดินกับการเช่าสินทรัพย์บนที่ดินดังกล่าวไม่สอดคล้องกัน เช่น กิจการคาดว่า จะใช้สิทธิขยายอายุสัญญาเช่าที่ดิน แต่จะไม่ใช้สิทธิขยายอายุสัญญาเช่าสินทรัพย์บนที่ดินดังกล่าว ทั้งที่ โดยปกติกิจการจะใช้ที่ดินและสินทรัพย์บนที่ดินร่วมกัน เป็นต้น การกำหนด lease term สำหรับการเช่าที่ดินยาวนานกว่าอายุสัญญาเช่าสินทรัพย์ จึงทำให้เกิดข้อสงสัยได้ว่า กิจการจะใช้ประโยชน์จากที่ดินโดยไม่มีสิทธิใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์บนที่ดินดังกล่าว ได้อย่างไร ผู้สอบบัญชีจึงควรพิจารณาว่า การประเมินอายุสัญญาเช่า รวมทั้งการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้สิทธิขยายอายุสัญญาเช่านั้นสมเหตุสมผล หรือไม่ โดยรวบรวมข้อมูลประกอบการพิจารณา เช่น แผนธุรกิจของกิจการ วัตถุประสงค์และความจำเป็นที่จะต้องใช้สินทรัพย์บนที่ดินดังกล่าว เงื่อนไขของสัญญาว่าให้สิทธิผู้เช่าต่ออายุหรือไม่ เป็นต้น

การประเมินความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลที่จะใช้สิทธิเลือกหรือไม่ใช้สิทธิเลือก พิจารณาจาก

- เงื่อนไขและข้อกำหนดตามสัญญาสำหรับระยะเวลาที่เป็นทางเลือกเปรียบเทียบกับอัตราตลาด
- ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่าที่สำคัญที่ต่อต้องรับผิดชอบ (หรือคาดว่าจะต้องรับผิดชอบ)
- ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกสัญญาเช่า
- ความสำคัญของสินทรัพย์อ้างอิงต่อการดำเนินงานของผู้เช่า เช่น สินทรัพย์อ้างอิงเป็นสินทรัพย์เฉพาะหรือไม่ และความสามารถในการหาทางเลือกที่เหมาะสม
- เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือก (เช่น สิทธิเลือกจะสามารถใช้ได้เฉพาะเมื่อได้บรรลุเงื่อนไขหนึ่งเงื่อนไขหรือหลายเงื่อนไข) และมีความเป็นไปได้ที่เงื่อนไขเหล่านั้นจะมีอยู่

กรณีศึกษา – การตรวจสอบบัญชีหนี้สิน

ในรอบการตรวจที่ 4 ก.ล.ต. ได้สอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสอบบัญชีที่อาจพบความเสี่ยงจากการทุจริต ซึ่ง ก.ล.ต. พบประเด็นข้อสังเกตในเรื่องการตรวจสอบบัญชีหนี้สิน ดังนี้

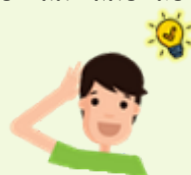

ในปี 2563 คณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนแห่งหนึ่ง (“บริษัทฯ”) พบว่า กองทุนในต่างประเทศแห่งหนึ่ง (“hedge fund”) ได้มีหนังสือทวงถามหนี้มายังบริษัทฯ จึงทำให้ทราบว่าในระหว่างปี 2562 บริษัทฯ ได้มีการกู้ยืมเงินจาก hedge fund ดังกล่าวจำนวน 600 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ไม่ได้บันทึกรายการเงินกู้ยืมดังกล่าวในงบการเงินประจำปี 2562 ซึ่งภายหลังพบว่าสาเหตุเกิดจากการทุจริตและการจงใจปกปิดข้อมูลของผู้บริหาร เหตุการณ์ในลักษณะนี้อาจทำให้มีข้อสงสัยว่า เหตุใดผู้สอบบัญชีจึงตรวจสอบไม่พบรายการหนี้สินดังกล่าว

แม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะเกิดจากการทุจริตและจงใจปกปิดข้อมูล ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการยากที่ผู้สอบบัญชีจะตรวจพบรายการในลักษณะดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชีสามารถใช้ professional skepticism เข้ามาช่วยในการตรวจสอบเรื่องความครบถ้วน (completeness) ของบัญชีหนี้สินได้ ซึ่งโดยปกติแล้วเงินที่ได้รับจากการกู้ยืมย่อมต้องผ่านเข้ามายังบัญชีธนาคารของบริษัทฯ ก่อน เพราะฉะนั้นบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคารจึงถือเป็นอีกบัญชีหนึ่งที่ผู้สอบบัญชีควรให้ความสนใจ โดยเฉพาะหากข้อมูลของผู้สอบบัญชีรวบรวมมานั้น ได้มาจากการตรวจสอบและแสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้รับกับสิ่งที่ผู้สอบบัญชีคาดหวังไว้ หรือไม่เป็นไปตามกระบวนการควบคุมภายในของบริษัทฯ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ สำหรับกรณีศึกษานี้ ผู้สอบบัญชีได้ส่งหนังสือขอยืนยันยอดไปยังธนาคารทุกแห่งที่บริษัทฯ มีบัญชีอยู่ และได้รับการตอบกลับจากธนาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งระบุในหนังสือขอยืนยันยอดตอบกลับว่า บริษัทฯ มีบัญชีเงินฝากบัญชีหนึ่งที่แสดงยอดคงเหลือเป็นศูนย์ ซึ่งบัญชีธนาคารนี้ไม่ปรากฏอยู่ในผังบัญชีของบริษัทฯ โดยฝ่ายบริหารชี้แจงว่า บัญชีดังกล่าวเป็นบัญชีของผู้บริหารชุดเดิมจึงไม่มีสมุดเงินฝากเก็บไว้ที่บริษัทฯ และปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการปิดบัญชี อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชีไม่ได้สอบทานเพื่อหาสาเหตุเพิ่มเติมว่าเหตุใดจึงมีบัญชีเงินฝากธนาคารที่ไม่ปรากฏอยู่ในผังบัญชีของบริษัทฯ และไม่ได้ตรวจสอบกับเอกสารหลักฐานอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากคำชี้แจงของผู้บริหาร ซึ่งหากผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบรายการเคลื่อนไหว (bank statement) ของบัญชีนี้ จะพบว่า มีการโอนเงินเข้ามา 600 ล้านบาท และโอนออกไปทั้งจำนวนในวันเดียวกัน ดังนั้น หากผู้สอบบัญชีได้ประเมินความเสี่ยงในบัญชีดังกล่าวและพิจารณาข้อบกพร่องที่พบจากการทดสอบระบบควบคุมภายใน และได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานอื่นเพิ่มเติม เช่น หลักฐานการขอเปิดบัญชีธนาคาร และ bank statement เป็นต้น ก็อาจตรวจพบความเสี่ยงหรือเหตุอันควรสงสัยที่จะนำไปสู่การขยายขอบเขตการตรวจสอบ ที่จะช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจพบรายการผิดพลาดดังกล่าวได้

Bank Statement			
วันที่	รายการ	จำนวน	เงิน
15 ธ.ค. 62	ฝาก	600	บาท
15 ธ.ค. 62	ถอน	600	บาท
31 ธ.ค. 62	คงเหลือ	- 0 -	บาท

จากการสอบทานงานสอบบัญชีพบว่า โดยส่วนใหญ่บัญชีที่ผู้สอบบัญชีมักจะมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับ junior เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานสอบบัญชี เช่น บัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร และบัญชีหนี้สิน เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นบัญชีที่มีความเสี่ยงและมีความสำคัญ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารระหว่างกันในห้องตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี รวมถึงควรใช้ professional skepticism เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ และปรับเปลี่ยนแผนการตรวจสอบให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ตรวจพบ ในขณะที่ปฏิบัติงานสอบบัญชีซึ่งจะช่วยให้ทีมงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีที่มีความท้าทายเช่นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์เชิงลึกถึงสาเหตุของข้อสังเกต ที่ควรปรับปรุง

“root cause analysis ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้สำนักงาน
สอบบัญชีเข้าใจต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง และสามารถกำหนด remediation plan
ได้อย่างตรงจุด รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดข้อบกพร่องในลักษณะเดิมซ้ำอีกในอนาคต”

ผลการตรวจรอบที่ 4 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพ
ของสำนักงานสอบบัญชีดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นผล
มาจากความมุ่งมั่นของสำนักงานสอบบัญชีในการทำ
root cause analysis และ remediation plan
เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการควบคุมคุณภาพ
งานสอบบัญชีให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

fast track¹

9

คุณภาพดีขึ้น

18

สำนักงานสอบบัญชี

หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ
กับกระบวนการจัดทำ root cause analysis และ
remediation plan โดย

- วิเคราะห์สาเหตุได้ครบถ้วน ลึกซึ้ง และตรงประเด็น
- จัดทำแผนการแก้ไขอย่างเหมาะสมทุกข้อสังเกต
- จัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขข้อบกพร่อง
- จัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพและให้เวลาอย่างเพียงพอ
ในการดำเนินการตามแผน
- ติดตามดูแลให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่สำคัญอย่างเหมาะสม
และทันเวลา

ส่งผลให้คุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ในองค์ประกอบ
ต่าง ๆ ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

“อย่างไรก็ดี สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังแก้ไขข้อบกพร่องสำคัญที่ ก.ล.ต. ตรวจพบได้
ไม่ครบถ้วน ซึ่งจากการวิเคราะห์เชิงลึก ก.ล.ต. พบว่า การที่สำนักงานสอบบัญชีดังกล่าวยังไม่สามารถ
แก้ไขข้อบกพร่องได้นั้นเกิดจากหลายสาเหตุประกอบกัน ดังภาพต่อไปนี้”

¹ สำนักงานสอบบัญชีในระบบ fast track จะต้องมีผลคะแนนรวม คะแนนหัวข้อ engagement performance
และคะแนนหัวข้อ monitoring ครึ่งล่าสุดในระดับดีถึงดีมาก และมีกระบวนการกลั่นกรองคุณภาพการปฏิบัติงาน
ของผู้สอบบัญชีในสังกัดก่อนที่จะยื่นคำขอความเห็นชอบต่อ ก.ล.ต. โดยผู้สอบบัญชีในสังกัดสำนักงานสอบบัญชี
ในระบบ fast track จะได้รับยกเว้นขั้นตอนการตรวจกระดาษทำการก่อนให้ความเห็นชอบ

1

การจ่ายค่าตอบแทน
ผู้สอบบัญชี

New RCA

2

ความเหมาะสมของโครงสร้าง
การถือหุ้นของสำนักงานสอบบัญชี

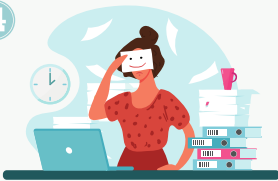
New RCA

3

ปริมาณและความซับซ้อน
ของงานสอบบัญชี

4

การปรับตัวของสำนักงาน
สอบบัญชียุค new normal

New RCA

5

ความเพียงพอของบุคลากร
ที่มีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์

6

การปรับตัวให้ทันกับพัฒนาการ
ทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง
ของมาตรฐานวิชาชีพ

7

Stakeholders ไม่เห็นคุณค่า
ของงานสอบบัญชี

New RCA

1. การประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้สอบบัญชี

การจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้สอบบัญชียังคงให้ความสำคัญ
กับเรื่อง “ธุรกิจ” มากกว่าเรื่อง “คุณภาพ”

รอบการตรวจที่ 4 (ปี 2562 - 2564) ก.ล.ต. พบว่า สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังใช้ปริมาณงานสอบบัญชีและค่าสอบบัญชีของกิจการที่ผู้สอบบัญชีแต่ละท่านลงนามแสดงความเห็นต่อการเงินเป็นเกณฑ์ในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้สอบบัญชี โดยไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพงานสอบบัญชีและผลการปฏิบัติงานในส่วนของการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีมาเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทน

- ผู้สอบบัญชีมีแนวโน้มที่จะรับงานสอบบัญชีในปริมาณมากเกินไปกว่าที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้แก่สำนักงานสอบบัญชีและตัวผู้สอบบัญชีเอง
- ผู้สอบบัญชีขาดแรงจูงใจที่จะใช้เวลาและความสำคัญกับงานพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพ และการติดตามผลอย่างเพียงพอ

สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังไม่ได้กำหนดให้ “การพัฒนาคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี” เป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและการจ่ายค่าตอบแทนของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี ทำให้หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้ทำหน้าที่หลักต้นให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีอย่างจริงจัง

สำนักงานสอบบัญชีจึงควรนำปัจจัยเชิงคุณภาพทั้งในระดับสำนักงานสอบบัญชีและระดับงานสอบบัญชีมาเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทน เพื่อผลักดันให้ผู้สอบบัญชีและหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพงานสอบบัญชีและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีและคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีต่อไป

ผู้สอบบัญชีที่ปฏิบัติงานส่วนกลางด้านการพัฒนาและติดตามผลระบบควบคุมคุณภาพควรได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานและจ่ายค่าตอบแทนในระดับที่จูงใจให้ทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากงานส่วนกลางด้านการพัฒนาและติดตามผลระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีเป็นงานที่มีความสำคัญในการผลักดันให้เกิดคุณภาพที่ดี ทั้งในระดับงานสอบบัญชีและในระดับสำนักงานสอบบัญชี

2. ความเหมาะสมของโครงสร้างการถือหุ้นของสำนักงานสอบบัญชี

“โครงสร้างการถือหุ้นของสำนักงานสอบบัญชีที่เปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ จะช่วยส่งเสริมความผูกพันกับสำนักงานสอบบัญชี และมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพื่อรักษาชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี รวมทั้งทุ่มเทความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนา ให้สำนักงานสอบบัญชีเติบโตอย่างมีคุณภาพ มั่นคงและยั่งยืน”

ก.ล.ต. พบว่า สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งมีผู้ถือหุ้นใหญ่ที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น เป็นธุรกิจครอบครัว ที่ผู้ถือหุ้นรุ่นต่อมาไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในขณะที่บางแห่งถือหุ้นโดยผู้สอบบัญชีอาวุโสผู้ก่อตั้งสำนักงานสอบบัญชี (founding partner) โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ที่ได้รับมอบหมายให้ลงนามแสดงความเห็นต้องบการเงินในนามของสำนักงานสอบบัญชี มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสำนักงานสอบบัญชี (equity partner)

ผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจไม่เข้าใจหรือไม่เห็นความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอย่างเพียงพอ จนนำไปสู่ประเด็นข้อบกพร่องในเชิงคุณภาพ อาทิ การรายงานการถือครองหลักทรัพย์และการดำรงตำแหน่งในกิจการอื่นไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความเป็นอิสระและความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับลูกค้างานสอบบัญชี หรือการบริหารจัดการสำนักงานสอบบัญชีในลักษณะเดียวกับการบริหารธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นเรื่องกำไรเป็นสำคัญ จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่มีฐานะเป็นเพียงลูกจ้างของสำนักงานสอบบัญชี ไม่มีสิทธิในการแสดงความเห็นหรือมีอำนาจในการบริหารงานในสำนักงานสอบบัญชีอย่างเพียงพอ ไม่เห็นโอกาสที่จะก้าวขึ้นมาเป็นส่วนเป็นเจ้าของสำนักงานสอบบัญชี จึงไม่มีความผูกพันกับสำนักงานสอบบัญชี ทำให้มองเพียงผลตอบแทนระยะสั้นที่ตนจะได้รับจากสำนักงานสอบบัญชีเท่านั้น และขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นรากฐานให้สำนักงานสอบบัญชีเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

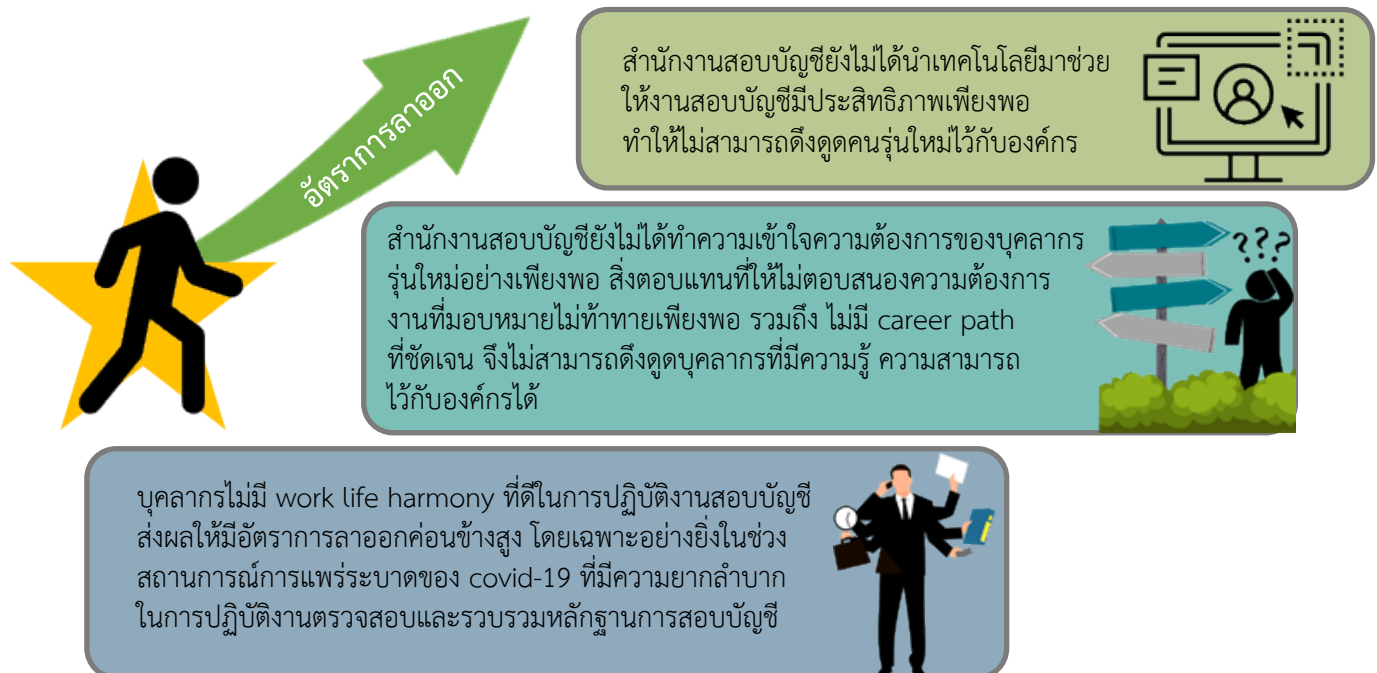

สำนักงานสอบบัญชีจึงควรจัดโครงสร้างผู้ถือหุ้นในลักษณะที่เปิดโอกาสให้พนักงานสอบบัญชีที่มีศักยภาพมีโอกาสก้าวขึ้นมาเป็นส่วนเจ้าของสำนักงานสอบบัญชี (equity partner) เพื่อส่งเสริมให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร และจูงใจให้พนักงานสอบบัญชีมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและเห็นถึงความสำคัญของการรักษาคุณภาพงานสอบบัญชี ทั้งนี้ การจัดทำ partnership agreement เพื่อให้ผู้สอบบัญชีที่เกษียณอายุหรือลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีขายหุ้นให้กับผู้สอบบัญชีที่ยังปฏิบัติงานอยู่จะช่วยรักษาโครงสร้างการถือหุ้นให้เหมาะสม และจูงใจให้ผู้สอบบัญชียังคงปฏิบัติงานอยู่กับสำนักงานสอบบัญชีต่อไปในระยะยาว

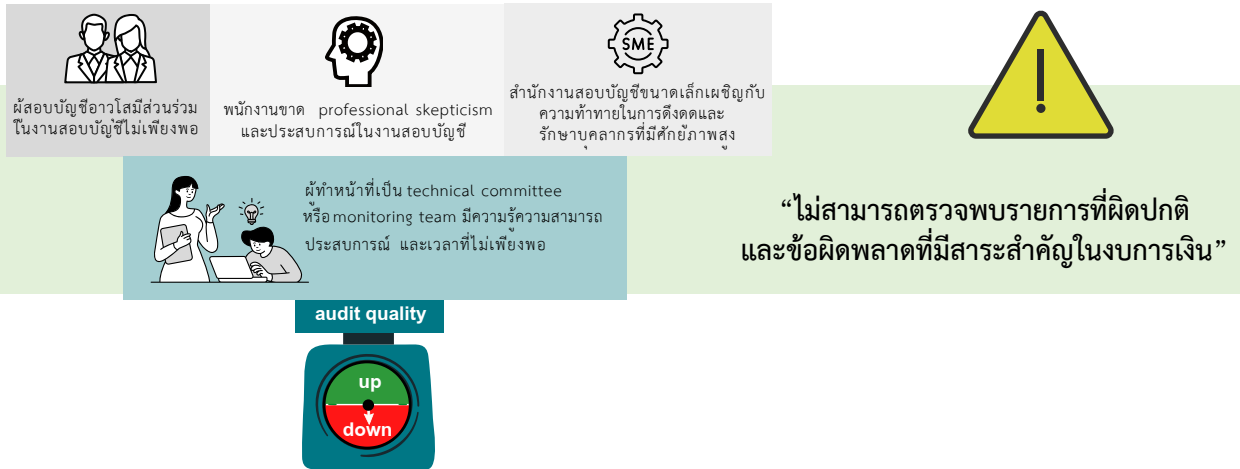
3. ความเหมาะสมของปริมาณและความซับซ้อนของงานสอบบัญชี

4. การปรับตัวของสำนักงานสอบบัญชียุค new normal

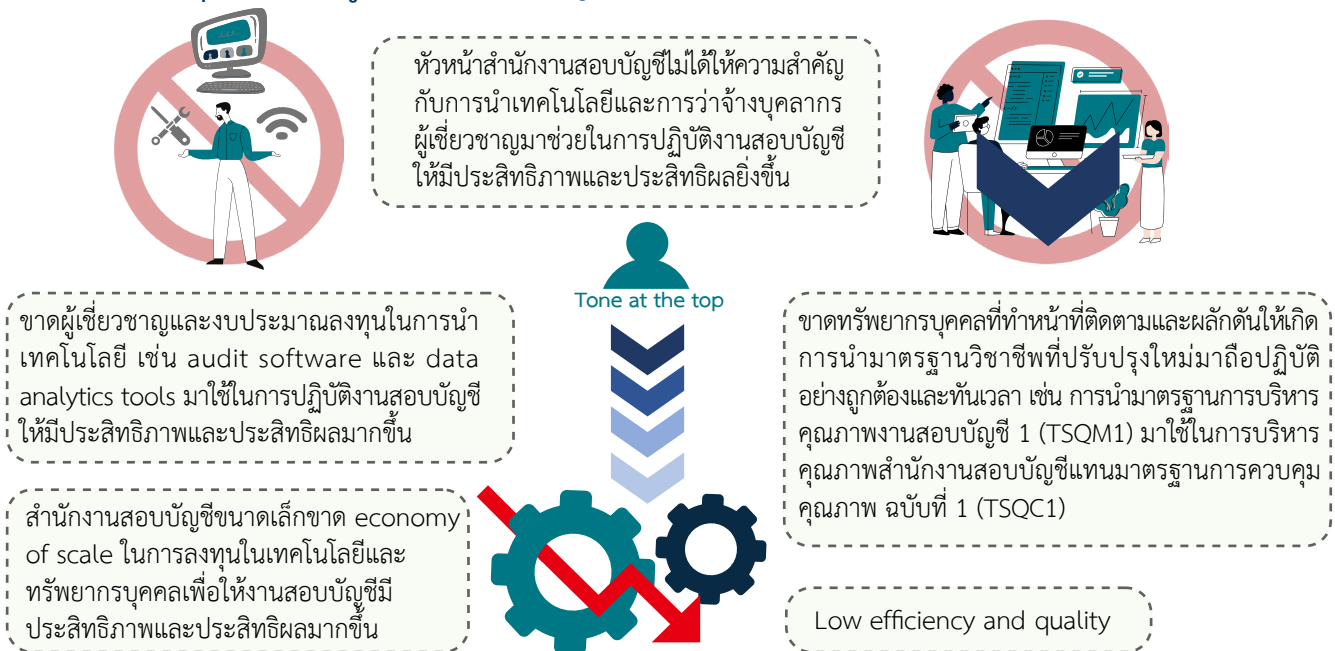

5. ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในสำนักงานสอบบัญชี

6. การปรับตัวให้ทันกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ของมาตรฐานวิชาชีพ

“การลงทุนในเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่ปรับปรุงคู่มือให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่ออกใหม่มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง สำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กจึงไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับพัฒนาการดังกล่าวได้”

7. Stakeholders ไม่เห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

จาก root cause analysis ที่สำนักงานสอบบัญชีบางแห่งยังไม่สามารถปรับปรุงระบบควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดีขึ้นได้นั้น มีสาเหตุสำคัญจากการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลและเงินทุนที่จะนำมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัญหาในอุตสาหกรรมงานสอบบัญชีของไทยแล้วพบว่า stakeholders ที่เกี่ยวข้องกับระบบรายงานทางการเงินยังไม่เห็นถึงคุณค่าของงานสอบบัญชีเท่าที่ควร ทำให้ค่าสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีได้รับไม่เพียงพอสำหรับการดูแลระบบควบคุมคุณภาพให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงดึงดูดผู้ที่มีศักยภาพสูงมาร่วมงาน

คัดเลือกผู้สอบบัญชีจากคุณภาพงานสอบบัญชีเป็นหลัก

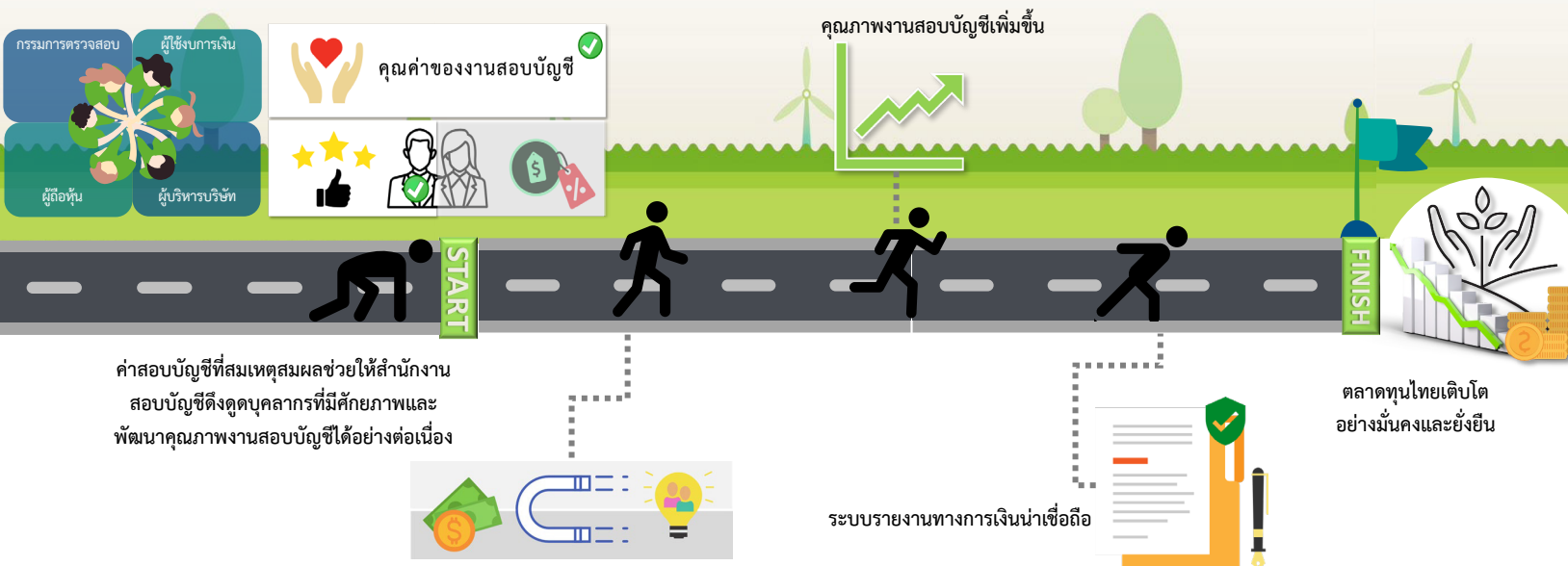

บริษัทจดทะเบียนบางแห่งยังคงคัดเลือกผู้สอบบัญชีจากการเปรียบเทียบค่าสอบบัญชีเป็นหลัก

ส่งผลให้เกิดปัญหา ดังนี้

- ความกดดันด้านราคา (audit fee pressure) ทำให้งานสอบบัญชีไม่มีคุณภาพ
- การขาดแคลนผู้สอบบัญชี เนื่องจากค่าตอบแทนไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานและความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีต้องเผชิญ

ก.ล.ต. จึงได้ร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชี ดำเนินโครงการ value of audit โดย ก.ล.ต. ได้ให้ทุนสนับสนุนแก่สภาวิชาชีพบัญชีในการร่วจำงานวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องยังไม่เห็นถึงคุณค่าของงานสอบบัญชีเท่าที่ควร และทำการศึกษานโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในต่างประเทศ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาสำหรับประเทศไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สภาวิชาชีพบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแผนงานดังกล่าวไปดำเนินการผลักดันให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นถึงคุณค่าของงานสอบบัญชีซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างยั่งยืนต่อไป

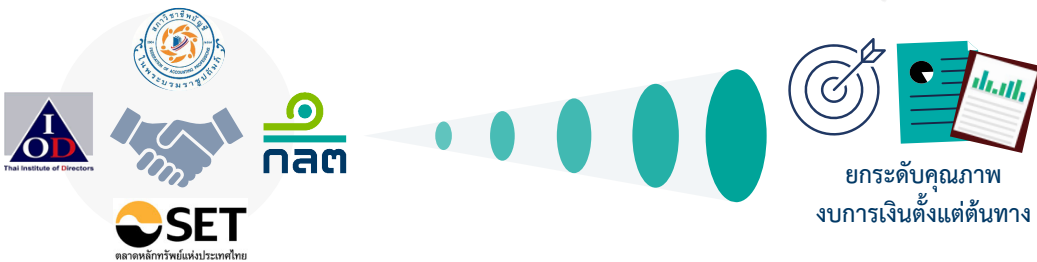
แผนงานและเรื่องสำคัญที่จะมุ่งเน้นในปี 2565

“ก.ล.ต. กำหนดแผนงานเพื่อส่งเสริมให้ stakeholders ที่สำคัญในระบบนิเวศของการจัดทำรายงานทางการเงิน (“financial reporting ecosystem”) ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อสนับสนุนให้ financial reporting ecosystem มีความสมดุลและยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงิน (“F/S”) ของกิจการในตลาดทุนไทยให้ยั่งยืน”

แผนงานในการยกระดับคุณภาพระบบรายงานทางการเงิน

1. การให้ความรู้แก่ preparers และกรรมการตรวจสอบ

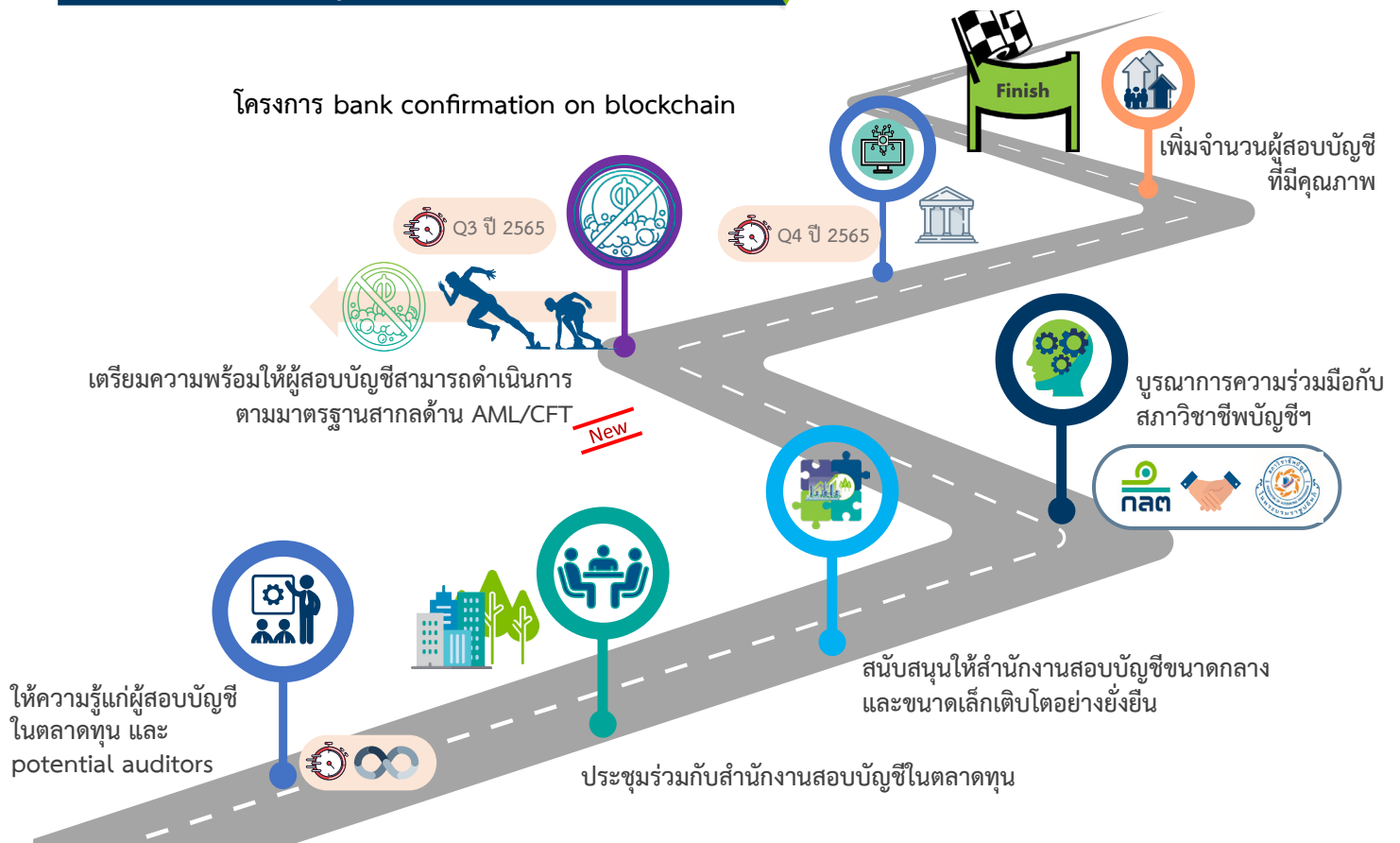
ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้แก่ preparers และกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดทำรายงานทางการเงินให้ถูกต้องตั้งแต่ต้นทาง และการกำกับดูแลกิจการที่ดี และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลคุณภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของระบบรายงานทางการเงินให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาตลาดทุนไทยให้น่าเชื่อถือและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

โดยการจัดอบรม/ สัมมนาในเรื่องต่าง ๆ เช่น

- การดูแลคุณภาพ F/S และการวิเคราะห์ความผิดปกติของข้อมูลใน F/S ผ่านกรณีศึกษา
- กรณีศึกษาการทุจริตและการตกแต่งงบการเงิน
- ข้อมูลและเครื่องมือในการสนับสนุนการทำหน้าที่กรรมการตรวจสอบ
- การเตรียมความพร้อมในการเข้าระดมทุน และเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ F/S การมีระบบบัญชีและระบบความคุมภายในที่เหมาะสม ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (“SMEs”)

2. การยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี

ก.ล.ต. มีแผนงานส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีเห็นถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองในการยกระดับความน่าเชื่อถือของระบบรายงานทางการเงิน ซึ่งจะเป็นกลไกในการคุ้มครองผู้ลงทุน รวมทั้งเสริมสร้างความรู้และเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

จัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและผู้สอบบัญชีที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมในการขอความเห็นชอบอย่างต่อเนื่อง หัวข้อที่คาดว่าจะจัดสัมมนา เช่น

- มาตรฐานการบริหารคุณภาพฉบับที่ 1 และ 2 (ISQM 1 และ ISQM 2)
- ปัญหาในการปฏิบัติงานและข้อบกพร่องที่พบบ่อยในการสอบบัญชี
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ Non-Compliance with Laws and Regulations (NOCLAR) ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่อง anti-money laundering
- emerging issues เช่น การบัญชีและการสอบบัญชีสำหรับ digital assets
- หลักเกณฑ์การระดมทุน เกณฑ์การจัดทำและนำเสนอการเงินของ SMEs เพื่อรองรับการระดมทุนของ SMEs

จัดการประชุมร่วมกับสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนทุกแห่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือแนวทางการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีในภาพรวม และแนวทางการสนับสนุนการทำงานของสำนักงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีผ่านโครงการออนไลน์ให้คำปรึกษารวมทั้งการสื่อสาร common findings ที่พบจากการตรวจทานกระดาษทำการและงบการเงิน รวมถึง theme inspection และเรื่องที่สำคัญในการตรวจสอบงบการเงิน

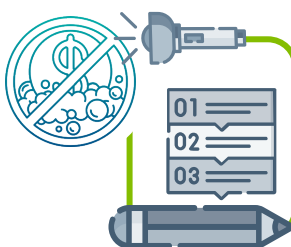

สนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กเติบโตอย่างยั่งยืน

โดยการส่งเสริมให้สำนักงานสอบบัญชีมีระบบงานสำคัญที่จะสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงมีจำนวนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอในการให้บริการงานสอบบัญชีแก่กิจการในตลาดทุนที่มีการขยายตัวและมีความซับซ้อนมากขึ้น อาทิ การสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งจะช่วยให้เกิดการประหยัดต่อขนาดในการลงทุนในระบบงานต่าง ๆ รวมถึงสามารถดึงดูดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านเข้ามาร่วมงานกับสำนักงานสอบบัญชี

บูรณาการความร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ โดย

- สานต่อความร่วมมือสำหรับโครงการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการคุณภาพ (ISQM) และโครงการพัฒนา IT audit software & tools ให้แก่สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก
- หารือแนวทางในการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดทำ manual/methodologies ในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ

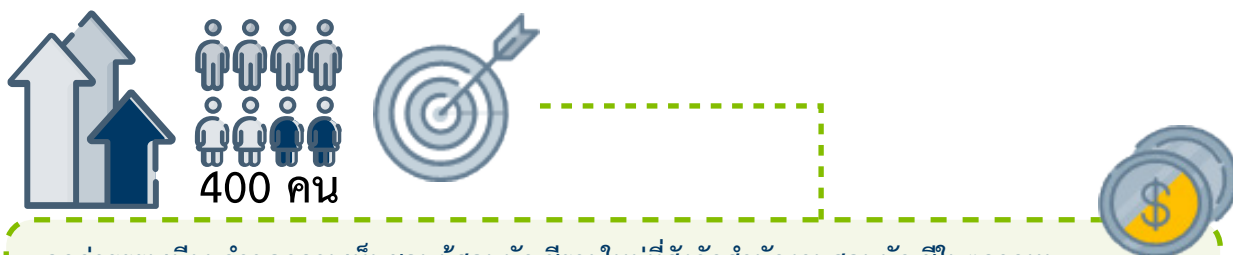
สนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (“AML/CFT”) โดยออกแนวปฏิบัติสำหรับผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่อ้างอิงจากมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรฐาน AML/CFT

Q3 ปี 2565

สนับสนุนการพัฒนาระบบการขอยืนยันยอดเงินฝากธนาคารผ่านระบบ blockchain เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลการยืนยันยอดเงินฝากธนาคารที่ได้รับจากธนาคารและป้องกันการทุจริต อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วของกระบวนการได้รับข้อมูลการยืนยันยอดเงินฝากธนาคารอีกด้วย

Q4 ปี 2565

ลดค่าธรรมเนียมค่าขอความเห็นชอบผู้สอบบัญชีรายใหม่ที่ตั้งสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน
ที่ยื่นค่าขอความเห็นชอบในช่วง 1 กุมภาพันธ์ - 30 มิถุนายน 2565 จาก 50,000 บาท เหลือ 10,000 บาท

ร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่สำนักงานสอบบัญชีนอกตลาดทุน
ที่สนใจเข้าสู่ตลาดทุน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้ามาเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ผลักดันให้มีผู้สอบบัญชีรองรับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เตรียมเข้าจดทะเบียน
จัดกิจกรรมให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและ SMEs ที่มี potential ได้มีโอกาสพบและรับคำปรึกษาจากผู้สอบบัญชี
ในตลาดทุน

จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดทุนและวิชาชีพบัญชีแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่าง ๆ
เพื่อจูงใจให้นักศึกษามีความสนใจในการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีมากขึ้นซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหา
การขาดแคลนบุคลากรในวิชาชีพสอบบัญชี และสนับสนุนการเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

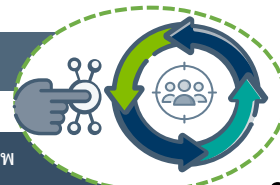
3. การสร้างแรงผลักดันจากสังคมเพื่อเป็นกลไกส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีมีคุณภาพ

สนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนเปิดเผยรายงานการตรวจระบบควบคุมคุณภาพ

สื่อสารให้ “กรรมการตรวจสอบ” คัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ

ส่งเสริมให้ “ผู้ลงทุน” เห็นความสำคัญของการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ

สนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนเปิดเผยรายงานการตรวจระบบควบคุมคุณภาพ
งานสอบบัญชี (“firm inspection report”) บนเว็บไซต์ของ ก.ล.ต. เพื่อให้ stakeholders
ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงบริษัทจดทะเบียนและกรรมการตรวจสอบ มีข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงาน
สอบบัญชีที่เพียงพอในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีให้เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อน
ของกิจการ รวมทั้งยังช่วยผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีมีแรงจูงใจในการเร่งแก้ไขข้อบกพร่อง
ที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีและยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น
เพื่อให้สามารถเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการให้บริการงานสอบบัญชีแก่กิจการในตลาดทุน

New

สื่อสารให้ “กรรมการตรวจสอบ” คัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ โดยการจัดอบรม สัมมนา รวมทั้งเผยแพร่บทความเรื่อง “การคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพจากข้อมูล firm inspection report” เพื่อให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกรรมการตรวจสอบ มีความเข้าใจในการนำข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีที่ระบุไว้ใน firm inspection report ไปใช้ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นกลไกในการผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีมุ่งเน้นที่จะยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีมากกว่าการแข่งขันด้านราคา

New

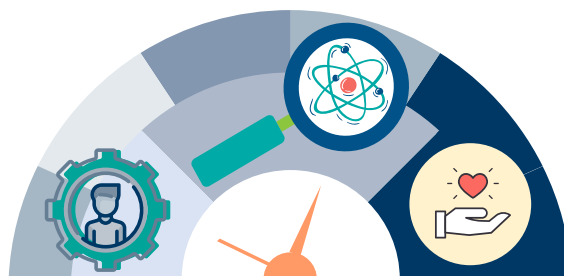

New

ส่งเสริมให้ “ผู้ลงทุน” เห็นความสำคัญของการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและกรณีศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ลงทุนตระหนักถึงความสำคัญของการมีผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจในการนำข้อมูลในรายงานทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน ประกอบกับให้ความรู้เกี่ยวกับการสอบถามข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีจากกรรมการตรวจสอบและบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้เกิดแรงผลักดันจากผู้ลงทุนให้กิจการในตลาดทุนมีการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของกิจการมากกว่าพิจารณาจากปัจจัยด้านราคาเป็นหลัก

4. การส่งเสริมให้ stakeholder ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

ร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชี ในการริเริ่มโครงการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี (“โครงการ value of audit”) โดยทำการศึกษาสาเหตุที่ทำให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องไม่เห็นคุณค่าของงานสอบบัญชีเท่าที่ควร รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อกำหนดแผนการดำเนินการในระยะสั้นและระยะยาวร่วมกัน โดยมีเป้าหมายให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นถึงคุณค่าของงานสอบบัญชี ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความกดดันด้านราคา (audit fee pressure) และเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพในวิชาชีพสอบบัญชี ซึ่งจะผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีต่อไป

New

5. การปรับปรุงกฎเกณฑ์และระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

6. การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน

สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานในยุคดิจิทัล

พัฒนาศักยภาพของพนักงานให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล

- ให้ทุนการศึกษาแก่พนักงาน ก.ล.ต. ที่มีศักยภาพไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีทางการเงิน ณ สถาบันการศึกษาชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ฝึกงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี
- จัดอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ digital assets และ blockchain ให้แก่พนักงาน

นำเทคโนโลยีมาช่วยตรวจสอบระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

- จัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีแบบ machine readable
- ใช้ data analytic ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพงานสอบบัญชี (AQIs) เพื่อใช้ในการพิจารณาความเสี่ยงและวางแผนการตรวจ
- สนับสนุนการทำ knowledge sharing platform ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาต่อยอดเพื่อให้สามารถแบ่งปันข้อมูลความรู้ต่อบุคคลภายนอก

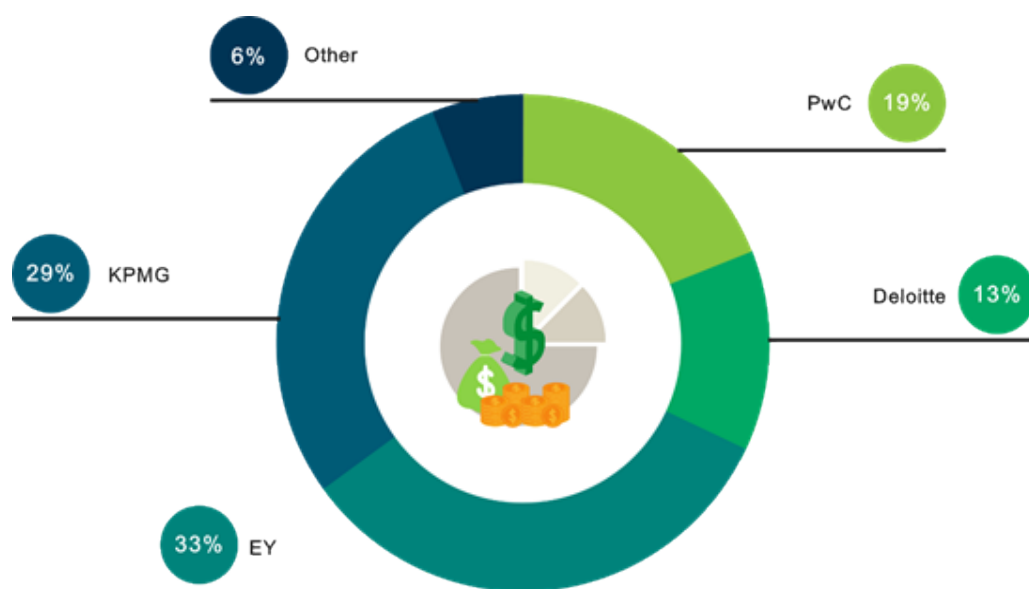

ข้อมูลสถิติที่สำคัญ

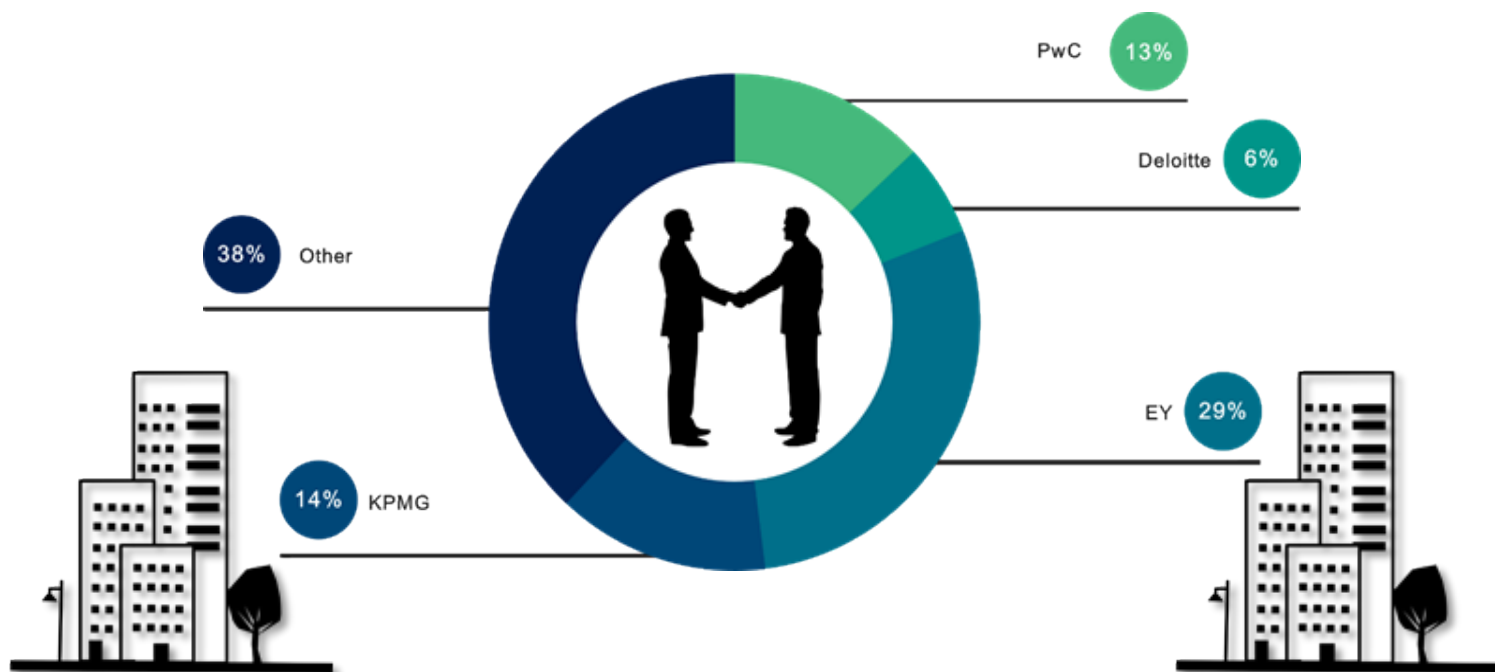
สถิติการเข้าตรวจระบบควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีและการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ปี	จำนวนสำนักงาน สอบบัญชีที่ได้รับ การตรวจระบบ ควบคุมคุณภาพ	จำนวนผู้ยื่นขอ ความเห็นชอบทั้งสิ้น (ไม่รวมผู้ที่ถอน คำขอความเห็นชอบ)	จำนวนผู้ที่ได้รับ ความเห็นชอบ		จำนวน ผู้ที่ไม่ได้รับ ความเห็นชอบ	จำนวน ผู้ที่ถอนคำขอ ความเห็นชอบ
			ยื่นครั้งแรก	ต่ออายุ		
2558	16	34	21	11	2	3
2559	13	65	26	39	-	-
2560	8	62	26	36	-	2
2561	16	53	28	25	-	4
2562	13	62	22	40	-	1
2563	12	62	40	22	-	-
2564	15	79	31	48	-	1

สัดส่วนลูกค้าบริษัทจดทะเบียนของแต่ละสำนักงานสอบบัญชีวัด market capitalization ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

สัดส่วนลูกค้าบริษัทจดทะเบียนของแต่ละสำนักงานสอบบัญชีวัดตามจำนวนบริษัทจดทะเบียน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

สถิติการดำเนินการก้ำงบการเงินของบริษัทจดทะเบียน

หน่วย : บริษัท

การดำเนินการ	2560	2561	2562	2563	2564
(1) การสั่งให้บริษัทจดทะเบียนแก้ไขงบการเงิน	2	1	-	-	-
(2) การสั่งให้ตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ (special audit)	1	-	-	-	-

สถิติการให้บริษัทจดทะเบียนแก้ไขงบการเงิน

หน่วย : บริษัท

สาเหตุการสั่งแก้ไข	2560	2561	2562	2563	2564
(1) การจัดทำรายงานทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน	2	-	-	-	-
(2) ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข หรือไม่แสดงความเห็นเนื่องจากถูกจำกัดขอบเขตโดยผู้บริหาร	-	1	-	-	-

สถิติการดำเนินการกับผู้สอบบัญชี

หน่วย : ราย

พฤติกรรม	2560	2561	2562	2563	2564
บกพร่องในการปฏิบัติงานสอบบัญชีตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีกำหนด	กำชับ 2 ราย	-	สั่งพัก 1 ราย	-	กำชับและเปิดเผย ข้อมูลในเว็บไซต์ 1 ราย

หมายเหตุ :

ณ 31 ธันวาคม 2564 ก.ล.ต. มีกรณีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจำนวน 1 ราย ซึ่งในเดือนมกราคม 2565 ก.ล.ต. ได้สั่งพักการให้ความเห็นชอบการเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนของผู้สอบบัญชีรายดังกล่าว เป็นระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันที่ 19 มกราคม 2565 ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9292&NewsNo=11&NewsYear=2565&Lang=TH

สถิติการดำเนินการมาตรการลงโทษทางแพ่งกับอดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่สังกัดสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน

หน่วย : ราย

พฤติกรรม	2560	2561	2562	2563	2564
นำข้อมูลร่างงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นลูกค้าซึ่งผ่านการสอบบัญชีแล้วแต่ยังไม่เปิดเผยไปใช้ซื้อขายหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้า	-	-	3	-	-

รายละเอียดการติดต่อ

- สามารถดาวน์โหลดรายงานฉบับนี้ได้จากเว็บไซต์ ก.ล.ต. www.sec.or.th
- สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ได้ที่
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
333/3 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอบพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 1207 หรือ 0 2033 9999
โทรสาร 0 2033 9660
e-mail: info@sec.or.th

